

แนวทางการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2561

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

GUIDELINES FOR CULTIVATING EDUCATIONAL PHILOSOPHY BELIEFS OF ELEMENTARY
PRE-SERVICE TEACHERS

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Elementary Education

Department of Curriculum and Instruction

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2018

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	แนวทางการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของ นิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา
โดย	น.ส.อภิญา สุขช่วย
สาขาวิชา	ประถมศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยศวีร์ สายฟ้า

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

.....	คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุขิวะ)	
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	
.....	ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์)	
.....	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยศวีร์ สายฟ้า)	
.....	กรรมการ
(ดร.ภาวิณี โสธายะเพชร)	

CHULALONGKORN UNIVERSITY

อภิถินญา สุขช่วย : แนวทางการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา. (GUIDELINES FOR CULTIVATING EDUCATIONAL PHILOSOPHY BELIEFS OF ELEMENTARY PRE-SERVICE TEACHERS) อ.ที่ปรึกษาหลัก : ผศ. ดร.ยศวีร์ สายฟ้า

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา กับพฤติกรรมการสอนของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา และ 3) เพื่อสังเคราะห์แนวทางการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา มีแบบแผนการวิจัยเป็นวิจัยแบบผสมผสาน ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงปริมาณ คือ นิสิตนักศึกษาครูชั้นปีที่ 5 สาขาวิชาประถมศึกษา จำนวน 274 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ อาจารย์มหาวิทยาลัยประจำสาขาวิชาประถมศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประศึกษามีแนวโน้มไปทางความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาที่พัฒนานิยมมากที่สุด อันดับรองลงมา ได้แก่ อัตถิภาวนิยม นิรันดรนิยม ปฏิรูปนิยม และสารัตถนิยม ตามลำดับ 2) ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาในแต่ละสาขาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสอนตามแนวความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาในสาขาเดียวกัน นอกจากนี้ยังพบว่า ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยม มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับพฤติกรรมการสอนตามแนวความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยม มีความสัมพันธ์ในทางลบกับพฤติกรรมการสอนตามแนวความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) พบว่า มีการนำแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาที่พัฒนานิยมมาเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา โดยหล่อหลอมผ่านกิจกรรมการลงมือปฏิบัติจริง ผลที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่สอดคล้องกับปรัชญาของหลักสูตรและความคาดหวังของรายวิชา ซึ่งถือว่าได้ผลสำเร็จในภาพรวม

สาขาวิชา ประถมศึกษา

ปีการศึกษา 2561

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

6083371127 : MAJOR ELEMENTARY EDUCATION

KEYWORD: GUIDELINES FOR CULTIVATING, EDUCATIONAL PHILOSOPHY BELIEFS, PRE-SERVICE
ELEMENTARY TEACHER, TEACHING BEHAVIORS

Apinya Sookchuay : GUIDELINES FOR CULTIVATING EDUCATIONAL PHILOSOPHY BELIEFS OF
ELEMENTARY PRE-SERVICE TEACHERS. Advisor: Asst. Prof. YOTSAWEE SAIFAH, Ph.D.

The purposes of this study were to study about philosophical beliefs in education and teaching behaviors of pre-service elementary teachers, the relationship between philosophical beliefs in education and teaching behaviors of pre-service elementary teachers, and a presentation of the process of cultivating educational philosophy beliefs of pre-service elementary teachers by using integrated research plan which consists of qualitative research and quantitative research. The quantitative research sample was a group of 274 pre-service elementary teachers who were pulled from multi-stage sampling. For research instruments, the researcher used a questionnaire, the qualitative research sample was professors from Elementary Education Department, who were drawn from purposive sampling and were collected data from interviews. The quantitative data were analyzed by arithmetic mean, percentage, standard deviation, and correlation coefficient.

The results of the study were as follows: 1) The philosophical beliefs in education of the pre-service elementary teachers tended to have beliefs in terms of progressivism the most, followed by existentialism, perennialism, reconstructionism, and essentialism respectively, 2) the philosophical beliefs in education of the pre-service elementary teachers in each field were not related to their teaching behaviors in the same educational philosophy beliefs. Furthermore, it was found that reconstructionism was positively related to teaching behaviors in essentialism with statistical significance level of .05 and existentialism was negatively related to teaching behaviors in essentialism with statistical significance level of .01, and 3) the guideline was used in the curriculum philosophy of Elementary Education by using progressivism for providing educational services through real action activities. The results of the process were most consistent with the curriculum philosophy and course expectations, and this was overall considered successful.

Field of Study: Elementary Education

Student's Signature

Academic Year: 2018

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยศวีร์ สายฟ้า อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ที่ให้คำปรึกษา ข้อคิด ข้อเสนอแนะ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ ขอขอบพระคุณประธานกรรมการสอบ คณะกรรมการสอบทุกท่าน คณาจารย์ภาควิชาหลักสูตร และการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตลอดจนคณบดีสถาบันฝึกหัดครูประถมศึกษาในประเทศไทย และกัลยาณมิตรทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์และเป็นกำลังใจสำคัญในการวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ในการสร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลือและแนะนำในการตรวจสอบแก้ไขจนเป็นที่เรียบร้อยจาก อาจารย์ ดร.ฉัตรวรรณ ลัญฉวรรธนะกร และอาจารย์ปิยาพัชญ์ นิธิศอักษรานนท์ ได้กรุณาให้คำแนะนำต่าง ๆ เพื่อช่วยให้แบบสอบถามถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมทั้งในการวิเคราะห์ผลการวิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสนอ ภิมจิตรผ่อง และอาจารย์ ดร.อนันต์ สุนทรามาธากุล ได้กรุณาให้คำแนะนำทางด้านการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่เหมาะสมในการวิจัยครั้งนี้ ทำให้การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรการฝึกหัดครู สาขาวิชาประถมศึกษาทั้ง 8 แห่ง ที่กรุณาสละเวลาเพื่อให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัย ตลอดจนขอขอบคุณนิสิตนักศึกษาครูชั้นปีที่ 5 สาขาวิชาประถมศึกษาทั้ง 11 แห่ง ที่ได้ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัยเป็นอย่างดี

คุณค่าและประโยชน์อันเกิดจากการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ บิดา มารดา ตลอดจนบูรพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่อบรมสั่งสอนประสิทธิ์ประสาทวิชา ซึ่งผู้วิจัยจะนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาการทำงานให้ดียิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์ของตนเองและประเทศชาติสืบต่อไป

อภิญญา สุขช่วย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....ค	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....ง	ง
กิตติกรรมประกาศ.....จ	จ
สารบัญ.....ฉ	ฉ
สารบัญตาราง.....ญ	ญ
สารบัญรูปภาพ.....ฉ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ..... 1	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา..... 1	1
คำถามวิจัย..... 5	5
วัตถุประสงค์ของการวิจัย..... 5	5
ขอบเขตของการวิจัย..... 5	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย..... 6	6
ประโยชน์ที่ได้รับ..... 7	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 8	8
ตอนที่ 1 แนวคิดพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับปรัชญา..... 9	9
1.1 ความหมายของปรัชญา..... 9	9
1.1.1 ความหมายตามรูปศัพท์..... 9	9
1.1.2 ความหมายตามลักษณะของการนำไปใช้..... 10	10
1.2 ลักษณะของปรัชญา..... 10	10
1.3 สาขาของปรัชญา..... 11	11
1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญากับการศึกษา..... 13	13

ตอนที่ 2 แนวคิดพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาการศึกษา	15
2.1 ความหมายของปรัชญาการศึกษา.....	15
2.2 ความสำคัญของปรัชญาการศึกษา.....	16
2.3 ประเภทของปรัชญาการศึกษา.....	16
ตอนที่ 3 แนวคิดพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา.....	17
3.1 ความหมายของความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา.....	17
3.2 ลักษณะของความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา.....	18
ตอนที่ 4 แนวคิดพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอน	30
4.1 ความหมายของพฤติกรรมการสอน.....	30
4.2 ความสำคัญของพฤติกรรมการสอน.....	30
4.3 ตัวบ่งชี้พฤติกรรมการสอน.....	31
ตอนที่ 5 แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวข้องกับครุศึกษา	43
5.1 ความหมายของครุศึกษา.....	43
5.2 ความสำคัญของครุศึกษา.....	43
5.3 พัฒนาการของครุศึกษาในประเทศไทย	44
5.4 เนื้อหาของครุศึกษา.....	45
5.5 โครงสร้างการจัดการเนื้อหาหลักสูตรระดับปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา	47
5.6 มาตรฐานสถาบันฝึกหัดครู.....	48
5.6.1 คุณลักษณะของครูตามความต้องการของผู้ควบคุมส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพ.....	50
5.6.2 คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์.....	52
5.7 สถาบันฝึกหัดครูที่ผลิตครูประถมศึกษาในประเทศไทย	53
ตอนที่ 6 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	54
กรอบแนวคิดในการวิจัย	55
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	58

3.1 แบบแผนการวิจัย	58
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	59
3.3 ตัวแปรที่ศึกษา	62
3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	63
3.5 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	70
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้.....	72
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	77
<u>ส่วนที่ 1</u> ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเกี่ยวกับการศึกษาความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาและ พฤติกรรมการสอนของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา.....	78
ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	78
ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา	81
ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอน.....	88
<u>ส่วนที่ 2</u> ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเกี่ยวกับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเชิง ปรัชญาการศึกษากับพฤติกรรมการสอนของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา.....	88
<u>ส่วนที่ 3</u> ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการสังเคราะห์แนวทางการหล่อหลอมความ เชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา.....	90
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	107
สรุปผลการวิจัย	109
อภิปรายผลการวิจัย	115
ข้อเสนอแนะ	123
บรรณานุกรม	125
ภาคผนวก	131
ภาคผนวก ก รายงานผู้ทรงคุณวุฒิ.....	132
ภาคผนวก ข ตัวอย่างหนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ ขอความร่วมมือในการวิจัย และขอขอบคุณ ...	134
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	138

ภาคผนวก ง ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อคำถามในแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ 151
ประวัติผู้เขียน 166

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 เปรียบเทียบความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา.....	29
ตารางที่ 2 ตัวบ่งชี้พฤติกรรมกรรมการสอนของครู	33
ตารางที่ 3 แสดงตัวบ่งชี้พฤติกรรมกรรมการสอนของความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม	38
ตารางที่ 4 แสดงตัวบ่งชี้พฤติกรรมกรรมการสอนของความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษานิรันดรนิยม	39
ตารางที่ 5 แสดงตัวบ่งชี้พฤติกรรมกรรมการสอนของความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาพิพัฒน์นิยม.....	40
ตารางที่ 6 แสดงตัวบ่งชี้พฤติกรรมกรรมการสอนของความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยม	41
ตารางที่ 7 แสดงตัวบ่งชี้พฤติกรรมกรรมการสอนของความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยม	42
ตารางที่ 8 มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ	50
ตารางที่ 9 มาตรฐานการปฏิบัติงาน และมาตรฐานการปฏิบัติตน.....	51
ตารางที่ 10 รายชื่อสถาบันฝึกหัดครูที่ผลิตครูประถมศึกษาในประเทศไทย	53
ตารางที่ 11 ภูมิภาค จำนวนของสถาบันผลิตครูประถมศึกษา และจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	60
ตารางที่ 12 ข้อมูลสถาบันผลิตครูประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามภูมิภาคแบบ 4 ภูมิภาค	61
ตารางที่ 13 ตัวเล็อกที่ใช้แทนความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาแต่ละสาขาในแต่ละข้อ	64
ตารางที่ 14 ประเด็นการปรับแก้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ.....	66
ตารางที่ 15 สรุปรภาพรวมกลุ่มตัวอย่างในการส่งแบบสอบถามและการได้รับแบบสอบถามตอบกลับ.....	71
ตารางที่ 16 แสดงการแปลความหมายของระดับค่าเฉลี่ยของคะแนน และพฤติกรรมกรรมการสอน	73
ตารางที่ 17 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	80
ตารางที่ 18 ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษาภาพรวม... ..	82
ตารางที่ 19 ข้อมูลเกี่ยวกับความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชา ประถมศึกษาารายด้าน	87

ตารางที่ 20 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของนิสิตนักศึกษาครูชั้นปีที่ 5 สาขาวิชาประถมศึกษา88

ตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา กับ ...89

ตารางที่ 22 ปัญหาหรืออุปสรรคที่ส่งผลให้ไม่เป็นไปตามกระบวนการของหลักสูตร และแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข..... 105

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 โครงสร้างของปรัชญาบริสุทธิ์	12
ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย	57
ภาพที่ 3 ขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัย	76
ภาพที่ 4 กิจกรรมที่ส่งเสริมการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา	97
ภาพที่ 5 ผลที่เกิดขึ้นกับนิสิตนักศึกษาครู หลังจากได้ดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมการหล่อหลอม	100

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในรอบสิบปีที่ผ่านมาประเทศไทยเป็นประเทศที่มีการลงทุนทางการศึกษาในลำดับต้น ๆ ของโลก การศึกษาของไทยจึงมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา มีนโยบายใหม่ ๆ เกิดขึ้นมากมายจนเกิดเป็นคำกล่าวในวงการการศึกษาว่าเป็น นโยบายรายวัน ด้วยการปฏิรูปการศึกษาไทยในปัจจุบันที่มุ่งเน้นไปที่การปฏิรูปครูเป็นหลัก เนื่องจากครูคือหัวใจที่สำคัญในการปฏิรูปการศึกษา ทำให้ครูกลายเป็นบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องมากเป็นอันดับต้น ๆ ครูจึงเป็นผู้ที่ต้องเผชิญความสับสนของนโยบายในการบริหารการศึกษา ทำให้ต้องปรับเปลี่ยนวิธีการสอนไปตามยุคสมัยและนโยบายที่เปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ ครูยังมีภาระงานเกี่ยวกับเอกสาร ตลอดจนการอบรมต่าง ๆ ที่ครูต้องบริหารเวลาให้เหมาะสม และต้องเตรียมสื่อการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตัวเอง ไม่ใช่การเรียนการสอนแบบท่องจำ (โรจน์ งามแมน, 2561) ปัญหาอีกประการหนึ่งของครูคือ การดูแลอบรมสั่งสอนเด็กได้ไม่ตรงจุดมากนัก เน้นให้เด็กเรียนรู้แต่เนื้อหาสาระ ไม่ได้เน้นพัฒนาคุณลักษณะและทักษะกระบวนการด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในการดำรงชีวิต (ยศวีร์ สายฟ้า, 2559) ปัญหาดังกล่าวเหล่านี้เกิดขึ้นกับครูในทุกระดับ รวมทั้งครูประถมศึกษาด้วย ซึ่งครูกลุ่มนี้มีความสับสนในเรื่องของบทบาท แนวความคิด และความเชื่อทางการศึกษาของครู ด้วยเหตุนี้เอง กรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษาจึงเชื่อว่าครูประถมศึกษาคือ จุดเปลี่ยน โดยเล็งเห็นให้มีการปฏิรูปตั้งแต่ระบบการผลิตและพัฒนาครูประถมศึกษา เพื่อแก้ไขปัญหาย่างเป็นรูปธรรมและเป็นการเตรียมครูไปสู่อนาคต (สมพงษ์ จิตระดับ, 2560)

การพัฒนาครูไทยเป็นเรื่องที่จำเป็นเร่งด่วนที่ต้องปฏิรูปและพัฒนาปรับปรุง โดยเฉพาะครูระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นครูที่ต้องจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับนักเรียนนั้นควรได้รับการพัฒนา ก่อน ดังที่รายงานการสัมมนาเรื่อง นโยบายการผลิตและพัฒนาครู จัดโดย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543) ได้สรุปข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะว่า ครูในระดับประถมศึกษาเป็นครูที่ควรได้รับการพัฒนาก่อนครูในระดับอื่น เนื่องด้วยครูในระดับนี้มีจำนวนมากและมีผลกระทบต่อการจัดการศึกษามาก เพราะการจัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการดำเนินชีวิตและการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น ปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น จึงเป็นโจทย์สำคัญข้อหนึ่งที่ทำทลายความสามารถของครูประถมศึกษาในศตวรรษที่ 21

คุณลักษณะครูเพื่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ 1) เป็นผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครูและผู้ให้ 2) มีความรู้ ความสามารถ และทักษะการจัดการเรียนรู้

3) มีทักษะการสื่อสาร 4) อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ 5) ตื่นรู้ ทันสมัย ทันเหตุการณ์ 6) ตามทันเทคโนโลยีและข่าวสาร ความก้าวหน้าทางวิทยาการและความรู้ 7) สร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน 8) ไขว่คว้าและแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง 9) เป็นแบบอย่างทางคุณธรรม จริยธรรมและศีลธรรม 10) รู้และเข้าใจในอัตลักษณ์ความเป็นชนชาติไทยที่หลากหลาย 11) ภาคภูมิใจในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก 12) ยอมรับและเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง 13) มีความพร้อมและปรับทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกและประชาคมอาเซียน (พิณสุดา สิริธรรังศรี, 2560) คุณลักษณะของครูทั้ง 13 ประการ เชื่อว่าจะส่งผลให้เกิดการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและส่งผลดีต่อคุณภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 นี้ได้มากที่สุด ครูผู้สอนในฐานะบุคคลสำคัญในการจัดการเรียนรู้ จึงจำเป็นต้องมีความเชื่อทางการศึกษา การพัฒนาตนเองให้มีทักษะการจัดการเรียนรู้เป็นครูมืออาชีพ รู้จักปรับเปลี่ยนวิธีสอนและพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 อยู่เสมอ ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลให้ระบบการศึกษาประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย 3 ปัจจัยหลักคือ (1) การคัดเลือกผู้ที่เหมาะสมมาเป็นครู และมีคุณภาพ เพราะคุณภาพของครูคือหัวใจของการศึกษาที่มีคุณภาพ (2) การพัฒนาครูให้เป็นผู้สอนที่มีประสิทธิภาพ สามารถจัดการเรียนรู้และจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน (3) การสร้างระบบการสอนที่สามารถมั่นใจได้ว่าจะสามารถให้การสอนที่ดีที่สุดแก่เด็กทุกคน เด็กทุกคนมีความเสมอภาคในการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ (ภราดาวิศิษฐ์ ศรีวิชัยรัตน์, 2553) จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าครูถือเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญอย่างมากในการให้การศึกษาและการเรียนรู้ ทั้งในด้านวิชาการและประสบการณ์ ตลอดจนเป็นผู้มีความเสียสละ สั่งสอนอบรมให้เด็กได้พบกับแสงสว่างแห่งปัญญา อันเป็นหนทางแห่งการประกอบอาชีพ รวมทั้งนำพาสังคมและประเทศชาติก้าวไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง

บทบาท แนวคิด และความเชื่อทางการศึกษา นับได้ว่าเป็นหนึ่งในความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสถาบันฝึกหัดครูเท่านั้นที่จะเป็นผู้ทำหน้าที่พัฒนาความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาที่เหมาะสมให้แก่นิสิตนักศึกษาครูได้ (Don Adams, 1968) เนื่องจากสถาบันฝึกหัดครูเป็นหัวใจของการศึกษาทั้งหมด รวมทั้งเป็นกลไกหนึ่งในการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ และเป็นที่ยอมรับของศาสตร์พื้นฐานต่าง ๆ ที่จะมาเป็นแกนหลักในการหล่อหลอมและพัฒนาครู อีกทั้งยังเป็นสถาบันการศึกษาที่ทำหน้าที่ในการผลิตกำลังคนที่จะเป็นแม่พิมพ์ของชาติ มีความสำคัญในการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของเยาวชนไทย ดังนั้นการปรับปรุงหรือการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ทางความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครูสาขาวิชาประถมศึกษาที่จะปฏิบัติหน้าที่ครูประถมศึกษาในอนาคต จึงสามารถทำได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพโดยดำเนินการผ่านระบบและกระบวนการผลิตครู (ไพฑูรย์ สีนลรัตน์, 2560)

ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาเป็นอุดมการณ์อันสูงสุดที่เป็นหลักยึดในการจัดการศึกษาและความคาดหวังในประเด็นที่เกี่ยวกับการศึกษาที่พึงปรารถนา ในฐานะที่เป็นหลักการและเป้าหมายทางการศึกษา ธรรมชาติของศาสตร์ทางการศึกษานั้นกล่าวได้ว่า การศึกษาเป็นศาสตร์ประยุกต์ (Applied Science) ดังนั้น แนวคิด ตลอดจนวิธีการจัดการศึกษาจึงได้นำเอาความรู้หลากหลายที่ได้จากศาสตร์สาขาต่าง ๆ มาเป็นแนวทางในการดำเนินการจัดการศึกษา โดยศาสตร์ทางการศึกษาจะพยายามเลือกสรรเอาเฉพาะสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นหรือสามารถนำไปปฏิบัติได้ มาเป็นส่วนประกอบในการจัดการศึกษา วิธีการเลือกสรรสิ่งต่าง ๆ จะครอบคลุมไปถึงการเลือกสรรศาสตร์ต่าง ๆ ในระดับสาขาวิชา และเลือกสรรเนื้อหาสาระในระดับย่อยซึ่งอยู่ภายในแต่ละสาขาวิชาอีกด้วย (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2543) ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาเกิดจากการสังสมของประสบการณ์ในครอบครัว โปรแกรมการศึกษา ลักษณะทางสังคม รวมทั้งสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมของบุคคลนั้น (Thompson, 1992) ปรัชญาการศึกษามีอยู่มากมายหลายสาขาตามลักษณะและตามธรรมชาติของมนุษย์ที่มีความคิดและความเชื่อแตกต่างกัน โดยอาศัยแนวคิดของปรัชญาพื้นฐานต่าง ๆ นำมาผสมผสานกันทำให้มีลักษณะที่เกี่ยวข้องกัน หรืออาจมาจากความคิดของปรัชญาพื้นฐานสาขาเดียวกัน ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาที่นิยมใช้กันอย่างกว้างขวาง ได้แก่ ปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม (Essentialism) ปรัชญาการศึกษานิรันตรนิยม (Perennialism) ปรัชญาการศึกษาพิพัฒนานิยม (Progressivism) ปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยม (Reconstructionism) และปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยม (Existentialism)

ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาถือเป็นรากฐานที่สำคัญของผู้ประกอบวิชาชีพครู ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพของการสอน เนื่องจากความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาจะทำหน้าที่เป็นตัวกรองที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการสอนว่า จัดเพื่อใคร จัดอย่างไร และจะส่งผลไปสู่เป้าหมายที่ต้องการหรือไม่ (George & Constantinos Christou, 1998) รวมทั้งการสอนของครูและกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูกำหนดให้กับผู้เรียนมีแนวโน้มที่จะได้รับอิทธิพลจากความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของครู (Stipek, Givvin, Salmon, & MacGyvers, 2001) สอดคล้องกับบอร์สา สุขเปรม (2526) ที่ได้กล่าวว่า หากครูมีความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาที่ถูกต้องเหมาะสม ย่อมจะแสดงพฤติกรรมการสอนกับผู้เรียนตามความเชื่อที่ตนยึดถือ ทั้งนี้เพราะมนุษย์มีแนวโน้มที่จะทำอย่างที่เป็นตัวเองคิดอยู่เสมอ และความคิดนั้น ๆ มีอำนาจและอิทธิพลในการตัดสินใจของมนุษย์ ด้วยเหตุนี้ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาจึงมีความสำคัญในการช่วยจัดจำแนกระบบความคิด หลักการความเชื่อพื้นฐานทางการศึกษาที่จะสะท้อนไปสู่ทิศทางของการจัดการศึกษา (ณัฐพร คำมะสอน, 2531)

เนื่องจากปรัชญาการศึกษาเป็นที่มาหรือหลักยึดในการจัดการเรียนการสอนของครู ผู้ผลิตครูจึงควรสอนโดยมุ่งเน้นให้นิสิตนักศึกษาครู ได้เรียนรู้หลักการให้แม่น มีใช้เน้นแต่เทคนิคของการปฏิบัติ เนื่องจากการปฏิบัติและการแก้ปัญหาโดยขาดความรู้ ความเข้าใจและความเชื่อในหลักการแล้ว ย่อมจะเกิดปัญหาในภายหลัง (ทิตสนา แคมมณี, 2558)

อย่างไรก็ตาม ในมุมมองของผู้วิจัยพบว่า ข้อมูลหรือชุดความรู้เกี่ยวกับความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา พบว่า ยังมีจำนวนน้อยมากทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ อีกทั้ง ยังไม่มีการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา กับพฤติกรรมการสอนของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา ทั้งที่คุรุสภาได้ออกข้อบังคับเปลี่ยนแปลงมาตรฐานวิชาชีพครู โดยเพิ่มมาตรฐานความรู้ “ปรัชญาการศึกษา” ในมาตรฐานที่ 2 ประเด็นนี้จึงสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาต่อผู้ที่ประกอบวิชาชีพครูมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ Gary D. Fenstermacher (1990) ที่ได้กล่าวว่า ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา มีคุณค่ามากที่สุดสำหรับการศึกษาของครู ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษาว่ามีความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาอย่างไร และความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา กับพฤติกรรมการสอนมีความสัมพันธ์กันอย่างไร มีนัยสำคัญทางสถิติอย่างไร โดยเฉพาะในนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา ชั้นปีที่ 5 ที่อยู่ในกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เนื่องจากนิสิตนักศึกษาครูกลุ่มนี้สามารถสะท้อนให้ได้มาซึ่งข้อมูลหรือชุดความรู้ของความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา กับพฤติกรรมการสอนในห้องเรียนได้อย่างชัดเจน อีกทั้งจะได้ทราบแนวโน้มในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับผู้เรียน เพื่อการจัดทำหลักสูตรของสถาบันฝึกหัดครูที่ตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ได้อีกทางหนึ่ง ความสำคัญอีกประการหนึ่งนั้น การที่นิสิตนักศึกษาครูมีความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาที่เหมาะสม และได้รับการพัฒนาความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ จะทำให้นิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา สามารถเป็นครูประถมศึกษาที่มีคุณภาพเพียงพอที่จะพัฒนาประเทศให้เป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์ และช่วยยกระดับคุณภาพครูประถมศึกษา ซึ่งเป็นปัจจัยหลักต้นสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของประเทศโดยรวม

คำถามวิจัย

1. ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาและพฤติกรรมการสอนของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชา ประถมศึกษาเป็นอย่างไร
2. ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษากับพฤติกรรมการสอนของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชา ประถมศึกษามีความสัมพันธ์กันอย่างไรมีนัยสำคัญทางสถิติอย่างไร
3. แนวทางการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชา ประถมศึกษาเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาและพฤติกรรมการสอนของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษากับพฤติกรรมการสอนของ นิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา
3. เพื่อสังเคราะห์แนวทางการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังต่อไปนี้

1. ตัวแปรที่ศึกษา

1.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา ประกอบด้วย เพศ ภูมิลำเนา ที่พักของนิสิตนักศึกษาครู วิชาสอนที่ได้รับมอบหมายในกระบวนฝึก ประสบการณ์วิชาชีพครู ระดับชั้นที่กำลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ประเภทของโรงเรียนที่กำลังฝึก ประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวนนักเรียนในห้องที่ได้รับมอบหมายในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และการตัดสินใจในการเลือกรูปแบบหรือวิธีการสอน

1.2 ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา

1.2.1 ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาแบบดั้งเดิม ประกอบด้วย ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม และความเชื่อเชิงปรัชญาศึกษานิรันตรนิยม

1.2.2 ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาแบบร่วมสมัย ประกอบด้วย ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาพัฒนานิยม ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยม และความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยม

1.3 พฤติกรรมการสอนของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา

1.4 แนวทางการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา

2. การวิจัยนี้มุ่งศึกษา (1) ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาและพฤติกรรมการสอนของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา (2) ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา กับพฤติกรรมการสอนของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา (3) แนวทางการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา

3. ประชากรในการวิจัยนี้เป็นนิสิตนักศึกษาครูชั้นปีที่ 5 สาขาวิชาประถมศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันผลิตครูประถมศึกษาในประเทศไทย และอยู่ในกระบวนการการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

แนวทางการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา หมายถึง แนวทางปฏิบัติ หรือวิธีการที่วางไว้ในการช่วยปลูกฝังและพัฒนาความเชื่อเกี่ยวกับการกำหนดแนวทางในการจัดการศึกษา ที่แสดงออกมาในรูปของอุดมการณ์หรืออุดมคติ เพื่อเป็นหลักยึดในการจัดการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยแยกพิจารณาออกเป็น 2 กลุ่มตามรากฐานของปรัชญา คือ ปรัชญาการศึกษาแบบดั้งเดิม และปรัชญาการศึกษาแบบร่วมสมัย ประกอบด้วยปรัชญาการศึกษาดังต่อไปนี้

- 1) ปรัชญาการศึกษาแบบดั้งเดิม ประกอบด้วย ปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม และ ปรัชญาการศึกษานิรันตรนิยม
- 2) ปรัชญาการศึกษาแบบร่วมสมัย ประกอบด้วย ปรัชญาการศึกษาพิพัฒน์นิยม และปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยม และปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยม

พฤติกรรมการสอน หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกของนิสิตนักศึกษาครูในขณะที่สอนที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์ หรือสถานการณ์แวดล้อม ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทิศทางที่พึงประสงค์

นิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา หมายถึง นิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่กำลังศึกษาในสาขาวิชาประถมศึกษาหรือวิชาเอกประถมศึกษาในสถาบันฝึกหัดครูในประเทศไทย

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง คุณลักษณะส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งประกอบด้วย เพศ ภูมิลำเนา ที่พักของนิสิตนักศึกษาครู วิชาสอนที่ได้รับมอบหมาย ระดับชั้นที่กำลังฝึกประสบการณ์

วิชาชีพ ประเภทของโรงเรียนที่กำลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จำนวนนักเรียนในห้องที่ได้รับมอบหมาย ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และการตัดสินใจในการเลือกรูปแบบหรือวิธีการสอน

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. นักการศึกษา นักวิชาการหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการผลิตครูประถมศึกษาสามารถนำ ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปสู่การวางแผนการพัฒนาหลักสูตรระดับปริญญาบัณฑิต สาขาวิชา ประถมศึกษาให้สอดคล้องกับความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาและพฤติกรรมการสอนของนิสิตนักศึกษา ครู สาขาวิชาประถมศึกษาในปัจจุบัน ซึ่งจะทำหน้าที่เป็นครูประถมศึกษาต่อไป
2. เกิดแนวทางในการพัฒนาและหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษา ครู สาขาวิชาประถมศึกษาที่จะช่วยชี้แนะทิศทางของการวางแผนกระบวนการพัฒนาหลักสูตรระดับ ปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา
3. ผลการศึกษาแนวทางการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษาทำให้หน่วยงานหรือองค์กรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องได้รับข้อมูลที่เป็นปัจจุบันที่ สามารถนำมาใช้ในการกำหนดนโยบายการผลิตและการพัฒนาครูที่พึงประสงค์ได้ต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่อง แนวทางการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา มุ่งศึกษาความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาและพฤติกรรมการสอน รวมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา กับพฤติกรรมการสอนของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา และสังเคราะห์แนวทางการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา ผู้วิจัยจึงได้ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แนวคิดพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับปรัชญา

- 1.1 ความหมายของปรัชญา
 - 1.1.1 ความหมายตามรูปศัพท์
 - 1.1.2 ความหมายตามลักษณะของการนำไปใช้
- 1.2 ลักษณะของปรัชญา
- 1.3 สาขาของปรัชญา
- 1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญากับการศึกษา

ตอนที่ 2 แนวคิดพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาการศึกษา

- 2.1 ความหมายของปรัชญาการศึกษา
- 2.2 ความสำคัญของปรัชญาการศึกษา
- 2.3 ประเภทของปรัชญาการศึกษา

ตอนที่ 3 แนวคิดพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา

- 3.1 ความหมายของความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา
- 3.2 ลักษณะของความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา

ตอนที่ 4 แนวคิดพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอน

- 4.1 ความหมายของพฤติกรรมการสอน
- 4.2 ความสำคัญของพฤติกรรมการสอน
- 4.3 ตัวบ่งชี้พฤติกรรมการสอน

ตอนที่ 5 แนวคิดพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการฝึกหัดครูหรือครุศึกษา

- 5.1 ความหมายของครุศึกษา
- 5.2 ความสำคัญของครุศึกษา
- 5.3 พัฒนาการของครุศึกษาในประเทศไทย
- 5.4 เนื้อหาของครุศึกษา
- 5.5 โครงสร้างการจัดการเนื้อหาหลักสูตรระดับปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา
- 5.6 มาตรฐานสถาบันฝึกหัดครู
 - 5.6.1 คุณลักษณะของครูตามความต้องการของผู้ควบคุมส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพ
 - 5.6.2 คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์
- 5.7 สถาบันฝึกหัดครูที่ผลิตครูประถมศึกษาในประเทศไทย

ตอนที่ 6 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตอนที่ 1 แนวคิดพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับปรัชญา

1.1 ความหมายของปรัชญา

1.1.1 ความหมายตามรูปศัพท์

การพิจารณาความหมายของปรัชญา โดยปรัชญาแบบแรกคือพิจารณาตามรูปศัพท์ ซึ่งสามารถพิจารณาได้เป็น 2 แนวทางคือ รูปศัพท์ภาษาไทยและรูปศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ความหมายตามรูปศัพท์ในภาษาไทย คำว่า ปรัชญา เป็นคำที่พระเจ้าวรวงศ์เธอเธอ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ทรงบัญญัติขึ้น เพื่อใช้แทนคำว่า Philosophy ในภาษาอังกฤษ (กิริติ บุญเจือ, 2522) เป็นศัพท์บัญญัติที่เป็นที่นิยมใช้กันอย่างกว้างขวางในปัจจุบัน ตามรากศัพท์ปรัชญาเป็นคำสันสกฤตมาจากคำว่า ชญา แปลว่า รู้ เข้าใจ เมื่อเติม ปร ซึ่งแปลว่า ไกล สูงสุด ประเสริฐ ลงไปข้างหน้า จึงกลายเป็นคำว่า ปรัชญา ซึ่งให้ความหมายได้ว่า เป็นความรอบรู้ รู้กว้างขวาง หรือความรู้อันประเสริฐ โดยนัยนี้ความหมายของปรัชญาในรูปศัพท์ภาษาไทยจึงหมายถึง ศาสตร์ที่ว่าด้วยความรู้ทั้งปวงของมนุษย์ (ภิญโญ สาร, 2525) เพื่อนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการอธิบายข้อเท็จจริงต่าง ๆ ให้เข้าใจไปในแนวเดียวกัน ซึ่งเป็นความรู้พิเศษที่ไม่มีจุดสิ้นสุด ไม่มีอวสานแห่งความรู้ในสรรพสิ่งทั่วอันเป็นความรู้อันประเสริฐอย่างแท้จริง (สวามี สัตยานันทบุรี, 2514)

ความหมายตามรูปศัพท์ในภาษาอังกฤษมีความหมายแตกต่างไปจากภาษาไทยอยู่บ้าง ซึ่งพิทาโกรัส (Pythagoras) เป็นคนเริ่มใช้คำนี้ โดยเรียกตัวเองว่านักปรัชญา (สุภา ใจบุญ, 2531) รากศัพท์เดิมของคำว่า Philosophy นั้น มาจากคำภาษากรีก 2 คำสนธิกัน คือคำว่า Philo กับ

Sophia ซึ่งคำว่า Philo หรือ Philia หมายถึง รักหรือความรัก ส่วนคำว่า Sophia หมายถึง ความรู้ ความปรารถนา เมื่อรวมกันเป็น Philosophy จึงหมายถึง ความรักในความรู้ ความรักในความปรารถนา โดยความหมายตามรูปศัพท์ในภาษาอังกฤษจะเน้นที่กระบวนการในการหาความรู้ ทัศนคติ นิสัย และความตั้งใจ

อย่างไรก็ตาม จากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความหมายตามรูปศัพท์ของปรัชญา ผู้วิจัยสรุปได้ว่า แม้คำนิยามจะแตกต่างกันออกไปตามรูปศัพท์ของภาษาไทยและภาษาอังกฤษ แต่สิ่งที่ร่วมกันอยู่อย่างหนึ่งคือความรู้ ปรัชญาหมายถึง แนวความคิดที่ละเอียดลึกซึ้งรอบคอบ เพื่อค้นหาความรู้ที่เกี่ยวกับความจริงสูงสุดของมนุษย์

1.1.2 ความหมายตามลักษณะของการนำไปใช้

การพิจารณาความหมายของปรัชญาตามลักษณะของการนำไปใช้ คือความหมายที่อยู่ในรูปของทฤษฎี หลักการ ความคิด และคติความเชื่อต่าง ๆ อาทิเช่น นายสงข ยึดคติชีวิตที่ว่า “เรากินเพื่ออยู่ มิได้อยู่เพื่อกิน” แต่นายสำราญ ยึดคติชีวิตที่ว่า “เรื่องกินเรื่องใหญ่ เรื่องตายเรื่องกลาง เรื่องตระวางเรื่องเล็ก” เป็นต้น ปรัชญาในความหมายตามลักษณะของการนำไปใช้มีความหมายและขอบเขตที่แคบคือ มีความหมายจำเพาะเจาะจงเฉพาะเรื่อง เฉพาะกรณี ดังนั้น ปรัชญาในความหมายตามลักษณะนี้จึงใช้เฉพาะบุคคลและสังคมแต่ละแห่งเท่านั้น (ทองหล่อ วงษ์ธรรม มา, 2555)

1.2 ลักษณะของปรัชญา

เมื่อความหมายของปรัชญามุ่งเน้นหลักแห่งความจริงและความรู้เป็นสำคัญ ทำให้ลักษณะของปรัชญามีลักษณะมุ่งเน้นไปในด้านความรู้และความจริงเช่นเดียวกัน โดยลักษณะของปรัชญาสามารถแบ่งได้ออกเป็น 3 ประการ ดังต่อไปนี้ (วิทย์ วิศทเวทย์, 2522)

1. ปรัชญามีลักษณะวิพากษ์

การวิพากษ์เกิดจากความอยากรู้อยากเห็นของมนุษย์ เพราะมนุษย์ต้องการความรู้และความจริง โดยมีวัตถุประสงค์ทั่วไปอยู่ 2 ประการคือ (1) เพื่อนำความรู้มาแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต เช่น ชาวนาต้องการความรู้เพื่อนำมาใช้ในการปลูกข้าว รู้จักวิธีการเลือกพันธุ์ข้าว การหว่านไถและการให้ปุ๋ยข้าว เพื่อว่าผลผลิตที่ออกมาจะได้มีจำนวนมาก (2) เพื่อแสวงหาความรู้เพื่อรู้ เมื่อรู้แล้วไม่ประสงค์จะนำความรู้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในด้านอื่น รู้ให้เป็นเพียงเครื่องประดับตนเท่านั้น

2. ปัญหาปรัชญาเป็นปัญหาพื้นฐาน

คำว่า “ปัญหาพื้นฐาน” หมายถึง ปัญหาแรกสุดที่เกิดขึ้น แล้วขยายหรือเชื่อมโยงไปสู่ปัญหาอื่น ๆ ซึ่งอาจเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นและดำเนินอยู่ในปัจจุบัน หากสืบสาวจากปลายย้อนกลับไปตามเหตุ ถ้าไม่สามารถสืบสาวต่อไปได้อีก เหตุสุดท้ายจึงเรียกว่า ปัญหาพื้นฐาน

3. ปรัชญามีลักษณะแสวงหาโลกทัศน์

คำว่า “โลกทัศน์” ในทางปรัชญาหมายถึง ความเชื่ออันเป็นระบบในการดำเนินชีวิตของคนคนหนึ่งหรือสังคมหนึ่ง ซึ่งอาจมีมากมายหลายเรื่อง เช่น เรื่องค่าของชีวิต อุดมการณ์ทางการเมือง ศาสนา ศิลธรรมและศิลปะ เป็นต้น

4. ปรัชญามีลักษณะเป็นการค้นหาความเป็นจริงของโลก

ปรัชญาจะช่วยให้ความเชื่อของบุคคลเป็นระบบ และสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ไม่ขัดแย้งกันหรือที่เรียกว่า “จุดยืน” ซึ่งเป็นฐานรองรับความเชื่อเหล่านั้น

1.3 สาขาของปรัชญา

ปรัชญาเกิดจากผลของกิจกรรมทางแนวความคิด และการศึกษาค้นคว้าของมนุษย์ ซึ่งตกทอดมาเป็นผลผลิตและเครื่องกำหนดวัฒนธรรม รวมถึงอารยธรรมต่าง ๆ อันมีสภาวะแวดล้อมตลอดจนประวัติศาสตร์เป็นมูลฐาน ปรัชญาจึงเป็นความรู้อันเป็นพื้นฐานของสรรพวิชาที่มีอยู่ในโลกปัจจุบัน เช่น วิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และจิตวิทยา เป็นต้น ปรัชญาสามารถแบ่งออกได้ 2 สาขาใหญ่ ๆ คือ ปรัชญาบริสุทธิ์ และปรัชญาประยุกต์ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์ & และคณะ, 2542)

1. ปรัชญาบริสุทธิ์ หมายถึง การศึกษาปรัชญาที่เป็นเนื้อหาสาระของปรัชญาโดยตรง หรือการศึกษาแนวความคิดที่เป็นเนื้อหาแห่งปรัชญาล้วน ๆ ความรู้ที่เป็นปรัชญาบริสุทธิ์นี้เป็นผลแห่งความพยายามในการคิดค้น และแสวงหาความจริงของมนุษย์ ปรัชญาบริสุทธิ์แบ่งออกเป็น 3 สาขา คือ

- 1) อภิปรัชญา (Metaphysics)
- 2) ญาณวิทยา (Epistemology)
- 3) คุณวิทยา (Axiology)

1) อภิปรัชญา (Metaphysics)

เรื่องที่เกี่ยวข้องกับอภิปรัชญา ได้แก่ การเรียนรู้เพื่อหลักความจริง เช่น การกล่าวว่า “มนุษย์ศึกษาเพื่อหลักความจริงต่าง ๆ” สิ่งที่ต้องคิดต่อไปคือ “ความจริงคืออะไร” ความจริงอาจเป็นวัตถุหรือสิ่งที่รับรู้ด้วยการสัมผัสทั้ง 5 คือ ตา หู จมูก ลิ้น และกาย หรือความจริงอาจเป็นสิ่งที่เป็นนามธรรม เช่น ความจริงที่เกี่ยวกับศาสนา ความถูกต้องดีงาม คำถามที่ถูกใช้ในทางวิทยาศาสตร์มักจะเกี่ยวข้องกับอภิปรัชญาอยู่มาก นักการศึกษาผู้ที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอภิปรัชญา ย่อมจะเกิดความยากลำบากในการที่จะอธิบายปัญหาต่าง ๆ ให้เข้าใจได้โดยแจ่มแจ้ง

2) ญาณวิทยา (Epistemology)

เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติความเป็นจริงความรู้ ขอบเขตของความรู้และความสมเหตุสมผลของความรู้ โดยการศึกษาค้นคว้าจะเป็นไปในลักษณะของการวิเคราะห์วิจารณ์ และสังเกตการณ์เพื่อให้เกิดความรู้ที่แท้จริง

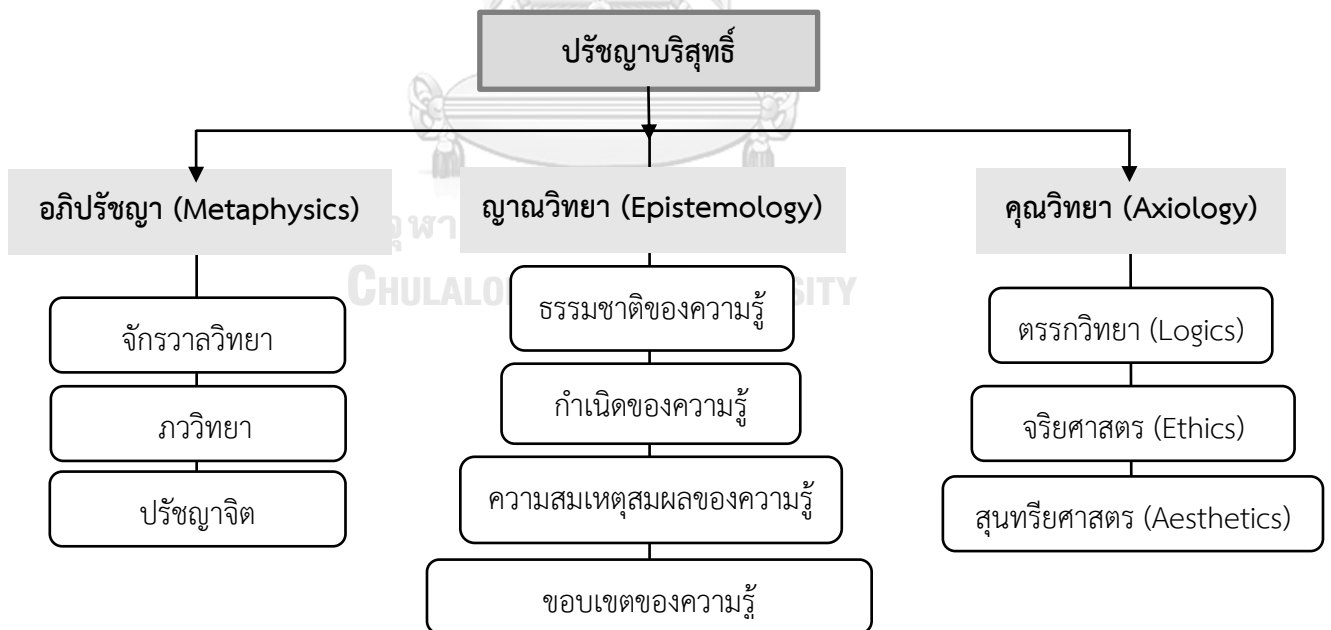
3) คุณวิทยา (Axiology)

เป็นการศึกษาเกี่ยวกับคุณค่า เป็นความพยายามที่จะตอบคำถามและหาความหมายของจุดเริ่มต้น และความแน่นอนของค่านิยมต่าง ๆ เพื่อให้สามารถปฏิบัติตนได้สอดคล้องกับค่านิยมนั้น ๆ สามารถจำแนกออกเป็น 3 แขนง

3.1) ตรรกวิทยา (Logics) เป็นการว่าด้วยเรื่องหลักแห่งความจริง วิธีการตัดสินความจริง หลักคิดหรือการใช้เหตุผลในการแสวงหาความจริง สมมุติฐาน การนิยาม การเปรียบเทียบ การจำแนก การกระจายและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในการใช้เหตุผลเพื่อเข้าถึงความจริง เป็นต้น

3.2) จริยศาสตร์ (Ethics) เป็นการว่าด้วยเรื่องกฎเกณฑ์แห่งความประพฤติ หลักการในการแสวงหาความดี หลักการความถูกต้องและความยุติธรรม ตลอดถึงคุณค่าทางจริยธรรม เป็นต้น

3.3) สุนทรียศาสตร์ (Aesthetics) เป็นเรื่องที่ว่าด้วยธรรมชาติแห่งความงาม หลักการแห่งการแสวงหาความงาม มาตรฐานแห่งการตัดสินความงาม และลักษณะความงาม เป็นต้น

ภาพที่ 1 โครงสร้างของปรัชญาปริสุทธิ์

2. ประชาชนประยุกต์ หมายถึง การนำปรัชญาบริสุทธิ์ไปประยุกต์ใช้ตอบปัญหา โดยยึดการตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของมนุษย์ เพื่อนำไปปฏิบัติหรือปรารถนาที่จะรู้พื้นฐานเพื่อนำไปเป็นแนวทางตอบปัญหาในเรื่องนั้น ๆ ได้แก่

- ก. ปรัชญาการศึกษา
- ข. ปรัชญาสังคมการเมือง
- ค. ปรัชญาวิทยาศาสตร์
- ง. ปรัชญาศาสนา เป็นต้น

1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญากับการศึกษา

ปรัชญากับการศึกษาเป็นเรื่องที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมาก โดยปรัชญามุ่งศึกษาเรื่องของชีวิต จักรวาลและเรื่องของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม เพื่อหาความจริงอันเป็นที่สุด ส่วนการศึกษานั้นมุ่งศึกษาเกี่ยวกับมนุษย์และวิธีการที่จะช่วยพัฒนามนุษย์ให้มีความเจริญก้าวหน้า เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จในชีวิตการทำงาน ทั้งปรัชญาและการศึกษามีจุดสนใจร่วมกันอยู่อย่างหนึ่งคือ การกำหนดคุณค่าและความหมายของชีวิตมนุษย์ การศึกษาเป็นการนำเอาปรัชญาไปปฏิบัติให้บังเกิดผล จึงกล่าวได้ว่าในการจัดการศึกษาย่อมต้องอาศัยปรัชญาในการหาคำตอบทางการศึกษา เมื่อเป็นเช่นนี้ปรัชญาจึงมีความสัมพันธ์กับการศึกษา ดังต่อไปนี้ (จินดา ยัญทิพย์, 2528)

1. ปรัชญาช่วยในการพิจารณากำหนดเป้าหมายของการศึกษา การศึกษาเป็นกิจกรรมทางสังคมที่มุ่งผลการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมของบุคคลให้เป็นไปในแนวที่พึงปรารถนา จึงแยกไม่ออกจากจุดหมายของชีวิต (วิจิตร ศรีสอาน, 2525) การศึกษาเป็นกิจกรรมอันหนึ่งที่จะช่วยให้ชีวิตบรรลุเป้าหมายที่ดี ซึ่งปรัชญาจะช่วยกำหนดเป้าหมายของการศึกษาได้ ดังนี้

1.1 ปรัชญาช่วยชี้ให้เห็นว่าเป้าหมายของการศึกษาที่จะเลือกนั้น สอดคล้องกับสภาพข้อเท็จจริงทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรมและศาสนาหรือไม่ มีความเหมาะสมเพียงใด หากเป้าหมายที่จะเลือกขัดแย้งกับสิ่งเหล่านี้อย่างรุนแรง ต้องเป็นเรื่องที่สังคมจะต้องตัดสินใจว่าเป้าหมายอะไรเหมาะสมที่สุด

1.2 ปรัชญาช่วยชี้ให้เห็นว่าเป้าหมายของการศึกษาที่จะเลือกนั้น ขัดแย้งกับเป้าหมายของกิจกรรมทางด้านสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และการเมืองหรือไม่ ถ้าขัดแย้งจะสามารถแก้ไขให้สอดคล้องได้อย่างไร

1.3 ปรัชญาช่วยชี้ให้เห็นว่าเป้าหมายของการศึกษาที่จะเลือกนั้น สอดคล้องกับการมีชีวิตที่ดีหรือไม่ ชีวิตที่ดีควรเป็นอย่างไร ธรรมชาติของมนุษย์คืออะไร ปัญหาเหล่านี้มัก

ปรัชญาอาจเสนอความคิดเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาในการเลือกเป้าหมายของการศึกษา (วิทย์ วิศทเวทย์, 2523)

2. ปรัชญาช่วยในการวิพากษ์และวิเคราะห์เนื้อหาของปัญหาการศึกษาได้ ดังนี้

2.1 ปรัชญาช่วยวิเคราะห์ข้อสมมติฐานของการศึกษา จากการศึกษาที่นักการศึกษาที่มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาถึงสาเหตุของความแตกต่างให้ดีแล้ว ส่วนหนึ่งมักจะเกิดจากการยึดข้อสมมติฐานที่ต่างกัน ถ้าหากจับประเด็นความแตกต่างได้แล้ว จะทำให้นักการศึกษามีความมั่นใจในสมมติฐานที่ตนยึดมากขึ้นและมีความสมเหตุสมผลมากยิ่งขึ้น

2.2 ปรัชญาช่วยชี้ให้นักการศึกษาเห็นถึงปัญหาทางการศึกษาได้ชัดเจนขึ้น ซึ่งมีอยู่บ่อยครั้งที่นักการศึกษาพยายามแก้ปัญหาโดยไม่เข้าใจชัดเจนว่าปัญหานั้นคืออะไร ปรัชญาจะช่วยขยายความของคำถามให้ชัดเจนขึ้น และชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องระหว่างปัญหาต่าง ๆ และจะช่วยให้ปัญหากระจ่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2.3 ปรัชญาช่วยจัดความกำกวมของคำที่ใช้ในวงการการศึกษา เช่น การนิยามความหมายของ “การศึกษา” มีอยู่ 3 ประเด็น คือ

2.3.1 คำนิยามที่ตั้งโดยเฉพาะ เป็นคำนิยามที่นักการศึกษาหรือนักปรัชญาตั้งขึ้นเอง โดยต้องการใช้เป็นการเฉพาะตัวหรือเฉพาะแห่ง เช่น บทความนี้ผู้เขียนใช้คำว่า การศึกษาในความหมายของการถ่ายทอดความรู้ที่เป็นกิจกรรมของโรงเรียน

2.3.2 คำนิยามแบบพรรณนา เป็นการนิยามความหมายที่บุคคลทั่วไปมักใช้กันอยู่ เช่น การศึกษาตามความเข้าใจของคนไทยโดยทั่วไป หมายถึง การเรียนหนังสือและการไปโรงเรียน

2.3.3 คำนิยามเพื่อชี้ทาง เป็นการนิยามความหมายที่ระบุออกมาว่า อะไรคือสิ่งที่ควรเป็น ซึ่งเป็นความคิดเห็นของแต่ละบุคคลว่าการศึกษาคือควรเป็นไปเพื่อการนี้ เช่น การศึกษาคือการทำลาย สัญชาติญาณสัตว์

3. ปรัชญาให้ภาพรวมทางการศึกษาที่กลมกลืน คือ ปรัชญาพยายามวาดภาพโดยเชื่อมโยงความรู้ที่ได้จากศาสตร์ต่าง ๆ มาประมวลเข้าเป็นระบบอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อให้ศาสตร์ทั้งหลายกลมกลืนกัน มีความหมายต่อมนุษย์ และเมื่อนำปรัชญามาประยุกต์กับการศึกษาวิธีการเดียวกันนั้น สามารถกระทำได้ดังนี้

3.1 เป็นการเชื่อมโยงศาสตร์ทั้งหลายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาให้กลมกลืนและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษา

3.2 เป็นการเชื่อมโยงแม่บทดังกล่าวในข้อ 3.1 เข้ากับประสบการณ์ด้านอื่น ๆ ของมนุษย์ทั้งหมด เป็นการหาความสอดคล้องของความรู้ทั้งหมดของมนุษย์ (วิทย์ วิศทเวทย์, 2523)

จากความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญากับการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ปรัชญา มีความสัมพันธ์กับการศึกษาหลาย ๆ ด้าน เป็นทั้งเครื่องมือในการค้นคว้า เป็นความมุ่งหมายของการศึกษา ตลอดจนเป็นเป้าหมายที่ใช้ในการฝึกอบรมผู้เรียน นักการศึกษาจึงได้นำเอาปรัชญามาเป็นแนวทางและวิธีจัดกลุ่มของสาขาปรัชญาต่าง ๆ มาใช้เป็นหลักหรือแนวทางในการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งแต่ละยุคสมัยมีแนวทางการจัดการศึกษาแตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะการค้นคว้า ค้นพบความจริงเกี่ยวกับธรรมชาติของการเรียนรู้ของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมได้ถ่องแท้ขึ้นโดยลำดับ เป็นเหตุให้เกิดความจำเป็นที่ต้องพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้สนองความต้องการ ความสนใจของผู้เรียนเสมอมา

ตอนที่ 2 แนวคิดพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาการศึกษา

2.1 ความหมายของปรัชญาการศึกษา

ปรัชญาการศึกษา หมายถึง ความรู้อันประเสริฐ เป็นความเชื่อพื้นฐานที่ใช้เป็นหลักในการกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน (มุสตี กุฏอินทร์, 2551) ซึ่งเป็นระบบความเชื่อ หรือแนวความคิดที่แสดงออกมาในรูปของอุดมการณ์ หรืออุดมคติ (ยนต์ ชุ่มจิต, 2550) เป็นทักษะเกี่ยวกับการศึกษาที่โรงเรียนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องทางการศึกษา ใช้เป็นแนวทางปฏิบัติและยึดเป็นหลักในการพัฒนาผู้เรียน (Stephen, 1969) เป็นต้นกำเนิดของความคิดในการกำหนดความมุ่งหมายของการศึกษาและเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา ตลอดจนถึงกระบวนการในการเรียนการสอน และนโยบายทางการศึกษาได้ (สุมิตร คุณานุกร, 2523) เช่นเดียวกับแนวความคิดของ จิตรกร ตั้งเกษมสุข (2525) ได้ให้ความหมายของปรัชญาการศึกษาไว้ว่าคือ การนำเอาเนื้อหาและวิธีการของปรัชญามาประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษา โดยจะอาศัยประโยชน์จากเนื้อหาและวิธีการของปรัชญาในการกำหนดแผนหรือภาพรวมของการศึกษา ตลอดจนการวิพากษ์และวิเคราะห์แผนหรือภาพรวมนั้นอย่างมีระบบและสมเหตุสมผล เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาตามที่ต้องการ

จากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความหมายของคำว่า ปรัชญาการศึกษา พบว่ามีนักการศึกษาและนักวิชาได้ให้ความไว้อย่างหลากหลาย ซึ่งผู้วิจัยสรุปความหมายของปรัชญาการศึกษาว่าหมายถึง หลักการและกฎเกณฑ์ในการกำหนดแนวทางในการจัดการศึกษา ซึ่งนักการศึกษาได้ยึดเป็นหลักในการดำเนินการทางการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ปรัชญาการศึกษาจึงเปรียบเหมือนเข็มทิศนำทางในการดำเนินการทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ มีความชัดเจนและสมเหตุสมผล

2.2 ความสำคัญของปรัชญาการศึกษา

ความสำคัญของปรัชญาการศึกษามีมากสำหรับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ หากมนุษย์ดำเนินชีวิตโดยปราศจากแนวความคิด ความรู้ และความเชื่อที่ถูกต้องย่อมจะประสบปัญหานานัปการ เพราะมนุษย์ไม่เข้าใจเรื่องของชีวิต โลกและสิ่งแวดล้อม ความเข้าใจผิดอาจทำลายทั้งตนเองและสิ่งแวดล้อมอันจะนำมาหัตถ์ภัยมาสู่มวลมนุษยชาติและสภาวะแวดล้อมในที่สุด ปรัชญาการศึกษาจึงมีความสำคัญในแง่ต่อไปนี้ (ทองหล่อ วงษ์ธรรมมา, 2555)

1) ปรัชญาการศึกษามีความสำคัญในแง่ของการชี้ว่าเป้าหมายของการศึกษาควรเป็นอย่างไรและมีวิถีทางใดที่ควรนำมาใช้ ซึ่งน่าจะเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่จะนำมาปฏิบัติแล้วก่อให้เกิดความเจริญงอกงาม

2) ปรัชญาการศึกษามีความสำคัญในแง่ของการวิเคราะห์ภาษา ซึ่งเป็นเรื่องการศึกษาความหมายของปรัชญาถึงความจริงและปรัชญาบัญญัติกระจ่างชัดขึ้น ซึ่งจะช่วยตรวจสอบเหตุผลของความคิดทางการศึกษา องค์ประกอบของความคิดอื่น ๆ เพราะความคิดนั้นไร้เหตุผลที่ไม่รัดกุมพอ สิ่งที่สำคัญยิ่งคือปรัชญาการศึกษาพยายามที่จะทำความเข้าใจในความหมายของคำต่าง ๆ ที่ใช้ในทางการศึกษา เช่นคำว่า อิสสรภาพ การปรับตัว ความเจริญงอกงาม ประสบการณ์ ความต้องการ และความรู้ เป็นต้น (เมธี ปิรันธนานนท์, 2523)

3) ปรัชญาการศึกษาจะช่วยกำหนดแนวทางหรือเป้าหมายที่พึงปรารถนา ซึ่งจะสอดคล้องกับข้อเท็จจริงทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม ฯลฯ และจะช่วยให้เห็นว่าเป้าหมายทางการศึกษาที่สอดคล้องกับการมีชีวิตที่ดีควรเป็นอย่างไร เพื่อประกอบการพิจารณาในการเลือกเป้าหมายทางการศึกษา (วิทย์ วิศทเวทย์, 2523)

4) ปรัชญาการศึกษาจะช่วยให้เห็นภาพรวมทางการศึกษาที่กลมกลืน ซึ่งจะช่วยให้เห็นความสัมพันธ์และความสำคัญต่อกันของแนวคิดและกิจกรรมต่าง ๆ ทางการศึกษา

2.3 ประเภทของปรัชญาการศึกษา

ประเภทของปรัชญาการศึกษามีอยู่มากมายหลายกลุ่ม ตามลักษณะและตามธรรมชาติของมนุษย์ที่มีความคิดแตกต่างกัน มีแนวคิดของปรัชญาพื้นฐานแตกต่างกัน ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ 2 กลุ่มตามรากฐานของปรัชญาดั้งเดิม คือ (1) ปรัชญาการศึกษาแบบดั้งเดิม และ (2) ปรัชญาการศึกษาแบบร่วมสมัย ประกอบด้วยปรัชญาการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ปรัชญาการศึกษาแบบดั้งเดิม ประกอบด้วย

1.1 ปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม (Essentialism) เป็นปรัชญาที่เชื่อว่าการศึกษาเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้ความจริงทางธรรมชาติ

- 1.2 ปรัชญาการศึกษาานิรันตรนิยม (Perennialism) เป็นปรัชญาที่เชื่อว่าโลกนี้มีบางสิ่งที่มีคุณค่าถาวร ไม่เปลี่ยนแปลง ควรอนุรักษ์และถ่ายทอดให้คนรุ่นต่อไป
2. ปรัชญาการศึกษาแบบร่วมสมัย ประกอบด้วย
 - 2.1 ปรัชญาการศึกษาพิพัฒน์นิยม (Progressivism) เป็นปรัชญาที่เชื่อว่าการดำรงชีวิตที่ดีต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการคิดที่ดีและการกระทำที่เหมาะสม
 - 2.2 ปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยม (Reconstructionism) เป็นปรัชญาที่เชื่อว่าการปฏิรูปสังคมเป็นหน้าที่ของสมาชิกในสังคมทุกคน และการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่สามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมได้
 - 2.3 ปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยม (Existentialism) เป็นปรัชญาที่เชื่อในความมีอยู่เป็นอยู่ ของมนุษย์ ซึ่งมนุษย์แต่ละคนจะต้องกำหนดหรือแสวงหาสาระสำคัญด้วยตนเอง

ตอนที่ 3 แนวคิดพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา

3.1 ความหมายของความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา

ความเชื่อเชิงปรัชญาศึกษามาจากคำว่า “ความเชื่อ” ร่วมกับคำว่า “ปรัชญาการศึกษา” จากการที่ผู้วิจัยได้ทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความหมายของคำว่า ความเชื่อ พบว่ามีนักการศึกษาและนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้อย่างหลากหลาย ดังเช่น สถาพร ศรีสังข์ (2533) ที่ได้ให้ความหมายของความเชื่อหมายถึง การยอมรับนับถือว่าเป็นความจริงหรือมีอยู่จริง การยอมรับหรือการยึดมั่นนี้อาจมีหลักฐานเพียงพอที่จะพิสูจน์ได้หรืออาจไม่มีหลักฐานที่จะพิสูจน์สิ่งนั้นให้เห็นจริงได้ ความเชื่อเป็นความนึกคิดยึดถือ โดยที่เจ้าตัวจะรู้ตัวหรือไม่ก็ตาม โดยเป็นสิ่งที่สามารถจะศึกษาและวัดได้จากคำพูดและการกระทำของคน (สุนทร โคมิน, 2522) ดังนั้นผู้วิจัยจึงสรุปความหมายของความเชื่อหมายถึง แนวความคิด ความเข้าใจและการยอมรับนับถือว่าสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นความจริงหรือมีการดำรงอยู่จริง โดยอาศัยประสบการณ์ตรง การไตร่ตรอง หรือการอนุมาน ผู้วิจัยสรุปความหมายของปรัชญาการศึกษาว่าหมายถึง หลักการ และกฎเกณฑ์ในการกำหนดแนวทางในการจัดการศึกษา ซึ่งนักการศึกษาได้ยึดเป็นหลักในการดำเนินการทางการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

สรุปได้ว่าการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยให้ความหมายความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาว่าหมายถึง ความเชื่อเกี่ยวกับการกำหนดแนวทางในการจัดการศึกษา ที่แสดงออกมาในรูปของอุดมการณ์หรืออุดมคติ เพื่อเป็นเครื่องนำทางหรือเป็นหลักยึดในการจัดการศึกษา

3.2 ลักษณะของความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา

ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษามีอยู่มากมายหลายกลุ่ม ตามลักษณะตามธรรมชาติของมนุษย์ที่มีความคิดแตกต่างกัน และมีแนวคิดของปรัชญาพื้นฐานที่แตกต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยจะกล่าวถึงความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาที่นิยมกันอย่างกว้างขวางมี 5 สาขา โดยในที่นี้จะกล่าวถึงแนวคิดและความเชื่อในการจัดการศึกษาในแง่ของจุดมุ่งหมายของการศึกษา องค์กรประกอบของการศึกษา และกระบวนการของการศึกษา โดยผู้วิจัยแยกพิจารณาออกเป็น 2 กลุ่มตามรากฐานของปรัชญาดั้งเดิมคือ ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาแบบดั้งเดิม และความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาแบบร่วมสมัย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (ประยูร ศรีประสาธน์, 2544)

1. ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาแบบดั้งเดิม

1.1 ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม

1.2 ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษานิรันดรนิยม

2. ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาแบบร่วมสมัย

2.1 ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาพัฒนานิยม

2.2 ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยม

2.3 ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยม

1. ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาแบบดั้งเดิม

1.1 ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม

เป็นความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาที่ยึดปรัชญาพื้นฐาน 2 กลุ่ม คือ ปรัชญาจิตนิยม และปรัชญาสัญนิยม คำว่า สารัตถนิยม หมายถึง เนื้อหาสาระแก่นสารที่จำเป็นหรือเนื้อหาสำคัญ ซึ่งความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยมยึดถือสิ่งที่เป็นสาระสำคัญของสังคมเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา โดยสาระสำคัญจำเป็นที่ขาดไม่ได้คือ มรดกทางวัฒนธรรมของสังคม ได้แก่ ความรู้ ทักษะ เจตคติ ค่านิยมและวัฒนธรรม เป็นต้น ซึ่งผู้วิจัยศึกษาความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษานี้ในแง่ของความหมายของการศึกษา จุดมุ่งหมายของการศึกษา องค์กรประกอบของการศึกษา กระบวนการของการศึกษา และการวัดและประเมินผลการศึกษา ดังต่อไปนี้

(1) ความหมายของการศึกษา

ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยมมีความเชื่อว่าการศึกษา หมายถึง กระบวนการอนุรักษ์และถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมของสังคมไปสู่ชนรุ่นหลังต่อไป เพราะสัจธรรมของสังคมเหล่านั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องดีงาม ได้รับการเลือกสรรกลั่นกรองและปฏิบัติสืบต่อกันมาเป็นระยะเวลายาวนาน

(2) จุดมุ่งหมายของการศึกษา

จุดมุ่งหมายของการศึกษาตามความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายหลักคือ การถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ เรื่องของความเชื่อ เจตคติและค่านิยมของสังคมในอดีตไว้ เพราะแบบแผนและวัฒนธรรมเหล่านี้เป็นของซึ่งได้ผ่านการพิจารณาถ่วงน้ำหนักมาแล้วว่าเป็นของดี เหมาะสม จึงควรเรียนรู้ เข้าใจ จดจำ และรักษาไว้ ผู้วิจัยกล่าวเป็นหัวข้อย่อยได้ดังนี้

- 1) ให้การศึกษาในสิ่งที่เป็นเนื้อหาสาระ (Essential subject-matter) อันได้
จากมรดกทางวัฒนธรรม
- 2) ให้การศึกษาเพื่อการเรียนรู้ในเรื่องของความเชื่อ ทศนคติ และค่านิยมของ
สังคมในอดีต
- 3) อารงรักษาสิ่งต่าง ๆ ในอดีตเอาไว้

นอกจากนี้ ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยมยังมุ่งการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนมี
ระเบียบวินัย ทำงานหนัก ใช้สติปัญญา และรักษาอุดมคติอันดีงามของสังคมไว้ด้วย (ศักดา
ปรารักษ์ประทานพร, 2526)

(3) องค์ประกอบของการศึกษา

หลักสูตรและเนื้อหาวิชา เน้นเนื้อหาวิชาการ (Subject-centered) เป็นสิ่งสำคัญ
เนื้อหาหลักที่จะต้องจัดให้ทุกคนได้เรียนคือ ความรู้พื้นฐาน เช่น ภาษา คำนวณ และเนื้อหาที่เป็น
มรดกทางวัฒนธรรมที่ควรรักษาไว้ การคัดเลือกและสรรหาเนื้อหาในหลักสูตร รวมถึงการร่างหลักสูตร
ทั้งหมดถือเป็นหน้าที่ของครูหรือผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด แบบแผนของหลักสูตรที่ใช้จึงเป็นแบบเดียวกัน
กับที่ประกาศไว้เพื่อให้ได้มาตรฐานในแบบเดียวกันทั่วประเทศ

บทบาทของครูผู้สอนและบทบาทของผู้เรียน ถือว่าครูเป็นบุคคลสำคัญที่สุด
เพราะความคิดริเริ่มทางการศึกษาจะมาจากครูมากกว่าผู้เรียน โดยครูเป็นผู้กำหนดและดำเนินการ
ทั้งหมด ถือเอาครูเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน บทบาทของครูสรุปได้ดังนี้

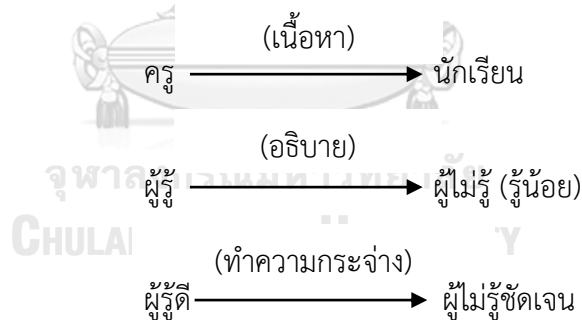
- 1) ครูเป็นผู้รู้เนื้อหาที่ถูกต้องเหมาะสมที่สุดในห้องเรียน
- 2) ครูเป็นผู้กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้เด็กเรียนรู้ดีที่สุด
- 3) ครูเป็นผู้ตัดสินว่า ผู้เรียนเรียนรู้ไปมากน้อยแค่ไหนแล้ว
- 4) ครูเป็นผู้กำหนดมาตรฐานในการเรียนรู้ของผู้เรียน
- 5) ครูเป็นผู้นำของห้องเรียนและถือว่าเป็นผู้นำที่ฉลาดรอบรู้
- 6) ครูเป็นแบบแผนและแม่พิมพ์ของการศึกษา

ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาจึงถือว่าครูมีบทบาทและมีความสำคัญอย่างมาก หากได้ครูที่ตีการศึกษาจะดำเนินไปด้วยดี การปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาจึงเริ่มต้นที่ครูก่อนเป็นสำคัญ โดยผู้เรียนเป็นผู้รับฟังและทำความเข้าใจเนื้อหาต่าง ๆ ที่ครูกำหนดให้ เพื่อจะได้เข้าใจ จดจำ และนำไปถ่ายทอดต่อไปได้

บทบาทของโรงเรียน โรงเรียนตามความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยมไม่มีบทบาทในการเป็นผู้นำทางสังคม แต่โรงเรียนจะเป็นเครื่องมือของสังคมเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ เข้าใจเรื่องราวหรือมรดกทางสังคม นักเรียนจะเรียนรู้กฎเกณฑ์ ระเบียบแบบแผน ประเพณี และวัฒนธรรมต่าง ๆ ของสังคมจากโรงเรียน ในขณะที่เดียวกันโรงเรียนพยายามจะให้นักเรียนเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมและประเพณีเหล่านั้น ดังนั้นโรงเรียนเปรียบเสมือนสถาบันอนุรักษ์และถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมของสังคม

(4) กระบวนการของการศึกษา

กระบวนการเรียนการสอน เมื่อบทบาทของครูมีความสำคัญอย่างมากเช่นนี้ การเรียนการสอนจึงขึ้นอยู่กับครูเป็นสำคัญ (Teacher-centered Approach) คือครูจะเป็นผู้อธิบายชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจตามให้ได้ ซึ่งวิธีการเรียนการสอนในแนวความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษานี้เน้นการสอนแบบบรรยายเป็นหลัก โดยถือหลักให้เด็กรู้และเข้าใจเป็นสำคัญ การเรียนการสอนจึงเป็นไปในลักษณะที่เขียนเป็นแผนภาพง่าย ๆ คือ

(5) การวัดและประเมินผลการศึกษา

ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยมเชื่อว่า ความรู้ที่แท้จริงนั้นอยู่ภายนอกตัวผู้เรียน และสามารถรับรู้ได้ด้วยจิต การได้มาซึ่งความรู้นั้นเป็นการรับมาโดยกระบวนการถ่ายทอดบันทึก จดจำเข้ามาไว้ในร่างกาย การวัดและประเมินผลว่า ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้มากน้อยเพียงใด จึงใช้วิธีการรื้อฟื้นความจำ (Reminiscence) โดยให้ผู้เรียนสำนึกรับรู้ของตนเองว่า สิ่งที่เคยรู้มาแล้วมีอะไรบ้าง และสามารถจดจำเนื้อหาวิชาได้มากน้อยเพียงใด

1.1 ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาในรัตนนิยม

เป็นความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาที่ถือว่า ความมีเหตุผลเป็นลักษณะสูงสุดของมนุษย์ คำว่า รัตนตร หมายถึง สิ่งซึ่งคงที่ไม่เปลี่ยนแปลงเป็นรัตนตร ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาในรัตนนิยมยึดหลักความเป็นจริงและความดีงามที่ไม่เปลี่ยนแปลง ซึ่งสิ่งที่ไม่เปลี่ยนแปลงและมีคุณค่าทุกยุคทุกสมัย คือ คุณค่าของเหตุผลและคุณค่าของศาสนา ผู้วิจัยศึกษาความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษานี้ในแง่ของความหมายของการศึกษา จุดมุ่งหมายของการศึกษา องค์ประกอบของการศึกษา กระบวนการของการศึกษา และการวัดและประเมินผลการศึกษา ดังต่อไปนี้

(1) ความหมายของการศึกษา

ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษารัตนนิยมเชื่อว่า การศึกษา หมายถึง กระบวนการพัฒนามนุษย์ให้เป็นมนุษย์ที่แท้จริง สมบูรณ์ด้วยเหตุผลและสติปัญญา เพราะถือว่าความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์นั้นประกอบด้วย ความเป็นผู้มีเหตุผลพร้อมด้วยคุณธรรมและสติปัญญา สำหรับการฝึกฝนให้มนุษย์เป็นผู้นั้นผู้มีเหตุผล คุณธรรมและสติปัญญาต้องอาศัยแนวทางการดำเนินชีวิตตามแบบอย่างของอารยธรรมในอดีตมาเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาในปัจจุบัน

(2) จุดมุ่งหมายของการศึกษา

จุดมุ่งหมายของการศึกษาตามความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายหลักคือการสร้างคนให้เป็นคนที่สมบูรณ์ เป็นคนที่แท้จริง การที่จะเป็นคนที่สมบูรณ์ได้นั้นต้องรู้จักและเข้าใจตนเองอย่างมีเหตุผลและใช้สติปัญญาให้มากที่สุด การศึกษาจึงเป็นการพัฒนาสติปัญญาและเหตุผลเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ความมีเหตุผลอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข เป้าหมายของการศึกษาจึงควรเป็นไปเพื่อการพัฒนาคุณสมบัติในเชิงของสติปัญญาและเหตุผลในตัวของผู้เรียนเป็นหลักสำคัญ ผู้วิจัยกล่าวเป็นหัวข้อย่อยได้ดังนี้

- 1) มุ่งให้ผู้เรียนรู้จักและทำความเข้าใจกับตนเองให้มากที่สุด โดยเฉพาะในเรื่องของเหตุผลและสติปัญญา
- 2) มุ่งพัฒนาสติปัญญาและเหตุผลในตัวของผู้เรียนให้ดีขึ้น สูงขึ้น สมบูรณ์ เพื่อความเป็นคนที่สมบูรณ์
- 3) เมื่อมนุษย์มีเหตุผลกันทุกคน การศึกษาในทุกแห่งทุกสถานที่จึงเหมือนกันเป็นสากล (สุลักษณ์ ศิวรักษ์, 2516)

(3) องค์ประกอบของการศึกษา

หลักสูตรและเนื้อหาวิชา มุ่งเน้นเนื้อหาวิชาเป็นสำคัญและให้ความสำคัญกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ อ่าน เขียน เรียนเลข (3R's) Reading (อ่านออก) (W)Riting (เขียนได้) และ (A)Rithmetics (คิดเลขเป็น) โดยหลักสูตรกำหนดขึ้นโดยผู้รู้ การจัดลำดับเนื้อหาวิชาโดยเน้นวิธีจัดลำดับก่อนหลังของความถูกต้องทางวิชาการของความรู้ นั้น ๆ หลักสูตรจะมีเนื้อหาวิชาที่ส่งเสริมให้

เด็กได้พัฒนาความรู้ ความสามารถทางสังคม และคุณงามความดีด้านจิตใจเป็นหลัก เป้าหมายของหลักสูตรแนวความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษานี้คือ การฝึกฝนให้ผู้เรียนเป็นผู้รู้จักใช้สติปัญญา เหตุผล และความรู้อย่างเป็นอิสระ มีความคิดกว้างขวาง ไม่ถูกครอบงำด้วยอำนาจใฝ่ต่ำหรืออวิชชา หรือความไม่มีเหตุผลใด ๆ

บทบาทของครูผู้สอนและบทบาทของผู้เรียน ถือว่าครูเป็นผู้นำทางสติปัญญา และเป็นผู้มีอำนาจสำคัญในห้องเรียน โดยครูต้องเสนอข้อคิดเห็นต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาความคิดและสติปัญญา โดยแนวความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษานี้ถือว่าผู้เรียนเป็นผู้มีสติปัญญา มีศักยภาพในตัวเองแล้ว แต่ยังไม่ได้รับการพัฒนาขึ้นอย่างเต็มที่และเพียงพอ การเรียนรู้หรือสติปัญญา จะเกิดขึ้นได้ดีด้วยการฝึกฝนของผู้เรียนเองด้วย ผู้เรียนจึงต้องมีการฝึกฝนสติปัญญาด้วยการอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดกับครู โดยให้ครูเป็นผู้แนะนำ

บทบาทของโรงเรียน โรงเรียนตามความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษานี้รับตรนิยามเปรียบเสมือนสื่อกลางที่จะนำผู้เรียนไปสู่ค่านิยมและวัฒนธรรมที่พึงงามในอดีต โรงเรียนไม่มีบทบาทโดยตรงต่อสังคม แต่โรงเรียนจะมุ่งพัฒนาที่ตัวบุคคลเป็นสำคัญ เพราะนิรันตรนิยามเชื่อว่า เมื่อมนุษย์ตีพร้อมแล้วสังคมย่อมจะดีตามไปด้วย ฉะนั้นโรงเรียนจะต้องเคร่งครัดในเรื่องระเบียบวินัยและความประพฤติ การปฏิบัติเพื่อเป็นการเตรียมผู้เรียนให้เป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต

(4) กระบวนการของการศึกษา

กระบวนการเรียนการสอน ตามความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายในการสร้างคนให้เป็นคนที่สมบูรณ์ โดยวิธีการของการฝึกฝนศักยภาพที่มีอยู่ในตัวของผู้เรียนเป็นสำคัญ วิธีการเรียนการสอนจึงเน้นหนักที่การกระตุ้นและหนุนให้ศักยภาพดังกล่าวให้พัฒนาเติบโต มีความสมบูรณ์เต็มที่ วิธีการที่สำคัญจึงเป็นวิธีการของการถกเถียง อภิปราย การใช้เหตุผล และสติปัญญาโต้แย้ง โดยการเรียนการสอนในแนวความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษานี้ยึดหลักจิตวิทยาว่าด้วยสมรรถภาพเป็นหลัก (บรรจง จันทรสภา, 2527) เชื่อว่าส่วนของสมองนั้นทำหน้าที่สำคัญ 3 ประการคือ ด้านเหตุผล ด้านความจำ และด้านความตั้งใจ การเรียนการสอนในความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษานี้จึงเน้นเหตุผลและสติปัญญาเป็นหลักสำคัญ

(5) การวัดและประเมินผลการศึกษา

ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษานี้รับตรนิยามเชื่อว่าความจริงคือ จิตภาพ (Idea) เกี่ยวกับสิ่งที่เป็นจริง (Reality) ทั้งหลายที่จิต (Mind) หรือปัญญาสามารถหยั่งรู้ได้ คือการรับรู้ที่นั่นจะเกิดขึ้นภายในจิตเป็นสำคัญ และมนุษย์จะรู้ได้ต่อเมื่อมนุษย์ได้ใช้ความคิดอย่างมีเหตุผล ทำให้เข้าถึงความรู้ที่แท้จริงได้อย่างถูกต้อง ดังนั้นการวัดและประเมินผลการศึกษาตามแนวความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษานี้จึงเป็นการวัดความสามารถในการคิดและการใช้เหตุผลของผู้เรียนว่า เนื้อหาที่เรียนไปนั้นช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดการใช้เหตุผลได้ดีเพียงใด

2. ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาแบบร่วมสมัย

2.1 ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาพัฒนานิยม

เป็นความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาที่มาจากปรัชญาพื้นฐานกลุ่มเสรี (Pragmatism) คำว่า พัฒนา หมายถึง ความก้าวหน้าเปลี่ยนแปลงไม่หยุดอยู่กับที่ ผู้วิจัยศึกษาความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษานี้ในแง่ของความหมายของการศึกษา จุดมุ่งหมายของการศึกษา องค์ประกอบของการศึกษา กระบวนการของการศึกษา และการวัดและประเมินผลการศึกษา ดังต่อไปนี้

(1) ความหมายของการศึกษา

ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาพัฒนานิยมเชื่อว่า การศึกษาคือชีวิตไม่ใช่การเตรียมตัวเพื่อชีวิต หมายความว่า การที่จะให้ได้มาซึ่งความรู้จำเป็นต้องลงมือกระทำจริงเพื่อที่จะก่อให้เกิดประสบการณ์กับผู้เรียน โดยกิจกรรมการเรียนการสอนทุกอย่างมุ่งการพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาไปพร้อม ๆ กัน ซึ่งความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษานี้เชื่อว่า สารสำคัญและสภาวะความเป็นจริงของสิ่งทั้งหลายไม่คงที่ แต่จะเปลี่ยนไปตามกาลเวลาและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการศึกษาจึงควรเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพการเปลี่ยนแปลงนั้นด้วย เพื่อจะได้ให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ เข้าใจชีวิต และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

(2) จุดมุ่งหมายของการศึกษา

จุดมุ่งหมายของการศึกษาตามความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษานี้มองว่าจะต้องให้การศึกษาด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาควบคู่กันไป ความสนใจ ความถนัด และลักษณะพิเศษของผู้เรียนควรได้รับความสนใจและได้รับการส่งเสริมให้มากที่สุด สิ่งที่เรียนที่สอนควรเป็นประโยชน์สัมพันธ์สอดคล้องกับชีวิตประจำวันและสังคมของผู้เรียน นอกจากนี้ยังมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น และมุ่งให้ผู้เรียนรู้จักปรับตนเองให้เข้ากับสังคมได้อย่างมีความสุข

(3) องค์ประกอบของการศึกษา

หลักสูตรและเนื้อหาวิชา มุ่งเน้นกิจกรรมหรือประสบการณ์ โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนการสอนอย่างเต็มที่ และเน้นวิชาเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ทางสังคมที่สอดคล้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน โดยเนื้อหาของหลักสูตรจะต้องไม่ถูกกำหนดไว้ล่วงหน้า ซึ่งหลักสูตรที่ดีต้องมุ่งไปที่การเรียนรู้ทุกชนิดที่จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาในทุกด้าน

บทบาทของครูผู้สอนและบทบาทของผู้เรียน ผู้สอนและผู้เรียนร่วมมือกันในการเรียนรู้ และเน้นการทำงานในรูปของประชาธิปไตย ความเสมอภาค และผู้สอนจะต้องจัดกิจกรรมที่สนองความอยากรู้อยากเห็นของผู้เรียน พร้อมทั้งยังคอยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและร่วมมือในการทำงาน โดยครูเป็นผู้เตรียมการ ผู้แนะนำ และผู้ให้คำปรึกษา ครูจึงต้องมีความรู้และประสบการณ์อย่างกว้างขวาง และมีความเห็นอกเห็นใจผู้เรียน รวมทั้งเข้าใจความแตกต่างระหว่าง

บุคคล (กิติมา ปรีดีดิลก, 2520) ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาเน้นการให้ความสำคัญกับผู้เรียนเป็นอย่างมาก จึงมุ่งให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน ซึ่งการเรียนรู้จะเกิดได้ดั่งนั้นผู้เรียนต้องได้ลงมือกระทำด้วยตนเอง (Learning by Doing) เพื่อให้เกิดประสบการณ์และเรียนรู้ด้วยการแก้ปัญหา

บทบาทของโรงเรียน โรงเรียนตามความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาพัฒนาญนิยมคือแบบจำลองที่ดิงามของชีวิตและสังคม บทบาทของโรงเรียนจึงต้องทำหน้าที่เป็นแหล่งสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตจริงให้แก่ผู้เรียน โดยจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับสภาพสังคม และการดำเนินชีวิตจริง แต่ต้องเหมาะสมกับบุคลิกภาวะของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแก้ไขปัญหาชีวิตและสังคมได้ นอกจากนี้โรงเรียนจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความร่วมมือกันพร้อมทั้งสร้างบรรยากาศแบบประชาธิปไตยในโรงเรียน เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

(4) กระบวนการของการศึกษา

กระบวนการเรียนการสอน กระบวนการเรียนการสอนตามความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาถือหลักว่า ผู้เรียนควรมีบทบาทด้วยตนเองให้มากที่สุด การเรียนควรเป็นเรื่องของการกระทำ (Doing) มากกว่าการรู้ (Knowing) โดยผู้เรียนควรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และมีส่วนที่จะเลือกเนื้อหาและกิจกรรมที่ตนเองสนใจ เพื่อให้การเรียนการสอนตรงตามความต้องการของผู้เรียน เหมาะสมแก่ความถนัดและความสามารถของผู้เรียน ดังพอจะสรุปกระบวนการเรียนการสอนได้ดังต่อไปนี้ (สุดใจ เหล่าสุนทร, 2517)

- 1) การเรียนการสอนเน้นที่ความสนใจและความถนัดของผู้เรียน
- 2) การเรียนการสอนควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผน
- 3) ครูเป็นผู้จัดสิ่งแวดล้อมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง
- 4) ผู้เรียนควรได้รับประสบการณ์ตรงในเรื่องที่ศึกษา
- 5) การเรียนการสอนควรเป็นกระบวนการต่อเนื่องเกี่ยวพันกันตลอดเวลา

(5) การวัดและประเมินผลการศึกษา

ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาพัฒนาญนิยมเชื่อว่า ความรู้เป็นเรื่องที่ไม่ตายตัวและมีวิวัฒนาการอยู่เสมอ ความรู้จึงเป็นเพียงเครื่องมือที่จะช่วยมนุษย์ในการแก้ปัญหาเท่านั้น และการที่ได้มาซึ่งความรู้จำเป็นต้องใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Method) ดังนั้นการวัดและประเมินผลในแง่ของความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาจึงเป็นเรื่องที่ครูผู้สอนต้องการทราบว่า เนื้อหาวิชาต่าง ๆ เหล่านั้น สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด

2.2 ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยม

เป็นความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาที่มุ่งเน้นการปฏิรูปสังคมขึ้นมาใหม่ โดยถือว่าสังคมในปัจจุบันมีปัญหา ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และศิลปวัฒนธรรม เป็นเหตุให้ต้องแก้ปัญหาอยู่เรื่อย ๆ จึงต้องหาทางสร้างค่านิยมและแบบแผนของสังคมขึ้นมาใหม่ จึงต้องมุ่งจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ ความคิดไปใช้ในการแก้ปัญหาสังคมและสร้างสรรค์สังคมให้ดีขึ้น ผู้วิจัยศึกษาความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษานี้ในแง่ของความหมายของการศึกษา จุดมุ่งหมายของการศึกษา องค์ประกอบของการศึกษา กระบวนการของการศึกษา และการวัดและประเมินผลการศึกษา ดังต่อไปนี้

(1) ความหมายของการศึกษา

ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยมเชื่อว่าการศึกษา หมายถึง การวัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ ความคิดมาช่วยแก้ปัญหาสังคมและสร้างสรรค์สังคมใหม่ เพราะความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษานี้เชื่อว่าการศึกษามีความสัมพันธ์กับสังคมอย่างแยกไม่ออก ดังนั้นการศึกษาจึงต้องช่วยให้ผู้เรียนพร้อมที่จะพัฒนาและปรับปรุงสังคมให้ดีขึ้น

(2) จุดมุ่งหมายของการศึกษา

จุดมุ่งหมายของการศึกษาตามความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษานี้มุ่งเน้นให้การศึกษาต้องเป็นไปเพื่อการปรับปรุงและสร้างสรรค์สังคมใหม่ที่ดีและเหมาะสมมากยิ่งขึ้น โดยให้การศึกษาช่วยแก้ปัญหาสังคม ช่วยสร้างสังคม และมุ่งให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของสังคมเท่า ๆ กันกับความสำคัญของตนเอง การกระตุ้นและเร่งให้ผู้เรียนมีศักยภาพในการแก้ปัญหาสังคม ดังจะกล่าวเป็นรายละเอียดได้ คือ

- 1) การศึกษาจะต้องช่วยแก้ปัญหาของสังคมที่เป็นอยู่
- 2) การศึกษาต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมและพัฒนาสังคมโดยตรง
- 3) การศึกษาจะต้องมุ่งสร้างระเบียบใหม่ของสังคมจากพื้นฐานเดิมที่มีอยู่
- 4) ระเบียบใหม่ที่สร้างขึ้นรวมทั้งวิธีสร้างต้องตั้งอยู่บนรากฐานของประชาธิปไตย
- 5) การศึกษาจะต้องให้เด็กเห็นความสำคัญของสังคมควบคู่ไปกับตนเอง

(3) องค์ประกอบของการศึกษา

หลักสูตรและเนื้อหาวิชา มุ่งให้เป็นหลักสูตรชีวิตและสังคม และหลักสูตรวิชาแกน เนื้อหาหลักสูตรจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับสังคมเมืองและปัญหาเศรษฐกิจที่รุมเร้ามนุษยชาติ ประสบการณ์ และปัญหาที่สังคมและผู้เรียนเผชิญอยู่ในชีวิตประจำวัน นำมาสัมพันธ์กับสภาพของสังคมในอนาคต

บทบาทของครูผู้สอนและบทบาทของผู้เรียน ครูต้องเชื่อมั่นในหลักการประชาธิปไตยและนำไปสอนแก่ผู้เรียน โดยครูไม่ใช่ผู้ที่คอยชี้แนะ แต่ครูจะต้องคอยกระตุ้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น ผู้เรียนจะได้รับการ

ปลูกฝังให้ตระหนักถึงคุณค่าของสังคมและการปฏิรูปสังคม การเรียนรู้วิธีการทำงานร่วมกันกับผู้อื่น รวมทั้งความคิดและวิธีการต่าง ๆ เพื่อหาแนวทางแก้ไขข้อบกพร่องของสังคมด้วยวิธีการด้านประชาธิปไตย

บทบาทของโรงเรียน โรงเรียนตามความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยมเป็นสถาบันที่ช่วยนำทางให้ผู้เรียนไปพบกับระเบียบสังคมใหม่โดยการให้การศึกษา ฝึกฝนความคิดสร้างสรรค์แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนพร้อมที่จะร่วมวางแผนให้กับสังคมใหม่ โรงเรียนจะต้องสร้างบรรยากาศแบบประชาธิปไตยในขณะเดียวกันโรงเรียนจะต้องทำงานร่วมกับสมาชิกอื่น ๆ ของสังคมด้วย โรงเรียนจึงต้องเป็นผู้สร้างสังคมไม่ใช่เป็นผู้ถูกสังคมสร้างขึ้น

(4) กระบวนการของการศึกษา

กระบวนการเรียนการสอน กระบวนการเรียนการสอนตามความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยมเน้นให้ผู้เรียนสำรวจความสนใจความต้องการของตนเอง สนองความสนใจด้วยการค้นคว้า การอภิปรายและแสดงความคิดเห็น โดยเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับสังคมวิธีการเรียนการสอนเป็นวิธีการแก้ปัญหาของสังคมโดยตรงอาศัยวิธีแก้ปัญหาด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ วิธีการแบบโครงการวิธีการของปรัชญา และวิธีการทางประวัติศาสตร์

(5) การวัดและประเมินผลการศึกษา

ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยมเชื่อว่า มนุษย์มีความสามารถที่จะทำให้สิ่งแวดล้อมของตนเองดีขึ้น มนุษย์มีความสามารถที่จะสร้างจุดมุ่งหมายให้กับชีวิตอย่างชาญฉลาด ซึ่งมนุษย์เป็นผู้กำหนดอนาคตของตนเอง และคุณค่าสูงสุดของมนุษย์คือการใช้พลังแห่งการสร้างสรรค์มากที่สุด เพราะฉะนั้นการศึกษาจะต้องทำให้ผู้เรียนเข้าใจและมุ่งมั่นที่จะสร้างสังคม การวัดและประเมินผลการศึกษาตามความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยมจึงเป็นการประเมินว่า เนื้อหาต่าง ๆ ที่เรียนรู้ไปนั้นช่วยพัฒนากำลังความคิดแห่งการสร้างสรรค์ในตัวผู้เรียนได้มากน้อยเพียงใด

2.3 ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยม

ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยมให้ความสำคัญกับองค์ประกอบที่ทำให้มนุษย์มีความสมบูรณ์ เพราะเชื่อว่ามนุษย์มีใช้วัตถุแต่มีชีวิตจิตใจ มีความรู้สึก มีความต้องการ องค์ประกอบที่สำคัญของความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยมคือ ความมีเสรีภาพ ความรู้สึกรับผิดชอบและการเลือกตัดสินใจ โดยถือว่ามนุษย์เป็นผู้มีสิทธิ์ที่จะเลือกตัดสินใจ พร้อมกันนั้นต้องรับผิดชอบในเสรีภาพที่เลือก จึงจะถือว่าเป็นบุคคลที่มีค่า ผู้วิจัยศึกษาความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยมในแง่ของความหมายของการศึกษา จุดมุ่งหมายของการศึกษา องค์ประกอบของการศึกษา กระบวนการของการศึกษา และการวัดและประเมินผลการศึกษา ดังต่อไปนี้

(1) ความหมายของการศึกษา

ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยมเชื่อว่าการศึกษา หมายถึง การส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง โดยการส่งเสริมให้อิสระแก่ผู้เรียนในการเลือกตัดสินใจ และรับผิดชอบในการกระทำของตนเอง ดังนั้น การศึกษาจึงมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนแต่ละคนรู้จักพิจารณา ตัดสินใจตามสภาพและเจตจำนงที่มีความหมายต่อการดำรงชีวิตของตนเองอย่างแท้จริง โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการเลือกสรรคุณธรรมค่านิยมได้อย่างเสรี

(2) จุดมุ่งหมายของการศึกษา

จุดมุ่งหมายของการศึกษาตามความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษานี้มุ่งให้ผู้เรียนเป็นตัวของตัวเองในการแสวงหาแนวทางของชีวิต การพัฒนาศักยภาพของตนเองเพื่อความสำเร็จ การรู้จักเลือกในสิ่งที่ดีสำหรับตนเอง ความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนเองเลือกและการกระทำ รวมทั้งรู้จักการใช้เสรีภาพในการเลือกทำในสิ่งต่าง ๆ อย่างชาญฉลาด และมุ่งให้ผู้เรียนมีวินัยในตนเอง (Self-fulfillment)

(3) องค์ประกอบของการศึกษา

หลักสูตรและเนื้อหาวิชา มุ่งเน้นการเข้าใจตนเอง การเลือกและตัดสินใจเอง หลักสูตรต้องจัดวิชาต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนอย่างเสรี โดยไม่มีการบังคับและถือว่าทุกวิชามีความสำคัญเท่ากัน เป็นเครื่องมือให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพของตนเอง

บทบาทของครูผู้สอนและบทบาทของผู้เรียน ครูไม่อยู่ในฐานะของผู้ให้ความรู้หรือผู้คอยให้คำแนะนำ แต่จะทำหน้าที่คอยให้กำลังใจ กระตุ้น และยั่วยุให้ผู้เรียนเข้าใจตัวเอง โดยทำหน้าที่เป็นผู้ชี้แนวทางให้กับผู้เรียนและเคารพในเสรีภาพของผู้เรียน ผู้เรียนเป็นผู้ที่สำคัญที่สุดในกระบวนการศึกษาและเชื่อว่าผู้เรียนเป็นผู้ที่มีความคิด มีความสามารถในตนเอง มีเสรีภาพอย่างแท้จริง เป็นผู้ que เลือกแนวทางที่จะพัฒนาตนเองด้วยตนเอง เพราะเป้าหมายการศึกษามีใช่เนื้อหาความรู้ มีใช่เพื่อสังคม แต่เพื่อให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเอง เข้าใจตนเอง (Dale, 1991) ด้วยเหตุนี้แนวทางจริยธรรม และการประพฤติปฏิบัติต่าง ๆ เป็นเรื่องส่วนบุคคลที่จะเลือกใช้วิธีทางใด แต่ทั้งนี้จะต้องมีวินัยในตนเอง และรับผิดชอบต่อการกระทำและผลที่เกิดขึ้น

บทบาทของโรงเรียน บทบาทของโรงเรียนตามความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยมจะต้องสร้างบรรยากาศแห่งเสรีภาพทั้งในและนอกห้องเรียน จัดสิ่งแวดล้อมให้ผู้เรียนพอใจ โดยโรงเรียนจะไม่สร้างและกำหนดเงื่อนไขต่าง ๆ ให้ผู้เรียนต้องปฏิบัติตาม แต่จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกแนวทางปฏิบัติด้วยตนเอง

(4) กระบวนการของการศึกษา

กระบวนการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ผู้เรียนแต่ละคนรู้จักพิจารณา ตัดสินใจตามสภาพและเจตจำนงที่มีความหมายต่อการดำรงชีวิตของตนเอง โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการเลือกสรรคุณธรรมค่านิยมได้อย่างเสรี กระบวนการเรียนการสอนต้องเน้นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเป็นตัวของตัวเองมากที่สุด ให้ผู้เรียนพบความเป็นจริงด้วยตัวเอง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนด้วยตัวของเขาเอง การเรียนจะต้องเรียนรู้จากสิ่งภายในก่อน หมายถึง จะต้องให้ผู้เรียนรู้ว่าตนเองพอใจอะไร มีความต้องการอะไรอย่างแท้จริง แล้วเลือกเรียนในสิ่งที่พอใจหรือต้องการ

(5) การวัดและประเมินผลการศึกษา

ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยมเชื่อว่า ความรู้คือการเลือกของแต่ละบุคคล โดยถือว่าความรู้จะเกิดขึ้นได้จากการเข้าไปมีส่วนร่วมในสิ่งที่คุณเรียนต้องการจะรู้ การศึกษาจึงมุ่งสนับสนุน กระตุ้นให้ผู้เรียนเป็นตัวของตัวเอง มีความสามารถในการเลือกและตัดสินใจ พร้อมกับมีความรับผิดชอบต่อการเลือกและตัดสินใจ ดังนั้นการวัดและประเมินผลการศึกษาตามความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษานี้จึงมุ่งที่จะประเมินว่าเนื้อหาต่าง ๆ ที่เรียนไปนั้นสามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการเลือกและตัดสินใจได้มากน้อยเพียงใด หรือส่งเสริมให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัยหรือไม่ เป็นต้น

จากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาทั้ง 5 สาขา ผู้วิจัยพบว่าแต่ละปรัชญาจะมีแนวทางในการนำไปสู่การปฏิบัติที่แตกต่างกัน การนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษา จึงต้องพิจารณาว่าแนวทางใดจะเกิดผลดีที่สุด ผู้วิจัยจึงได้เปรียบเทียบลักษณะของความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา โดยพิจารณาออกเป็น 2 กลุ่มตามรากฐานของปรัชญาดั้งเดิม คือ ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาแบบดั้งเดิม และความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาแบบร่วมสมัย ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา

ประเด็น	ลักษณะของความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา				
	ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาแบบดั้งเดิม		ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาแบบร่วมสมัย		
	สารัตถนิยม	นิรันตรนิยม	พิพัฒน์นิยม	ปฏิรูปนิยม	อัตถิภาวนิยม
ความหมายของการศึกษา	ความรู้ในเรื่องของความเป็นจริงเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของสังคม		การที่จะให้ได้มาซึ่งความรู้จำเป็นต้องลงมือกระทำจริง		
จุดมุ่งหมายของการศึกษา	ธำรงรักษาสิ่งที่ดีงามต่าง ๆ ในอดีตเอาไว้		ผู้เรียนได้เรียนตามความถนัด ความสนใจ และตามความสามารถของผู้เรียน		
หลักสูตร	เน้นเนื้อหาวิชาการ และเน้นเนื้อหาสาระพื้นฐาน (3R's) เป็นสิ่งสำคัญ		มุ่งเน้นประสบการณ์ทางสังคมที่สอดคล้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน		
บทบาทของครู	ถือว่าครูเป็นบุคคลสำคัญที่สุดและเป็นผู้มีอำนาจที่สุดในห้องเรียน		เน้นการให้ความสำคัญกับผู้เรียน โดยมุ่งให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง		
บทบาทของผู้เรียน	ผู้เรียนเป็นผู้รับ ผู้ฟัง และทำความเข้าใจในเนื้อหาต่าง ๆ ที่ครูกำหนด		ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงจากการลงมือกระทำ และมีอิสระในการเลือกตัดสินใจ		
บทบาทของโรงเรียน	สงวนรักษาความดีงาม คุณค่าและวัฒนธรรมของสังคม		จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับสภาพสังคม และการดำเนินชีวิตจริง		
กระบวนการเรียนการสอน	เน้นการฝึกฝน ฝึกหัด และปฏิบัติตามระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด		เน้นการมีส่วนร่วมในกระบวนการแก้ปัญหาและในกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคม		
การวัดและประเมินผลการศึกษา	วัดความสามารถในการคิด การจำ และการใช้เหตุผลของผู้เรียน		วัดความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ และการแก้ปัญหาต่าง ๆ		

ตอนที่ 4 แนวคิดพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอน

4.1 ความหมายของพฤติกรรมการสอน

การจัดการเรียนการสอนนั้นมีบุคคลที่สัมพันธ์กันสองฝ่ายคือนักเรียนและครู พฤติกรรมการสอนของครูและพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนจึงมีความเกี่ยวข้องกัน โดยเฉพาะพฤติกรรมการสอนของครูที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ หากครูเป็นผู้มีความสามารถในการถ่ายทอดประสบการณ์สู่นักเรียนได้ดีจะช่วยให้การเรียนรู้เกิดคุณภาพตามที่ต้องการ ซึ่งมีนักการศึกษาและนักวิชาการได้ให้ความหมายของพฤติกรรมการสอนไว้มากมาย โดยผู้วิจัยสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

พฤติกรรมการสอน หมายถึง พฤติกรรมที่ครูแสดงออกเกี่ยวกับการเรียนการสอน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (อุไรพร พานิชกุล, 2539) โดยการกระทำหรือการปฏิบัติของครูในขณะที่ทำการสอนแต่ละครั้งมีการใช้เทคนิคและวิธีการสอนอย่างหลากหลาย เป็นการสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มุ่งให้ผู้เรียนได้คิดค้นคว้าและสร้างความรู้ด้วยตนเอง ให้มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและนักเรียน เป็นการเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนหรือผู้ถ่ายทอดข้อมูลความรู้ มาเป็นผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีที่สุดตามศักยภาพของแต่ละบุคคล (จินดา ทับจิ้น, 2546) ซึ่งสอดคล้องกับวชิราพร มหาวงศนันท์ (2547) ที่กล่าวว่า พฤติกรรมการสอน หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้สอนได้จัดหรือดำเนินการให้สอดคล้องกับผู้เรียน ตามความแตกต่างระหว่างบุคคลและความสามารถทางปัญญา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตามมาตรฐานหลักสูตรที่กำหนด

จากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสรุปความหมายของพฤติกรรมการสอนว่า หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกของครูในขณะที่สอนที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์ หรือสถานการณ์แวดล้อม ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทิศทางที่พึงประสงค์

4.2 ความสำคัญของพฤติกรรมการสอน

พฤติกรรมการสอนของครูเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ถือว่าเป็นเป้าหมายของการจัดการศึกษา ซึ่งถนอม แสงบุญ (2548) ได้กล่าวถึงความสำคัญของพฤติกรรมการสอนของครูไว้ดังนี้

1) พฤติกรรมการสอนของครูเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

2) สมรรถภาพเป็นผลรวมของความรู้ ทักษะ เจตคติและอุปนิสัยหรือบุคลิกภาพที่ก่อให้เกิดความสามารถในการกระทำหรือแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่พึงประสงค์ได้ ครูที่ดีและมีประสิทธิภาพในการสอนจึงจำเป็นต้องมีสมรรถภาพด้านการปฏิบัติการสอน

3) พฤติกรรมการสอนของครูแสดงออกได้หลายลักษณะต่าง ๆ กัน การได้ทราบพฤติกรรมการสอนของครูที่เป็นปัจจุบัน จะช่วยให้ทราบแนวโน้มของพฤติกรรมการสอนของครูว่าเป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์ตามหลักการหรือไม่ อันจะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนและควบคุมพฤติกรรมการสอนของครูได้

4) ความเข้าใจแนวคิดของบทบาทและเข้าใจตนเองจะช่วยให้เข้าใจพฤติกรรมการสอนของครูได้ดีขึ้น

5) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสาเหตุของพฤติกรรมการสอนของครูด้านการปฏิบัติการสอน จะช่วยให้ครูปรับปรุงแก้ไข ควบคุมและพัฒนาพฤติกรรมการสอนของตนเองได้

จากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสรุปได้ว่า พฤติกรรมการสอนของครูเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน เพราะเป็นตัวชี้วัดถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ตลอดจนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนด้วย

4.3 ตัวบ่งชี้พฤติกรรมการสอน

ศูนย์พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543) ได้พัฒนาตัวบ่งชี้พฤติกรรมการสอนของครู เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินคุณภาพของกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งตัวบ่งชี้ดังกล่าวนี้เป็นพฤติกรรมที่วิเคราะห์จากสาระทฤษฎีการเรียนรู้ และเป็นพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้แก่

- 1) ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการ
- 2) ครูจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่จูงใจให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้
- 3) ครูเอาใจใส่นักเรียนเป็นรายบุคคลและแสดงความเมตตาอย่างทั่วถึง
- 4) ครูจัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างสร้างสรรค์
- 5) ครูส่งเสริมให้นักเรียนฝึกคิด ฝึกทำ และฝึกปรับปรุงตนเอง
- 6) ครูส่งเสริมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม พร้อมทั้งสังเกตส่วนดีและปรับปรุงส่วนด้อยของนักเรียน
- 7) ครูใช้สื่อการสอนเพื่อฝึกการคิด การแก้ปัญหา และการค้นพบความรู้
- 8) ครูใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง
- 9) ครูฝึกฝนนักเรียนในเรื่องกริยามารยาทและวินัยตามวิถีวัฒนธรรมไทย
- 10) ครูสังเกตและประเมินพัฒนาการของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

พฤติกรรมการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู (สุนทร มุสิกรัมย์, 2535) ครูสภาได้ดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาในด้านมาตรฐานวิชาชีพครู เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ครูและวิชาชีพครูเป็นที่ศรัทธาแก่ผู้ปกครองและสังคมครูสภา โดยคณะกรรมการส่งเสริมวิชาชีพ ควรมีลักษณะพื้นฐาน 4 ประการ คือ รอบรู้ สอนดี มีคุณธรรม จรรยาบรรณและมุ่งมั่นพัฒนา

รอบรู้ คือ จะต้องรู้หลักสูตร โดยเฉพาะนโยบายการศึกษาในระดับที่ตนรับผิดชอบ รู้เนื้อหาวิธีสอน รู้หลักการวัดและประเมินผลทางการศึกษา รวมทั้งรู้สถานการณ์และความเปลี่ยนแปลงของบ้านเมืองทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม

สอนดี คือ จะต้องทำการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ มีการพัฒนาการสอนของตนอีกทั้งสามารถให้บริการเชิงแนะแนว บริการด้านกิจกรรมและสุขภาพอนามัยแก่ผู้เรียน จัดทำสื่อการเรียนการสอนได้ รวมทั้งสามารถปรับการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสถานการณ์บ้านเมืองในปัจจุบัน

มีคุณธรรมตามจรรยาบรรณ คือ ให้ความรักความเมตตาแก่เด็ก ให้ความยุติธรรมต่อนักเรียนอย่างทัดเทียมกัน มีความรัก ความศรัทธาในอาชีพครู มีความรับผิดชอบและปฏิบัติหน้าที่การทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีวินัยในตนเอง มีความขยัน มีความอดทนและมีความเป็นประชาธิปไตย

มุ่งมั่นพัฒนา คือ รู้จักสำรวจและปรับปรุงตัวเอง สนใจใฝ่รู้และศึกษาหาความรู้จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ รู้จักเพิ่มพูนวิทยฐานะของตนเองและคิดค้นวิธีการใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและเป็นประโยชน์ต่อสังคม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545) ได้แยกพฤติกรรมการสอนของครูที่เกิดขึ้นตามลำดับขั้นในกระบวนการสอนคือ ก่อนสอน ระหว่างสอน และหลังสอน ได้ 52 ตัวบ่งชี้ดังต่อไปนี้

พฤติกรรมก่อนสอนหรือขั้นการเตรียมการ ครูต้องสร้างสัมพันธ์ที่ดี มีการจัดบรรยากาศชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมที่ดี เพื่อให้เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ สร้างความรู้สึกที่ดีให้ตัวเองและนักเรียน สร้างสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นการกระตุ้นความคิด จินตนาการ การแสดงออก มีกรณีตัวอย่างเพื่อสร้างสถานการณ์ปัญหาให้เรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย โดยครูมีความรู้และเป็นต้นแบบที่ดี

พฤติกรรมระหว่างสอนหรือขั้นดำเนินการสอน ครูจะต้องสร้างสัมพันธ์ที่ดี ใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ใช้สื่อการสอนที่สอดคล้องกับวัย บทเรียน วิธีการสอน แสดงความเมตตาต่อเด็กอย่างทั่วถึง จัดกิจกรรมให้เด็กสัมพันธ์กับธรรมชาติ เปิดโอกาสให้เด็กแสดงออก จัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่แจ่มใส สร้างความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น ประเมินพัฒนาการของเด็กโดยรวมและต่อเนื่อง สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับกลุ่ม จัดกิจกรรมกระตุ้นความคิด จินตนาการ การแสดงออก สร้างสิ่งแวดล้อมและใช้สื่อกระตุ้นความคิด จินตนาการ การแสดงออก เชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง ใช้ภาษาชัดเจนถูกต้อง ใช้เทคนิคการตั้งคำถาม ปลุกเร้าความสนใจ ใฝ่รู้ ส่งเสริมความคงทนและการถ่ายโอนการเรียนรู้ จัดกิจกรรมเน้นการฝึกปฏิบัติ ฝึกการถาม ตอบ

ตรงประเด็น สร้างกรณีตัวอย่างปัญหาและสถานการณ์ที่เหมาะสมกับวัย กระตุ้นความคิด กระตุ้นให้นักเรียนหาคำตอบ สาธิตตามขั้นตอน ตั้งคำถามและอธิบายเชื่อมโยงเหตุผล ใช้ตัวอย่างการกำหนดสิ่งที่ต้องปฏิบัติ

พฤติกรรมหลังสอนหรือขั้นสรุป ครูสร้างสัมพันธ์และความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้เรียน ประเมินพัฒนาการของเด็กโดยรวมและต่อเนื่อง ประเมินการเรียนรู้ของนักเรียนโดยตลอด รับฟังข้อมูลป้อนกลับ ประเมินวิธีการทำงานควบคู่กับผลงานของนักเรียน สังเกตปัญหาของนักเรียนและแนะแนวทางแก้ไข จัดทำแฟ้มบันทึกลักษณะนิสัย รวมทั้งมีการร่วมมือกับผู้ปกครองในการแก้ปัญหา พัฒนานักเรียนและประเมินผลเป็นรายบุคคล ดังสรุปในตารางต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติกำหนดตัวบ่งชี้การเรียนการสอนที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด โดยกำหนดพฤติกรรมการสอนของครูก่อนสอน พฤติกรรมระหว่างสอน และพฤติกรรมหลังสอนไว้ ดังตารางที่ 2

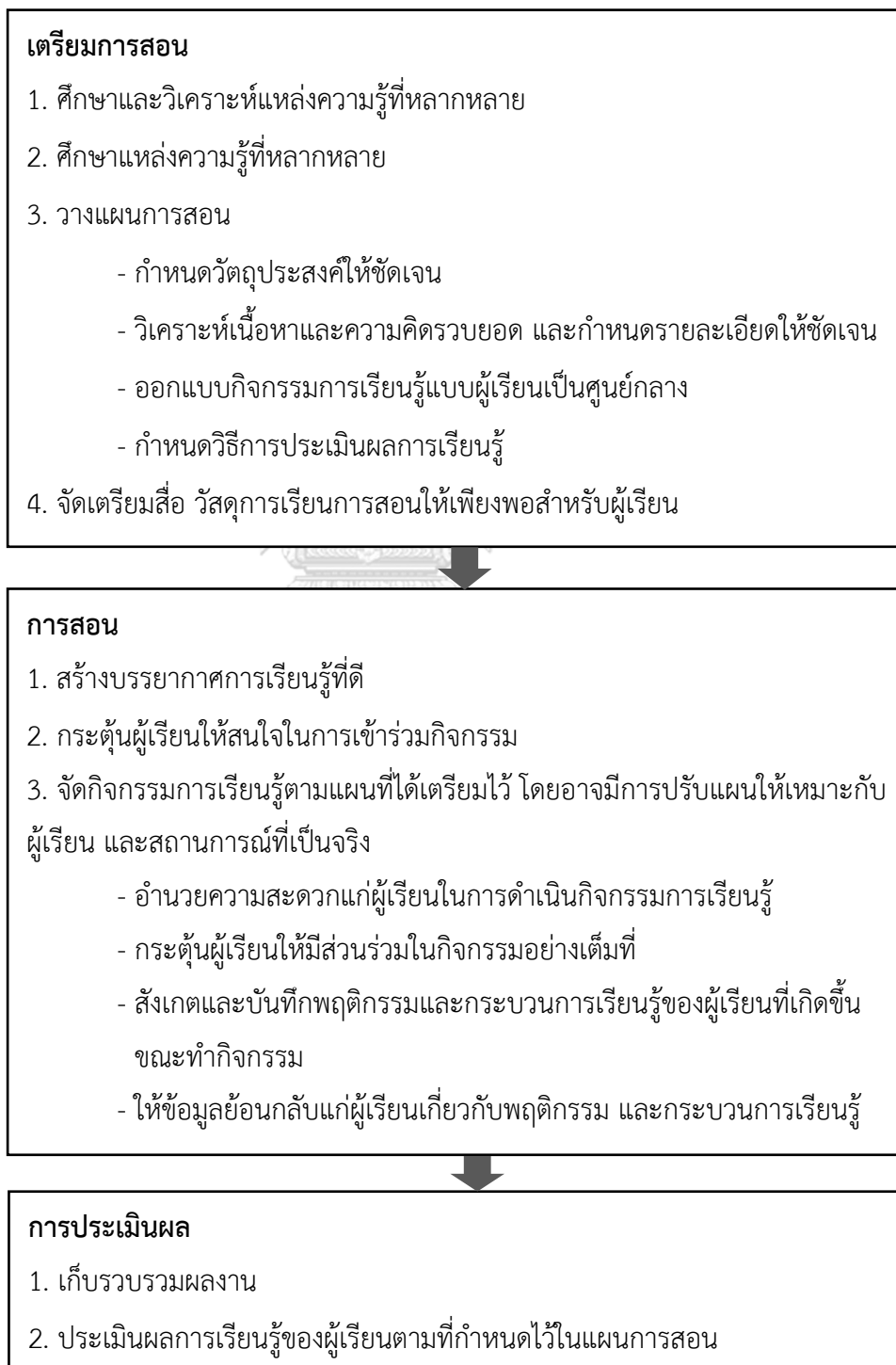
ตารางที่ 2 ตัวบ่งชี้พฤติกรรมการสอนของครู

พฤติกรรมก่อนสอน (เตรียมการ)	พฤติกรรมระหว่างสอน (ดำเนินการสอน)	พฤติกรรมหลังสอน (สรุป)
1. ครูสร้างสัมพันธ์ที่ดี	1. ครูสร้างสัมพันธ์ที่ดี	1. ครูสร้างสัมพันธ์ที่ดี
2. ครูจัดชั้นเรียนส่งเสริมการเรียนรู้	2. ครูใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย	9. ครูสร้างความรู้สึที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น
8. ครูจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่ดี	3. ครูใช้สื่อการสอนที่สอดคล้องกับวัย บทเรียน วิธีการสอน	10. ครูประเมินพัฒนาการของเด็กโดยรวมและต่อเนื่อง
9. ครูสร้างความรู้สึที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น	5. ครูแสดงความเมตตาต่อเด็กอย่างทั่วถึง	14. ครูประเมินการเรียนรู้ของนักเรียนโดยตลอด
11. ครูเตรียมการสอนเนื้อหาและวิธีการ	6. ครูจัดกิจกรรมให้เด็กสัมพันธ์ ธรรมชาติ	15. ครูรับฟังข้อมูลป้อนกลับ
14. ครูสร้างสิ่งแวดล้อมและใช้สื่อกระตุ้นความคิด	7. ครูเปิดโอกาสให้เด็กแสดงออก	46. ครูประเมินวิธีการทำงานควบคู่กับผลงานของนักเรียน
จินตนาการ การแสดงออก	8. ครูจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่ แจ่มใส	47. ครูสังเกตปัญหาของนักเรียนและแนะแนวทางแก้ไข
21. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ในบทเรียน	9. ครูสร้างความรู้สึที่ดีต่อตนเองและ ผู้อื่น	
25. ครูสร้างกรณีตัวอย่าง / สถานการณ์ปัญหาที่	10. ครูประเมินพัฒนาการของเด็ก	
	13. ครูจัดกิจกรรมกระตุ้นความคิด จินตนาการ การแสดงออก	

<p>เหมาะสมกับวัยและกระตุ้นความคิด</p> <p>32. ครูแสดงต้นแบบที่ดี</p>	<p>14. ครูสร้างสิ่งแวดล้อมและใช้สื่อกระตุ้นความคิด จินตนาการ การแสดงออก</p> <p>15. ครูเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง</p> <p>18. ครูใช้ภาษาชัดเจน ถูกต้อง</p> <p>19. ครูใช้เทคนิคการตอบคำถาม</p> <p>20. ครูปลุกเร้าความสนใจใฝ่รู้</p> <p>36. ครูจัดสถานการณ์ให้เด็กได้แสดงออก</p> <p>37. ครูรับฟังความคิดเห็นและการแสดงออกของนักเรียน</p> <p>38. ครูจัดสถานการณ์จำลองให้นักเรียนได้ใช้หลักคุณธรรมแก้ปัญหา</p> <p>39. ครูจัดกิจกรรม เกม เพลง แผงสาระและแง่คิดทางคุณธรรม</p> <p>40. ครูฝึกฝนมารยาทและการใช้วาจาตามวัฒนธรรมไทย</p> <p>41. ครูสังเกตการณ์ทำงานของนักเรียน</p> <p>42. ครูฝึกการทำงานที่ละเอียด ประณีต</p> <p>43. ครูสังเกตรูปแบบและวิธีแสดงออกของนักเรียน</p> <p>47. ครูสังเกตปัญหาของนักเรียนและแนะทางแก้ไข</p> <p>48. ครูเอาใจใส่นักเรียนเป็นรายบุคคล</p> <p>49. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้นอกสถานที่</p>	<p>49. ครูจัดทำแฟ้มบันทึกลักษณะนิสัย</p> <p>51. ครูร่วมมือกับผู้ปกครองในการแก้ปัญหา</p>
---	--	---

พัฒนา จันทรา (2542) กล่าวถึง พฤติกรรมการสอนของครู 8 ด้าน คือ ด้านบุคลิกลักษณะของผู้สอน ด้านการเตรียมการสอน ด้านการปฏิบัติการสอน ด้านการใช้สื่อการสอน ด้านแรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน ด้านการควบคุมวินัยและบรรยากาศชั้นเรียน ด้านการมอบหมายงาน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน

ทศนา แชมมณี (2542) กล่าวถึงบทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนได้ดังต่อไปนี้

จากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับประเด็นตัวบ่งชี้พฤติกรรมการสอนของครู ผู้วิจัยได้
จำแนกพฤติกรรมการสอนของครูออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการเตรียมการสอน 2) ด้านการ
จัดการเรียนการสอนและการจัดบรรยากาศในห้องเรียน และ 3) ด้านการวัดและประเมินผล โดยมี
รายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ด้านการเตรียมการสอน เป็นพฤติกรรมของครูที่แสดงถึงความพร้อมในขณะที่ทำ
การสอน โดยการเตรียมการสอนและใช้เทคนิควิธีสอนแบบต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับเนื้อหาและ
กิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการที่ครูได้มีการเตรียม
ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมก่อนที่จะลงมือสอน ย่อมเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยเพิ่มพูนพื้นฐานความรู้ที่จะ
ใช้ในการสอนได้

2. ด้านการจัดการเรียนการสอนและการจัดบรรยากาศในห้องเรียน เป็น
กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ซึ่งหมายความว่าจัดการเรียนการสอนจะเกิดขึ้น
ได้นั้นทั้งผู้สอนและผู้เรียนต้องมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและเป็นปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นไป
ตามลำดับขั้นตอนเพื่อทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่กำหนด
ไว้ โดยการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนี้เป็นพฤติกรรมทั้ง 3 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านความรู้ความคิด หรือด้านพุทธิพิสัย
- 2) ด้านทักษะกระบวนการ หรือด้านทักษะพิสัย
- 3) ด้านเจตคติ หรือด้านจิตพิสัย

การจัดการเรียนการสอนจะบรรลุจุดประสงค์ได้ดีต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ของผู้สอน ซึ่ง
หมายความว่าจัดการเรียนการสอนจะบรรลุจุดประสงค์ได้ดีหรือไม่นั้นต้องอาศัยความรู้
ความสามารถของผู้สอนทั้งด้านวิชาการ (ศาสตร์) ทักษะและเทคนิคการจัดการเรียนการสอน (ศิลป์)
เป็นสำคัญ

2.1 การจัดบรรยากาศในห้องเรียน เป็นการจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศ
ที่ปลูกเร้าใจ และเสริมแรงให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ดังที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.
2542 กล่าวว่า สถานศึกษาต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อ
การเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ดังนั้นครูผู้สอนจะต้องจัดสิ่งแวดล้อม
และบรรยากาศในการเรียนรู้ที่จูงใจผู้เรียน มีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน และรู้จักใช้วิธีการ
เสริมแรงให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เพื่อช่วยส่งเสริมให้กระบวนการ
เรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยสร้างความสนใจใฝ่รู้ ใฝ่ศึกษา ตลอดจนช่วย
สร้างเสริมความมีระเบียบวินัยให้แก่ผู้เรียน

3. ด้านการวัดและประเมินผล ครูผู้สอนจะต้องรู้จักใช้เครื่องมือในการวัดและประเมินผลผู้เรียนเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับวุฒิภาวะ และกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งการประเมินผู้เรียนจะมี 3 แนวทางที่สำคัญดังนี้

1) การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) เป็นการประเมินเชิงคุณภาพอย่างต่อเนื่องในด้านความรู้ ความคิด พฤติกรรม วิธีการปฏิบัติและผลการปฏิบัติของผู้เรียนในสภาพที่เป็นจริง วิธีการที่ใช้ประเมินได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ บันทึกจากผู้เกี่ยวข้อง แบบทดสอบวัดความสามารถจริง การรายงานตนเอง และแฟ้มสะสมงาน

2) การประเมินภาคปฏิบัติ (Performance Assessment) เป็นการทดสอบความสามารถในการทำงานของผู้เรียน ภายใต้สถานการณ์และเงื่อนไขที่สอดคล้องกับสภาพจริงมากที่สุด ประเมินได้ 3 ลักษณะ คือ ประเมินกระบวนการ ประเมินผลผลิต และประเมินทั้งกระบวนการและผลผลิต ซึ่งจะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์และเกณฑ์การให้คะแนนให้ชัดเจน อาจใช้วิธีการประเมินรายบุคคล การประเมินกลุ่ม หรือใช้การประเมินตนเองและเพื่อน ด้วยวิธีการสืบค้น การสังเกต การวิเคราะห์ และการทดสอบตามความเหมาะสม

3) การประเมินจากแฟ้มผลงาน (Portfolio Assessment) เป็นแนวทางหนึ่งของการประเมินตามสภาพจริงที่ใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน สามารถสะท้อนให้เห็นผลที่เกิดจากกระบวนการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างชัดเจน

จากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยจึงได้กำหนดตัวบ่งชี้พฤติกรรมการสอนของครูตามความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาทั้ง 5 สาขา โดยจำแนกพฤติกรรมการสอนของครูออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการเตรียมการสอน 2) ด้านการจัดการเรียนการสอนและการจัดบรรยากาศในห้องเรียน และ 3) ด้านการวัดและประเมินผล ดังตารางที่ 3 - 7

ตารางที่ 3 แสดงตัวบ่งชี้พฤติกรรมการสอนของความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม

ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา	ตัวบ่งชี้พฤติกรรมการสอน
สารัตถนิยม	<ul style="list-style-type: none"> • พฤติกรรมด้านการเตรียมการสอน
	<ul style="list-style-type: none"> - ครูอธิบายชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ในบทเรียน - ครูกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน - ครูแสดงต้นแบบที่ดีของการมีระเบียบวินัย
	<ul style="list-style-type: none"> • พฤติกรรมด้านการจัดการเรียนการสอนและการจัดบรรยากาศในห้องเรียน
	<ul style="list-style-type: none"> - ครูจัดกิจกรรมที่เน้นความรู้พื้นฐานเป็นสำคัญ - ครูจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องราวหรือมรดกทางสังคม - ครูจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนแสวงหาข้อมูล ข้อเท็จจริง และสรุปกฎเกณฑ์จากข้อเท็จจริงเหล่านั้น - ครูจัดสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้ฝึกสติปัญญา - ครูจัดสถานการณ์การเรียนรู้ในเรื่องความเชื่อ ทศนคติ และค่านิยมของสังคมในอดีต - ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ - ครูคำนึงถึงมาตรฐานทางวิชาการมากกว่าคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล - เน้นการบรรยาย ซักถามเพื่อให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหา
	<ul style="list-style-type: none"> • พฤติกรรมด้านการวัดและประเมินผล
	<ul style="list-style-type: none"> - ครูประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยใช้วิธีการวัดที่เน้นความจำ - ครูเป็นผู้ตัดสินว่าผู้เรียนเรียนรู้ไปมากน้อยเพียงใด - ครูประเมินการเรียนรู้จากการจดบันทึกของผู้เรียน - ครูประเมินผู้เรียนทางด้านทฤษฎีเป็นสำคัญ - ครูเน้นประเมินพัฒนาการทางด้านสติปัญญา

ตารางที่ 4 แสดงตัวบ่งชี้พฤติกรรมการสอนของความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษานิรันตรนิยม

ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา	ตัวบ่งชี้พฤติกรรมการสอน
นิรันตรนิยม	<ul style="list-style-type: none"> • พฤติกรรมด้านการเตรียมการสอน
	<ul style="list-style-type: none"> - ครูเตรียมการสอนและเนื้อหาโดยจัดตามลำดับความถูกต้องทางวิชาการของความรู้ นั้น ๆ - ครูสร้างสถานการณ์จำลองที่ฝึกให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ อย่างเป็นอิสระ
	<ul style="list-style-type: none"> • พฤติกรรมด้านการจัดการเรียนการสอนและการจัดบรรยากาศในห้องเรียน
	<ul style="list-style-type: none"> - ครูจัดกิจกรรมที่เน้นเนื้อหาวิชาที่ส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนาความรู้ความสามารถทางสังคม และคุณงามความดีด้านจิตใจ
	<ul style="list-style-type: none"> - ครูจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนรู้จักและทำความเข้าใจกับตนเอง - ครูจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ในเรื่องของความเป็นจริงอันเป็นนิรันตร
	<ul style="list-style-type: none"> - ครูจัดสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้สัมผัสค้นเคย และฝึกฝนการใช้เหตุผลเป็นประจำสม่ำเสมอ - ครูจัดสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้ฝึกความเป็นผู้มีเหตุผลพร้อมด้วยคุณธรรมและสติปัญญา - ครูจัดสถานการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนใช้เหตุผลในการตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่ง
<ul style="list-style-type: none"> • พฤติกรรมด้านการวัดและประเมินผล 	
<ul style="list-style-type: none"> - ครูประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยวัดความสามารถในการคิด - ครูประเมินผู้เรียนโดยวัดความสามารถในการใช้เหตุผล 	

ตารางที่ 5 แสดงตัวบ่งชี้พฤติกรรมการสอนของความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาพิพัฒน์นิยม

ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา	ตัวบ่งชี้พฤติกรรมการสอน
พิพัฒน์นิยม	<ul style="list-style-type: none"> • พฤติกรรมด้านการเตรียมการสอน
	<ul style="list-style-type: none"> - ครูเตรียมการสอนและเนื้อหาที่สอดคล้องกับชีวิตประจำวันและสังคมของผู้เรียน - ครูสร้างสถานการณ์จำลองที่สนองความอยากรู้อยากเห็นของผู้เรียน
	<ul style="list-style-type: none"> • พฤติกรรมด้านการจัดการเรียนการสอนและการจัดบรรยากาศในห้องเรียน
	<ul style="list-style-type: none"> - ครูจัดกิจกรรมที่เน้นการทำงานในรูปของประชาธิปไตย - ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน - ครูกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์โดยการลงมือกระทำด้วยตนเอง - ครูเน้นการฝึกหัดทำโครงการต่าง ๆ เพื่อฝึกแก้ปัญหาโดยอาศัยการอภิปรายซักถาม และการถกปัญหาร่วมกัน - เน้นกระบวนการกลุ่ม (Group Process) โดยสอนให้ผู้เรียนรู้จักทำงานเป็นหมู่คณะ - เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกการทำงาน การเล่น และการอยู่ร่วมกันในสังคมแบบประชาธิปไตย
	<ul style="list-style-type: none"> • พฤติกรรมด้านการวัดและประเมินผล
	<ul style="list-style-type: none"> - ครูประเมินผู้เรียนโดยวัดความสามารถในการแก้ปัญหา - ครูประเมินผู้เรียนจากการทำโครงการงาน - ครูประเมินจากการสร้างสรรค์ชิ้นงานหรือผลงาน - ครูประเมินวิธีการควบคู่กับผลงานของผู้เรียน

ตารางที่ 6 แสดงตัวบ่งชี้พฤติกรรมการสอนของความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยม

ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา	ตัวบ่งชี้พฤติกรรมการสอน
ปฏิรูปนิยม	<ul style="list-style-type: none"> • พฤติกรรมด้านการเตรียมการสอน
	<ul style="list-style-type: none"> - ครูสร้างสถานการณ์ที่เป็นปัญหาของสังคมในปัจจุบัน - ครูเตรียมการสอนเนื้อหาเกี่ยวกับสังคมเมืองและปัญหาเศรษฐกิจ
	<ul style="list-style-type: none"> • พฤติกรรมด้านการจัดการเรียนการสอนและการจัดบรรยากาศในห้องเรียน
	<ul style="list-style-type: none"> - ครูจัดกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนสำรวจความสนใจความต้องการของตนเอง
	<ul style="list-style-type: none"> - ครูจัดสถานการณ์จำลองให้ผู้เรียนได้ฝึกวางแผนปฏิรูปสังคมในอนาคต
	<ul style="list-style-type: none"> - ครูจัดสถานการณ์โดยนำวิธีการต่าง ๆ ในการแก้ปัญหาสังคมตามแนวทางประชาธิปไตยมาประยุกต์ใช้
	<ul style="list-style-type: none"> - ครูกระตุ้นให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์ในการพัฒนาสังคม และการช่วยแก้ไขปัญหาสังคม
	<ul style="list-style-type: none"> - ครูปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความสำนึกในหน้าที่ พร้อมปฏิบัติทุกอย่างเพื่อประโยชน์ของสังคมส่วนรวม
	<ul style="list-style-type: none"> - ครูสร้างบรรยากาศของการมีอิสระภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้จากสถานการณ์จริง
	<ul style="list-style-type: none"> • พฤติกรรมด้านการวัดและประเมินผล
<ul style="list-style-type: none"> - ครูประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยวัดความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหาสังคม 	
<ul style="list-style-type: none"> - ครูประเมินวิธีการแก้ปัญหาสังคมของผู้เรียน 	

ตารางที่ 7 แสดงตัวบ่งชี้พฤติกรรมการสอนของความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยม

ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา	ตัวบ่งชี้พฤติกรรมการสอน
อัตถิภาวนิยม	<ul style="list-style-type: none"> • พฤติกรรมด้านการเตรียมการสอน
	<ul style="list-style-type: none"> - ครูสร้างความพร้อมด้านอารมณ์ ความรู้สึกของผู้เรียนให้เกิดความพร้อมที่จะเรียนรู้ - ครูเข้าใจเด็ก รู้จิตรู้ใจเด็ก และรู้ปัญหาของเด็กแต่ละคนอย่างถ่องแท้ - ครูจัดเตรียมประสบการณ์ต่าง ๆ ไว้ให้ผู้เรียนเลือกตามความสนใจ
	<ul style="list-style-type: none"> • พฤติกรรมด้านการจัดการเรียนการสอนและการจัดบรรยากาศในห้องเรียน
	<ul style="list-style-type: none"> - ครูจัดกิจกรรมที่เน้นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเป็นตัวของตัวเองมากที่สุด - ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนหรือทำกิจกรรมอื่นตามความสนใจ หรือเลือกอยู่กับครูที่ตนเองมีความพอใจเป็นพิเศษได้ตามความต้องการ - ครูให้อิสระแก่ผู้เรียนในการเลือกตัดสินใจและรับผิดชอบในการกระทำของตนเอง - ครูกระตุ้นให้ผู้เรียนแต่ละคนรู้จักพิจารณา ตัดสินใจตามสภาพและเจตจำนงที่มีความหมายต่อการดำรงชีวิตของตนเอง
	<ul style="list-style-type: none"> • พฤติกรรมด้านการวัดและประเมินผล
	<ul style="list-style-type: none"> - ครูประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยวัดความรับผิดชอบในการเลือกและตัดสินใจ - ครูประเมินพัฒนาการของผู้เรียนเป็นรายบุคคล - ครูจัดทำแฟ้มบันทึกลักษณะนิสัยผู้เรียนแต่ละบุคคล

ตอนที่ 5 แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวข้องกับครุศึกษา

5.1 ความหมายของครุศึกษา

ครุศึกษา หมายถึง ระบบและกระบวนการต่าง ๆ ทั้งในและนอกสถาบันฝึกหัดครู เพื่อสร้างและพัฒนาผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทั้งหมด ระบบครุศึกษาจึงมีขอบเขตกว้างขวาง ครอบคลุมระบบของครูและการศึกษาทั้งหมด อีกทั้งครุศึกษายังหมายรวมถึงการฝึกหัดครู ซึ่งทั้งสองคำนี้แท้ที่จริงแล้วสามารถใช้แทนกันได้ โดยการฝึกหัดครู หมายถึง กระบวนการสร้างครูและผู้อยู่ในวงการศึกษาทั้งหมด แต่คำว่า การฝึกหัดครู เป็นคำที่เก่ากว่า และมีลักษณะเฉพาะในแง่ที่เน้นการฝึกฝนในทักษะและงานของครูอย่างเต็มที่และเฉพาะด้าน ในขณะที่งานอื่น ๆ เช่น การให้เนื้อหา การพัฒนาระบบ และการมองความสัมพันธ์ภายนอกไม่ได้เน้นเท่าที่ควร เมื่อระบบและกระบวนการผลิตครูมีรูปแบบลักษณะและขอบเขตกว้างขวางขึ้น และครอบคลุมบุคลากรการศึกษาในวงกว้าง ทำให้การฝึกหัดครูไม่ใช่เพียงแต่เน้นทักษะเป็นหลัก แต่เน้นการพัฒนาคนที่จะเป็นครูควบคู่กันไป คำว่าครุศึกษา จึงมีลักษณะกว้างกว่าและครอบคลุมงานทางการศึกษามากกว่าการฝึกหัดครู

5.2 ความสำคัญของครุศึกษา

เมื่อครุศึกษาหมายถึง ระบบและกระบวนการต่าง ๆ ทั้งในและนอกสถาบันฝึกหัดครู เพื่อสร้างและพัฒนาครูและผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาทั้งหมด ครุศึกษาจึงเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาทั้งหมด จากการทบทวนวรรณกรรมผู้วิจัยสรุปความสำคัญของครุศึกษาได้ดังต่อไปนี้

5.2.1 การที่ครุศึกษาจะมีผลต่อการอ่อนแอและเข้มแข็งของระบบการศึกษาและประเทศชาติ เพราะครุศึกษาเป็นกระบวนการสร้างบุคคลให้แก่วงการศึกษา เป็นกระบวนการพัฒนาบุคคล และเป็นกระบวนการพัฒนาระบบของการศึกษา ในขณะเดียวกันถ้าบุคคลและระบบของการศึกษาอันเกิดจากการพัฒนาของครุศึกษาไม่ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และคุณภาพสูง ระบบการศึกษาของประเทศจะขาดคุณภาพและประสิทธิภาพไปด้วย

5.2.2 ครุศึกษาเป็นแหล่งสำคัญของอาชีพครู ซึ่งเป็นอาชีพที่ผดุงมาตรฐานทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และคุณธรรมของสังคม ครุศึกษาจึงมีความสำคัญในฐานะที่เป็นแหล่งสร้างเสริมและพัฒนามาตรฐานที่ดีงามทางสังคม

5.2.3 ครุศึกษาเป็นลักษณะที่สำคัญคือ บทบาทในอนาคต ระบบการศึกษาเมื่อพิจารณาแล้วถือได้ว่าเป็นระบบอนาคต เพราะเป็นการให้การศึกษาแก่เยาวชน ซึ่งจะมีภาระหน้าที่และความสำคัญในอนาคต หากครุศึกษาวางพื้นฐานที่ดีไว้ด้วยการปลูกฝังและสร้างเสริมเยาวชนที่ดีงามไว้แล้ว อนาคตของสังคมจะก้าวหน้าไปด้วยดีเช่นกัน บทบาทเชิงอนาคตของสถาบันฝึกหัดครูจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น การพัฒนาครุศึกษาจึงหลีกเลี่ยงไม่พ้นการมองและพิจารณาอนาคตควบคู่กันไป

สรุปได้ว่า ครูศึกษาเป็นแก่นและแกนสำคัญในการอบรมคนให้กับประเทศชาติ และครูศึกษาที่ดีย่อมหมายถึง การศึกษาของชาติจะดีตามไปด้วย แต่ถ้าครูศึกษาอ่อนแอ ล้าหลังย่อมหมายถึง การศึกษาของชาติจะล้าหลังตามไปอันจะนำไปสู่การอ่อนแอของประเทศชาติในที่สุด

5.3 พัฒนาการของครูศึกษาในประเทศไทย

วิชาชีพครูนับว่ามีความสำคัญ เพราะกระบวนการจัดการศึกษาจะสำเร็จได้นั้นต้องอาศัยการปฏิรูปครูเป็นสำคัญ และสังคมไทยต้องการครูดี ครูเก่ง ครูที่มีความรักและศรัทธาในอาชีพครู ซึ่งพัฒนาการของครูศึกษาในประเทศไทย แบ่งเป็น 7 ยุค ดังต่อไปนี้ (ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์, 2557)

1) ยุคการฝึกหัดครูแบบอรุณีย์ (พ.ศ.2400-2434) เป็นยุคก่อนที่จะมีสถาบันผลิตครู ไม่มีหลักสูตรชัดเจน ดำเนินการในวังและในวัด เป็นการสอนตัวต่อตัว โดยเน้นว่าครูต้องเป็นผู้ที่มีความรู้คู่คุณธรรม

2) ยุคครูศึกษาเพื่อปฏิรูปบ้านเมือง (พ.ศ.2435-2455) การฝึกหัดครูเริ่มมีรูปแบบชัดเจนและเป็นทางการมากขึ้น เป็นยุคเริ่มต้นของโรงเรียนฝึกหัดอาจารย์ เพื่อผลิตครูอาจารย์ไปสอนในกรุงเทพฯ และหัวเมืองต่าง ๆ สอดคล้องกับยุคสมัยการปฏิรูปปรับปรุงบ้านเมือง ได้มีการจัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดอาจารย์ขึ้นเป็นครั้งแรก โดยมีนายเอช กรินรอด เป็นอาจารย์ใหญ่ มีนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาได้รับประกาศนียบัตรเป็นครูรุ่นแรกใน พ.ศ.2437 คือ นายสนั่น เทพหัสดิน ณ อยุธยา (เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี)

3) ยุคครูศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพและท้องถิ่น (พ.ศ.2456-2488) ใน พ.ศ.2471 ได้ออนการฝึกหัดครูมัธยมไปขึ้นกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเปิดแผนกฝึกหัดครูมัธยม คณะอักษรศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ พ.ศ.2480 ย้ายการฝึกหัดครูหญิงไปไว้ที่โรงเรียนสวนสุนันทาวิทยาลัย ยุคนี้ให้ความสำคัญกับชนบทไทย ถือว่า ขอบฟ้าของประเทศไทยอยู่ที่ชนบทจึงเน้นการผลิตครูด้านอาชีพ โดยเฉพาะเกษตรกรรม เพื่อไปสอนในชนบทเป็นการเริ่มต้นฝึกหัดครูชนบท

4) ยุคครูศึกษาเพื่อความทันสมัย (พ.ศ.2489-2516) มีการเปิดแผนกฝึกหัดครูอนุบาลที่โรงเรียนการเรือนพระนครและเปิดฝึกหัดครูมัธยมศึกษาที่โรงเรียนเพาะช่าง จัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูมัธยม จัดตั้งกรมการฝึกหัดครู มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรการฝึกหัดครู ส่งเสริมให้ครูอาจารย์ได้ฝึกอบรม ดูงาน และศึกษาต่อทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งยุคนี้ถือว่าเป็นยุคของการผลิตครูเพื่อให้มีความเป็นสากล โดยอาศัยรูปแบบความเจริญมาจากต่างประเทศ

5) ยุคครุศึกษาเพื่อแสวงหาเอกลักษณ์ (พ.ศ.2517-2530) ยุคนี้เป็นยุคปฏิรูปการศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม มีนักคิดอิสระต้องการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาให้มีเอกลักษณ์ความเป็นไทย โดยเร่งปฏิรูปการศึกษาระดับประถมศึกษา เพื่อให้เป็นรูปแบบการจัดประถมศึกษาของประเทศไทยโดยเฉพาะ

6) ยุคครุศึกษาเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู (พ.ศ.2535-2539) ยุคนี้เป็นยุคที่ต้องการให้วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูง และครูเป็นนักวิชาชีพชั้นสูง

7) ยุคครุศึกษาเพื่อการปฏิรูปการศึกษา (พ.ศ.2540 เป็นต้นไป) การผลิตครูเน้นความเป็นวิชาชีพ เป็นครูมืออาชีพและครูคุณภาพตามกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ

สรุปได้ว่า จากพัฒนาการของครุศึกษาดังกล่าวมาข้างต้น การผลิตครูในสังคมที่ผ่านมาเป็นการรวมชาติ เพื่อสร้างเอกภาพ เป็นการปลุกฝังอุดมการณ์ ผลิตคนเข้ารับราชการ พัฒนาอาชีพในท้องถิ่น การแสวงหาความทันสมัยในการจัดการศึกษาสมัยใหม่ทั่วประเทศ และการแสวงหาตัวของตัวเองมากยิ่งขึ้น

5.4 เนื้อหาของครุศึกษา

ในทุกสาขาวิชาจะมีสาขาวิชาหรือเนื้อหาเฉพาะของวิชาชีพนั้น ๆ อยู่เสมอ ในวิชาชีพครูเช่นเดียวกันจะมีเนื้อหาสาระ (Contents) ของตนเองอยู่อย่างน้อยสาระ 10 ประการ ซึ่งเป็นสาระที่จำเป็นสำหรับวิชาชีพครูยุคใหม่ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (ไพฑูริย์ สีนลรัตน์, 2559)

1) จริยธรรม เนื้อหาแรกถือได้ว่าเป็นเนื้อหาหลักของวิชาชีพครูหรือครุศึกษาคือเนื้อหาของจริยธรรม ถือได้ว่าเป็นพื้นฐานของวิชาชีพโดยตรง โดยทั่วไปคุณธรรม จริยธรรมของครูจะประกอบด้วยแนวปฏิบัติ 3 ส่วนหลักคือ ส่วนที่ 1 เป็นเรื่องของคุณธรรมและจริยธรรมในชีวิตประจำวัน เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ และมีคุณค่า ซึ่งสามารถเป็นตัวสะท้อนความดีงามของสังคม

2) ความรู้ วิชาชีพครูมี 2 ลักษณะคือ (1) ความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน ซึ่งครอบคลุมทั้งเนื้อหาและแนวคิดหลักของวิชา เช่น ความรู้ในเนื้อหาและแนวคิดของวิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา ฯลฯ (2) ความรู้ในวิชาชีพ เป็นความรู้เฉพาะในวิชาชีพครูโดยตรง เช่น ความรู้ในตัวผู้เรียน ผู้สอน หลักสูตร เทคโนโลยี ฯลฯ และ (3) ความรู้ทางด้านการบริหารจัดการ

3) ความคิด ความคิดในการศึกษามีมากและหลากหลาย ตัวครูต้องมีความรู้ความเข้าใจในการคิดแบบต่าง ๆ ทั้งสามารถคิดได้เองและสอนให้คนอื่น (ผู้เรียน) คิดได้ ความคิดหลัก ๆ ที่ครูต้องทำความเข้าใจคือ คิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ ผลิตภาพ และคิดรับผิดชอบ รวมทั้งการคิดไปในอนาคต และการคิดเพื่อส่วนรวม

4) ทักษะ ทักษะพื้นฐานที่ครูควรมีคือ ทักษะการถ่ายทอด ทักษะการนำอภิปราย ทักษะการชี้แนะ ทักษะการสอนให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ทักษะการคิดวิเคราะห์ การตกผลึก ทักษะการสังเกต การประเมิน เป็นต้น

5) ความสามารถในการสอน เป็นอีกความรู้และความสามารถที่สำคัญของครูที่ต้องฝึกจนชำนาญ โดยสามารถถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ ให้กับผู้เรียนได้ดี ความรู้ความสามารถที่สำคัญสำหรับครูมี 2 ลักษณะคือ ความสามารถในการสอนเด็กเรียกว่า Pedagogy และความสามารถในการสอนผู้ใหญ่เรียกว่า Andragogy

6) เทคโนโลยี มีความสำคัญต่อสังคมในปัจจุบัน เนื่องจากมีความเกี่ยวข้องกับการจัดเก็บ การประมวลผล และการแสดงผลสารสนเทศ ซึ่งความรู้ความเข้าใจในเรื่องเทคโนโลยีมี 3 ลักษณะคือ 1) รู้และเข้าใจกลไกของเทคโนโลยี 2) รู้และสามารถใช้เทคโนโลยีเป็นประจำ และ 3) ความชำนาญในการสร้างเทคโนโลยี

7) สังคมและการเปลี่ยนแปลงสังคม เนื้อหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ เรื่องของสังคมและการเปลี่ยนแปลงของสังคม (Social Setting) ถ้าเป็นในอดีตความรู้ของครูไม่ต้องเน้นสังคมมากนัก เพราะสังคมไม่เปลี่ยนแปลงมากแต่ในปัจจุบันครูจำเป็นต้องรู้เรื่องของสังคมและการเปลี่ยนแปลงของสังคม เพราะสังคมมีการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว

8) ความเป็นไปและความเปลี่ยนแปลงของโลก เป็นเนื้อหาความรู้ที่ครูไม่ควรมองข้าม เพราะโลกยุคใหม่เกี่ยวพันกันมากจนแยกได้ยาก

9) แนวคิดเรื่องการเปลี่ยนแปลง เป็นความรู้ใหม่ที่ครูควรทำความรู้จัก เพราะโลกยุคใหม่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ครูจึงควรรู้ว่าโลกของการเปลี่ยนแปลงมีผลกระทบอย่างไร เพื่อจะเป็นประโยชน์กับตัวครูและนำมาใช้ประโยชน์ในการชี้แนะผู้เรียนไปพร้อมกัน

10) การจัดการและภาวะผู้นำ ปัจจุบันบทบาทของครูในเชิงของผู้นำมีความสำคัญ เพราะวิชาชีพครูต้องอาศัยทักษะในเรื่องของผู้นำและการบริหารจัดการเหล่านี้มากขึ้น

5.5 โครงสร้างการจัดการเนื้อหาหลักสูตรระดับปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา

หลักสูตรระดับปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา / วิชาเอกประถมศึกษาชั้น สถาบันฝึกหัดครูจำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องและเป็นไปตามกรอบมาตรฐานในหมวดวิชา เฉพาะด้านวิชาเอกประถมศึกษา ซึ่งมีโครงสร้างการจัดการเนื้อหาดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการ การอุดมศึกษา, 2554)

1) **ด้านคุณธรรมจริยธรรม** ประกอบด้วย สาระสำคัญที่เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม สำหรับครูระดับประถมศึกษา

2) **ด้านความรู้** บูรณาการของความรู้การประถมศึกษาที่ครอบคลุมไม่น้อยกว่า หัวข้อต่อไปนี้

- 2.1) หลักการและแนวคิดทางประถมศึกษา
- 2.2) พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กระดับประถมศึกษา
- 2.3) ภาษาไทยสำหรับนักเรียนประถมศึกษา
- 2.4) คณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนประถมศึกษา
- 2.5) วิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนประถมศึกษา
- 2.6) สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนประถมศึกษา
- 2.7) ภาษาอังกฤษและภาษาต่างประเทศสำหรับนักเรียนประถมศึกษา
- 2.8) สุขศึกษาและพลศึกษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา
- 2.9) ศิลปะ ดนตรีนาฏศิลป์สำหรับนักเรียนประถมศึกษา
- 2.10) การงานอาชีพ คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสำหรับนักเรียน ประถมศึกษา

โดยสถาบันฝึกหัดครูต้องกำหนดรายวิชาต่าง ๆ ที่มีจำนวนหน่วยกิตของกลุ่มความรู้ ครอบคลุมข้อที่ 2.3 ถึงข้อ ที่ 2.10 ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้จัดรายวิชาไม่น้อยกว่ากลุ่มละ 6 หน่วยกิต

3) **ด้านทักษะทางปัญญา** ประกอบด้วย การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า และนำความรู้เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้องในศาสตร์สาขาประถมศึกษาไปใช้ในการ จัดการเรียนรู้ แก้ปัญหาการพัฒนาผู้เรียน และการวิจัยต่อยอดองค์ความรู้มีความเป็นผู้นำในการ ปฏิบัติงานอย่างมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาการระดับประถมศึกษา

4) **ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ** มีความไวในการ รับรู้ความรู้สึกของผู้เรียนระดับประถมศึกษา เอาใจใส่ในการรับฟังและพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่าง บุคคลอย่างมีความรับผิดชอบ

5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีความไวในการวิเคราะห์ สรุปความคิดรวบยอดข้อมูลข่าวสารจากผู้เรียนระดับประถมศึกษา สามารถสื่อสาร มีดุลยพินิจในการเลือกใช้ และนำเสนอข้อมูลสารสนเทศสำหรับผู้เรียนระดับประถมศึกษาได้อย่างเหมาะสม

6) ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้

6.1 มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนระดับประถมศึกษาที่มีรูปแบบหลากหลาย ทั้งรูปแบบที่เป็นทางการ (Formal) รูปแบบกึ่งทางการ (Non-formal) และรูปแบบไม่เป็นทางการ (Informal) อย่างสร้างสรรค์

6.2 มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนระดับประถมศึกษาที่หลากหลาย ทั้งที่มีความสามารถพิเศษ ที่มีความสามารถปานกลาง และที่มีความต้องการพิเศษอย่างมีนวัตกรรม

6.3 มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้ในวิชาเอกการประถมศึกษาอย่างบูรณาการ

5.6 มาตรฐานสถาบันฝึกหัดครู

คำว่า มาตรฐาน หรือ Standard ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 ให้คำนิยามว่า “มาตรฐาน” หมายถึง สิ่งที่อยู่เป็นเกณฑ์ที่รองรับกันทั่วไป และสิ่งที่ถือเอาเป็นเกณฑ์สำหรับเทียบกำหนด ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ เมื่อนำมารวมกับคำว่า “สถาบันฝึกหัดครู” เป็นคำใหม่ว่า “มาตรฐานสถาบันฝึกหัดครู” มีความหมายว่า สิ่งที่อยู่เป็นเกณฑ์ที่รับรองกันทั่วไป และที่ถือเอาเป็นเกณฑ์สำหรับเทียบกำหนด ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพของคณะวิชาหรือวิทยาลัย ครุศาสตร์ และศึกษาศาสตร์ที่อยู่ในสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทยทั้งของรัฐ ในกำกับเอกชน และเอกชน

มาตรฐานที่คุรุสภากำหนดและเกี่ยวข้องกับสถาบันฝึกหัดครู

มาตรฐานที่คุรุสภากำหนดและเกี่ยวข้องกับสถาบันฝึกหัดครูที่สำคัญมี 2 ประเภท คือ มาตรฐานการผลิต และมาตรฐานการประกอบวิชาชีพ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2558)

1. มาตรฐานการผลิต หมายถึง มาตรฐานที่คุรุสภากำหนดให้สถาบันฝึกหัดครูนำไปเป็นกรอบในการดำเนินการเพื่อผลิตบัณฑิตทางการศึกษา ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ดังนี้

1) กระบวนการคัดเลือกนักศึกษา หมายถึง การกำหนดคุณสมบัติและการคัดเลือกนิสิตนักศึกษา และเกณฑ์การประเมิน

- 2) จำนวนนักศึกษา หมายถึง มีแผนการรับนิสิตนักศึกษาและจำนวนรับสอดคล้องกับจำนวนอาจารย์
- 3) คณาจารย์ หมายถึง มีอาจารย์ประจำหลักสูตรตลอดระยะเวลาที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรรวมถึงอาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์นิเทศก์ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด
- 4) ทรัพยากรการเรียนรู้ หมายถึง ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุดที่มีไม่น้อยกว่ามาตรฐานกำหนด
- 5) การบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน หมายถึง การกำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และกำหนดหน้าที่ไม่น้อยกว่ามาตรฐาน และมีแผนการประเมินและพัฒนาคณาจารย์ มีเอกสารประมวลรายวิชาที่ไม่น้อยกว่ามาตรฐาน มีการระบุนำผลการประเมินไปปรับปรุงการเรียนการสอน ส่วนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ มีรายชื่อโรงเรียนสำหรับฝึกประสบการณ์วิชาชีพและมีรายชื่อพี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์ไม่น้อยกว่ามาตรฐาน นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมเสริมทักษะและมีแผนงานตลอดหลักสูตร
- 6) การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง มีคณะกรรมการรับผิดชอบการประกันคุณภาพการศึกษา มีระบบและแผนการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาและมีรายงานการประกันคุณภาพการศึกษา

2. มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา

ปัจจุบันคุรุสภาได้มีการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา โดยมีองค์ประกอบ 3 มาตรฐาน คือ มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานการปฏิบัติงาน และมาตรฐานการปฏิบัติตน (จรรยาบรรณของวิชาชีพ) มีหลักการดังต่อไปนี้ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2559)

- 1) มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ หมายถึง ข้อกำหนดสำหรับผู้ที่จะเข้ามาประกอบวิชาชีพ จะต้องมีความรู้และประสบการณ์วิชาชีพเพียงพอที่จะประกอบวิชาชีพ จึงจะสามารถขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ เพื่อใช้เป็นหลักฐานแสดงว่าเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์พร้อมที่จะประกอบวิชาชีพทางการศึกษาได้
- 2) มาตรฐานการปฏิบัติงาน หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในวิชาชีพให้เกิดผลเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด พร้อมกับมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความชำนาญในการประกอบวิชาชีพ ทั้งความชำนาญเฉพาะด้านและความชำนาญตามระดับคุณภาพของมาตรฐานการปฏิบัติงาน หรืออย่างน้อยจะต้องมีการพัฒนาตามเกณฑ์ที่กำหนดว่ามีความรู้ความสามารถ และความชำนาญเพียงพอที่จะดำรงสถานภาพของการเป็นผู้ประกอบวิชาชีพ

3) มาตรฐานการปฏิบัติตน หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับการประพฤติตนของผู้ประกอบวิชาชีพ โดยมีจรรยาบรรณของวิชาชีพและแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพเป็นแนวทางในการปฏิบัติ เพื่อดำรงไว้ซึ่งชื่อเสียง ฐานะ เกียรติและศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ

5.6.1 คุณลักษณะของครูตามความต้องการของผู้ควบคุมส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพ (ครูสภา)

คุณลักษณะของครูตามข้อบังคับครูสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ ประกอบด้วยมาตรฐาน 3 ด้าน คือ มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานการปฏิบัติงาน และมาตรฐานการปฏิบัติตน ได้กำหนดรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 8 มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ

มาตรฐานความรู้	มาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพ
<p>ผู้ประกอบวิชาชีพครู ต้องมีคุณสมบัติไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษาหรือเทียบเท่า หรือมีคุณวุฒิอื่นที่คุรุสภารับรอง โดยมีมาตรฐานความรู้และประสบการณ์ วิชาชีพ ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ความเป็นครู 2) ปรัชญาการศึกษา 3) ภาษาและวัฒนธรรม 4) จิตวิทยาสำหรับครู 5) หลักสูตร 6) การจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ 8) นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา 9) การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ 10) การประกันคุณภาพการศึกษา 11) คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณ 	<p>ผ่านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาตามหลักสูตรปริญญาทางการศึกษาเป็นเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี และผ่านเกณฑ์การประเมินปฏิบัติการสอนตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนด ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน 2) การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ

ตารางที่ 9 มาตรฐานการปฏิบัติงาน และมาตรฐานการปฏิบัติตน

มาตรฐานการปฏิบัติงาน	มาตรฐานการปฏิบัติตน
<p>ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะหรือการ แสดงพฤติกรรมกรปฏิบัติงานและการพัฒนางาน ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องปฏิบัติตาม เพื่อให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายการ เรียนรู้หรือการจัดการศึกษา รวมทั้งต้องฝึกฝนให้มี ทักษะหรือความชำนาญสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผู้ ประกอบวิชาชีพครูต้องมีมาตรฐานการปฏิบัติงาน ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู ให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ 2) ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่ จะเกิดแก่ผู้เรียน 3) มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เติบโตเต็มตามศักยภาพ 4) พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้จริงใน ชั้นเรียน 5) พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่ เสมอ 6) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิด วิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์โดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ ผู้เรียน 7) รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่าง มีระบบ 8) ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน 9) ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ 10) ร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์ 11) แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา 	<p>จรรยาบรรณของวิชาชีพที่กำหนดขึ้น เป็นแบบแผนในการประพฤติตน ซึ่งผู้ประกอบ วิชาชีพทางการศึกษาต้องปฏิบัติตาม เพื่อรักษา และส่งเสริมเกียรติคุณ ชื่อเสียงและฐานะของผู้ ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาให้เป็นที่เชื่อถือ ศรัทธาแก่ผู้รับบริการและสังคมอันจะนำมาซึ่ง เกียรติและศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ</p>

5.6.2 คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์

เนื่องจากศาสตร์ด้านครุศาสตร์ / ศึกษาศาสตร์เป็นศาสตร์เกี่ยวกับศิลปะและจิตวิทยาการสอนหรือการจัดการเรียนรู้ การผลิตครูจึงมีลักษณะเป็นสหวิทยาการ เชื่อมโยงและบูรณาการกับสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ เพื่อพัฒนาคนทั้งในวัยเรียนและนอกรั้วเรียนให้มีคุณภาพ สามารถพัฒนา เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมให้มีการพัฒนาที่ยั่งยืน ผู้วิจัยสรุปคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ได้ดังนี้

- 1) มีคุณธรรม มีความกล้าหาญทางจริยธรรม มีจรรยาบรรณวิชาชีพครู และมีความรับผิดชอบสูงต่อวิชาการวิชาชีพ เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม
- 2) มีความอดทน ใจกว้าง และมีความเชี่ยวชาญในด้านการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งการทำงานร่วมกันกับผู้เรียนและผู้ร่วมงานทุกกลุ่ม
- 3) มีความรอบรู้และมีความสามารถประยุกต์ความเข้าใจอันถ่องแท้ในทฤษฎี และมีระเบียบวิธีการศึกษาวิจัยเพื่อสร้างความรู้ใหม่
- 4) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหา และข้อโต้แย้งโดยการแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในการแสวงหาทางเลือกใหม่ที่เหมาะสมและปฏิบัติได้
- 5) มีความสามารถในการพิจารณาแสวงหาและเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาทางวิชาการวิชาชีพและสังคมอย่างสมเหตุสมผล โดยการบูรณาการศาสตร์แบบสหวิทยาการและพหุวิทยาการเพื่อเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน
- 6) มีความสามารถในการติดตามพัฒนาการของศาสตร์ทั้งหลาย และมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาสมรรถนะของตนอยู่เสมอ

5.7 สถาบันฝึกหัดครูที่ผลิตครูประถมศึกษาในประเทศไทย

ปัจจุบันมีสถาบันฝึกหัดครูที่ผลิตครูประถมศึกษาทั้งสิ้นจำนวน 20 แห่ง ประกอบด้วย กลุ่ม มหาวิทยาลัยรัฐบาลและอยู่ในกำกับของรัฐบาลจำนวน 7 แห่ง กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏจำนวน 12 แห่ง และกลุ่มมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 1 แห่ง (ข้อมูลปี พ.ศ. 2562) ดังแสดงข้อมูลในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 10 รายชื่อสถาบันฝึกหัดครูที่ผลิตครูประถมศึกษาในประเทศไทย

กลุ่มมหาวิทยาลัย	ชื่อมหาวิทยาลัย	จังหวัด
มหาวิทยาลัยรัฐบาล / อยู่ในกำกับรัฐบาล	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	กรุงเทพฯ
	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต	กรุงเทพฯ
	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	กรุงเทพฯ
	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	กรุงเทพฯ
	มหาวิทยาลัยศิลปากร	นครปฐม
	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	ปัตตานี
	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	เชียงใหม่
มหาวิทยาลัยราชภัฏ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	กรุงเทพฯ
	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	พระนครศรีอยุธยา
	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม	นครปฐม
	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์	สุรินทร์
	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ	ศรีสะเกษ
	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	อุบลราชธานี
	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	มหาสารคาม
	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย	เลย
	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	เชียงใหม่
	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์	อุตรดิตถ์
	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร	กำแพงเพชร
มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา	ยะลา	
มหาวิทยาลัยเอกชน	มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น	เชียงใหม่

ตอนที่ 6 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุรเดช ส้าราญจิตต์ and พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์ (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่องแนวความคิดทางปรัชญาการศึกษาของนักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ โครงการพัฒนาครูทั้งระบบภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบแนวความคิดทางปรัชญาการศึกษาของนักศึกษาปริญญาโทภาคพิเศษ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ (Multiple Choices) ซึ่งมี 7 ด้าน คือ 1) ด้านจุดมุ่งหมายของการศึกษา 2) ด้านหลักสูตร 3) ด้านผู้สอน 4) ด้านผู้เรียน 5) ด้านสถาบันการศึกษา 6) ด้านกระบวนการเรียนการสอน และ 7) ด้านการวัดผล ประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษากลุ่มนี้มีแนวความคิดทางปรัชญาการศึกษาในภาพรวมโน้มไปทางลัทธิพิพัฒนาการนิยมมากที่สุด รองลงมาคือลัทธิปฏิรูปนิยม พุทธปรัชญาการศึกษา อัตถิภาวนิยม สวรรัตถนิยม และนิรันตรนิยม ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบแนวความคิดทางปรัชญาการศึกษาของนักศึกษากลุ่มนี้ที่มีความแตกต่างทางด้านเพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน และสาขาที่กำลังศึกษาพบว่า เพศแตกต่างกัน มีแนวความคิดทางปรัชญาการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนอายุ ประสบการณ์การทำงาน และสาขาที่กำลังศึกษาแตกต่างกันมีแนวความคิดทางปรัชญาการศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

George and Constantinos Christou (1998) ได้ศึกษาเรื่อง Towards Understanding Teachers' Philosophical Beliefs about Mathematics การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาความเชื่อทางปรัชญาของครูและหาความสัมพันธ์ของความเชื่อทางปรัชญากับการปฏิบัติการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ของครู เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจำนวน 229 ชุดและสัมภาษณ์ 5 ครั้ง ผลการวิจัยพบว่าประสบการณ์ในโรงเรียนมีบทบาทสำคัญที่สุดที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาความเชื่อทางปรัชญาของครู

กรอบแนวคิดในการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง แนวทางการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา เป็นงานวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed-Methods Design) ที่มุ่งศึกษา (1) ศึกษาความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาและพฤติกรรมการสอนของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา (2) ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษากับพฤติกรรมการสอนของนิสิตนักศึกษา ครูสาขาวิชาประถมศึกษา และ (3) แนวทางการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล

การวิจัยนี้ใช้กรอบแนวคิดปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งผู้วิจัยสังเคราะห์มาจากแนวคิดที่มาจากความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา (Anne, 1997) สรุปเป็นกรอบแนวคิดปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ ภูมิภาค ที่พักของนิสิตนักศึกษาครู วิชาสอนที่ได้รับมอบหมายในกระบวนฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ระดับชั้นที่กำลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ประเภทของโรงเรียนที่กำลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จำนวนนักเรียนในห้องที่ได้รับมอบหมายในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และการตัดสินใจในการเลือกรูปแบบหรือวิธีการสอน

2. ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา

การวิจัยนี้ใช้กรอบแนวคิดความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาที่เป็นที่นิยมในนักการศึกษาทั้งหลายมี 5 สาขาปรัชญา ได้แก่ ปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม ปรัชญาการศึกษานิรันดรนิยม ปรัชญาการศึกษาพัฒนานิยม ปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยม และปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยม ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาออกเป็น 2 กลุ่มตามรากฐานของปรัชญา คือ ปรัชญาการศึกษาแบบดั้งเดิม และปรัชญาการศึกษาแบบร่วมสมัย ซึ่งแต่ละปรัชญาสรุปแนวคิดได้ดังนี้

- 1) ปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม เป็นปรัชญาการศึกษาที่เน้นเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ที่ถ่ายทอดมาจากอดีต
- 2) ปรัชญาการศึกษานิรันดรนิยม เป็นปรัชญาการศึกษาที่เน้นพัฒนาการทางสติปัญญา และความมีเหตุผล
- 3) ปรัชญาการศึกษาพัฒนานิยม เป็นปรัชญาการศึกษาที่เน้นประสบการณ์ชีวิตและสังคม ให้สามารถปรับตัวในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอได้
- 4) ปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยม เป็นปรัชญาการศึกษาที่เน้นการแก้ไขปัญหาสังคม เพื่อสร้างสรรค์สังคมใหม่ในอนาคต
- 5) ปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยม เป็นปรัชญาการศึกษาที่เน้นอิสระ เสรีภาพ ความรับผิดชอบ และความมีวินัยในตนเอง

3. พฤติกรรมการสอน

การวิจัยนี้ใช้กรอบแนวคิดพฤติกรรมการสอน ซึ่งได้จากการสังเคราะห์ตัวบ่งชี้พฤติกรรมการสอน แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการเตรียมการสอน 2) ด้านการจัดการเรียนการสอนและการจัดบรรยากาศในห้องเรียน และ 3) ด้านการวัดและประเมินผล ซึ่งพฤติกรรมการสอนจะขึ้นอยู่กับความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา เพราะความเชื่อเป็นพื้นฐานของการกระทำของบุคคล โดยพฤติกรรมการสอนตามแนวความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษามีวิธีการดังนี้

1) พฤติกรรมการสอนตามแนวความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม

มีลักษณะเป็นการสอนแบบบรรยาย คือ การสอนที่ผู้สอนเป็นผู้พูด บอกเล่า หรืออธิบายเนื้อหา หรือเรื่องราวต่าง ๆ ให้ผู้เรียนฟัง โดยฝ่ายผู้สอนเป็นผู้เตรียมการศึกษา ค้นคว้า เรื่องราวต่าง ๆ แล้วผู้เรียนเป็นฝ่ายมารับผลของการศึกษาค้นคว้านั้น

2) พฤติกรรมการสอนตามแนวความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาิรันตรนิยม

มีลักษณะเป็นการสอนแบบอภิปราย คือ การสอนที่ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการคิด พิจารณา วิเคราะห์สิ่งที่ผู้เรียนได้เรียน แล้วเสนอสิ่งนั้นต่อผู้สอนหรือผู้เรียนด้วยกันเอง แล้วผู้สอนกับผู้เรียนจึงช่วยกันให้ข้อคิดเห็นแลกเปลี่ยนกัน

3) พฤติกรรมการสอนตามแนวความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาพัฒนานิยม

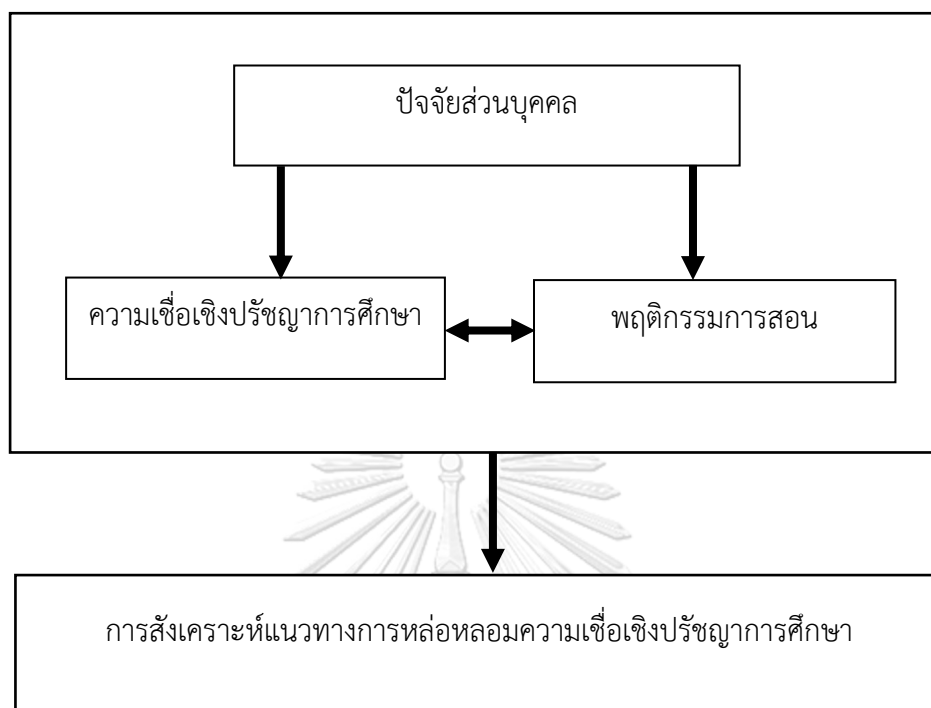
มีลักษณะเป็นการสอนแบบฝึกปฏิบัติ คือ การสอนที่เน้นการลงมือปฏิบัติ การทดลอง และการค้นคว้าอย่างมีระบบ ซึ่งครอบคลุมถึงรูปแบบในห้องทดลอง และในการฝึกฝน ปฏิบัติจริงของสิ่งที่เรียนควบคู่กันไป ผู้เรียนจะได้ทดสอบความรู้หรือเนื้อหาที่เรียน ได้ค้นพบความรู้ใหม่ด้วยตนเอง และได้ประยุกต์เนื้อหากับสภาพจริง

4) พฤติกรรมการสอนตามแนวความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยม

มีลักษณะเป็นการสอนแบบกลุ่มแก้ปัญหา คือ การสอนเน้นให้ผู้เรียนสำรวจ ความสนใจความต้องการของตนเอง สนองความสนใจด้วยการค้นคว้า การอภิปรายและแสดงความคิดเห็น โดยเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับสังคม วิธีการเรียนการสอนเป็นวิธีการแก้ปัญหาของสังคมโดยตรง อาศัยวิธีแก้ปัญหาด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ วิธีการแบบโครงการ และวิธีการของปรัชญา

5) พฤติกรรมการสอนตามแนวความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยม

มีลักษณะเป็นการสอนแบบสัมมนา คือ การสอนที่มีเป้าหมายที่จะให้มีการค้นคว้าโดยอิสระ ไม่ถูกจำกัดด้วยองค์ประกอบใด ๆ เน้นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเป็นตัวของตัวเองมากที่สุด เน้นให้ผู้เรียนพบความเป็นจริงด้วยตัวเอง และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนได้ตามความพอใจ

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตรงกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย และผู้วิจัยได้นำองค์ความรู้ดังกล่าวมากำหนดเป็นกรอบแนวคิด (Conceptual Framework) หรือตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย วิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed-Methods Design) ประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยมีแนวทางศึกษาวิจัยและดำเนินการวิจัยเป็นขั้นตอนตามลำดับ ดังนี้

1. แบบแผนการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. ตัวแปรที่ศึกษา
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

3.1 แบบแผนการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง แนวทางการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ (1) เพื่อศึกษาความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา และพฤติกรรมการสอนของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา (2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษากับพฤติกรรมการสอนของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา และ (3) เพื่อสังเคราะห์แนวทางการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยแบ่งเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวความคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา และพฤติกรรมการสอน เพื่อนำไปใช้ในการสร้างแบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นการวิจัยเชิงปริมาณ นำแบบสอบถามที่สร้างมาเก็บข้อมูล จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลด้วย SPSS

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นการวิจัยเชิงคุณภาพ นำแบบสัมภาษณ์มาเก็บข้อมูล จากนั้นวิเคราะห์โดยการตีความในรูปของการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) แล้วบรรยายวิเคราะห์เป็นความเรียง

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed-Methods Design) ด้วยลักษณะของการวิจัยแบบนี้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 ที่กำลังอยู่ในกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และกำลังจะก้าวเข้าสู่บทบาทของครูปฏิบัติการสังกัดในสถาบันผลิตครูประถมศึกษาในประเทศไทยทั้งหมดจำนวน 20 แห่ง ประกอบด้วย กลุ่มมหาวิทยาลัยรัฐบาลและอยู่ในกำกับของรัฐบาล จำนวน 7 แห่ง กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 12 แห่ง และกลุ่มมหาวิทยาลัยเอกชน จำนวน 1 แห่ง มีจำนวนประชากรรวมทั้งหมด 829 คน (ข้อมูลปี พ.ศ. 2562)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 เนื่องจากประชากรมีขนาดใหญ่ ผู้วิจัยจึงได้ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) เพื่อเป็นกระบวนการให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่มีความเป็นตัวแทนที่ดีของประชากร ซึ่งจำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยได้คำนวณจากประชากรของสถาบันผลิตครูประถมศึกษาในประเทศไทยรวมทั้งสิ้น 829 คน จึงได้กำหนดให้ค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.05 ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) ในการคำนวณดังนี้ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2551)

$$\text{กำหนดให้} \quad n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

N = ขนาดของประชากร

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

e = ค่าความคลาดเคลื่อน

$$\begin{aligned} \text{ดังนั้น} \quad n &= \frac{829}{1 + \{(829)(0.05)^2\}} \\ &= 274 \end{aligned}$$

จากการคำนวณจะได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้รวมทั้งสิ้นจำนวน 274 คน โดยในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างเพิ่มไปร้อยละ 10 ของจำนวนขนาดกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้ เพื่อชดเชยอัตราการตอบกลับของข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) โดยการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยในครั้งนี้ มีขั้นตอนในการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified sampling) โดยใช้หน่วยการสุ่ม คือ ภูมิภาค แบ่งออกเป็น 4 ภูมิภาค คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ มาเป็นตัวอย่าง โดยผู้วิจัยได้กำหนดร้อยละของกลุ่มตัวอย่างเป็นร้อยละ 50 ของจำนวนสถาบันในแต่ละภูมิภาค รวมเป็นจำนวนสถาบันตัวอย่างทั้งหมด 11 จังหวัด ซึ่งจะทำให้การเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นไปได้อย่างเหมาะสมทั้งหลักทางทฤษฎีและทางปฏิบัติ ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ภูมิภาค จำนวนของสถาบันผลิตครูประถมศึกษา และจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ภูมิภาค	จำนวนของสถาบันผลิตครู ประถมศึกษา	จำนวนกลุ่มตัวอย่างจังหวัด (ร้อยละ 50)
ภาคเหนือ	5	3
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	5	3
ภาคกลาง	8	4
ภาคใต้	2	1
รวม	20	11

2. การสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยผู้วิจัยใช้วิธีจับสลาก จากจำนวนสถาบันในแต่ละภูมิภาคที่ผู้วิจัยได้มีการกำหนดร้อยละของกลุ่มตัวอย่างเป็นร้อยละ 50 ของจำนวนเพื่อให้ได้ชื่อสถาบันผลิตครูประถมศึกษาตามจำนวนที่กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างไว้ จำนวนทั้งสิ้น 11 สถาบัน ใน 4 ภูมิภาค ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ข้อมูลสถาบันผลิตครูประถมศึกษที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามภูมิภาคแบบ 4 ภูมิภาค

ภูมิภาค	จำนวนกลุ่ม ตัวอย่างจังหวัด (ร้อยละ 50)	ชื่อมหาวิทยาลัย	ชื่อจังหวัด
ภาคเหนือ	3	1. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 3. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร	เชียงใหม่ เชียงใหม่ กำแพงเพชร
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	3	4. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ 5. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี 6. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย	สุรินทร์ อุบลราชธานี เลย
ภาคกลาง	4	7. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 8. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 9. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร 10. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม	กรุงเทพฯ กรุงเทพฯ กรุงเทพฯ นครปฐม
ภาคใต้	1	11. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	ปัตตานี
รวม	11	11	11

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มหาวิทยาลัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ อาจารย์มหาวิทยาลัยประจำหลักสูตรสาขาวิชาประถมศึกษาหรืออาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรการฝึกหัดครูประถมศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ อาจารย์มหาวิทยาลัยประจำหลักสูตรสาขาวิชาประถมศึกษาหรืออาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรการฝึกหัดครูประถมศึกษา จำนวน 8 คน ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบมีจุดมุ่งหมายหรือการเลือกแบบจำเพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่ตรงตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยและเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558 ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2560)

“อาจารย์ประจำหลักสูตร” หมายถึง อาจารย์ประจำที่มีคุณสมบัติตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาของหลักสูตรที่เปิดสอน ซึ่งมีหน้าที่สอนและค้นคว้าวิจัยในสาขาวิชาดังกล่าว ทั้งนี้ สามารถเป็น

อาจารย์ประจำหลักสูตรหลายหลักสูตรได้ในเวลาเดียวกัน แต่ต้องเป็นหลักสูตรที่อาจารย์ผู้นั้นมีคุณสมบัติตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาของหลักสูตร

“อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร” หมายถึง อาจารย์ประจำหลักสูตรที่มีภาระหน้าที่ในการบริหารและพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน ตั้งแต่การวางแผน การควบคุมคุณภาพ การติดตามประเมินผลและการพัฒนาหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรต้องอยู่ประจำหลักสูตรนั้นตลอดระยะเวลาที่จัดการศึกษา โดยจะเป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรเกินกว่า 1 หลักสูตรในเวลาเดียวกันไม่ได้ ยกเว้น พหุวิทยาการหรือสหวิทยาการ ให้เป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรได้อีกหนึ่งหลักสูตรและอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรสามารถซ้ำได้ไม่เกิน 2 คน

3.3 ตัวแปรที่ศึกษา

งานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรที่ต้องการศึกษา คือ

1.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา ประกอบด้วย เพศ ภูมิลำเนา ที่พักของนิสิตนักศึกษาครู วิชาสอนที่ได้รับมอบหมายในกระบวนฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ระดับชั้นที่กำลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ประเภทของโรงเรียนที่กำลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จำนวนนักเรียนในห้องที่ได้รับมอบหมายในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และการตัดสินใจในการเลือกรูปแบบหรือวิธีการสอน

1.2 ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา

1.2.1 ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาแบบดั้งเดิม ประกอบด้วย ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม และความเชื่อเชิงปรัชญาศึกษานิรันดรนิยม

1.2.2 ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาแบบร่วมสมัย ประกอบด้วย ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาพิพัฒน์นิยม ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยม และความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยม

1.3 พฤติกรรมการสอนของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา

1.4 แนวทางการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaires) ในเรื่องของความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาและพฤติกรรมการสอนของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา และแบบสัมภาษณ์ (Interview) แนวทางการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

แบบสอบถาม (Questionnaires)

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา เป็นการสอบถามเกี่ยวกับลักษณะความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choice) แบบ 5 ตัวเลือก ซึ่งตัวเลือกแต่ละตัวจะแทนความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาแต่ละสาขาใน 8 ด้านดังนี้

1) ด้านความหมายการศึกษา	3 ข้อ จำนวน 15 ตัวเลือก
2) ด้านจุดมุ่งหมายการศึกษา	3 ข้อ จำนวน 15 ตัวเลือก
3) ด้านหลักสูตร	3 ข้อ จำนวน 15 ตัวเลือก
4) ด้านบทบาทครู	3 ข้อ จำนวน 15 ตัวเลือก
5) ด้านบทบาทผู้เรียน	3 ข้อ จำนวน 15 ตัวเลือก
6) ด้านบทบาทโรงเรียน	3 ข้อ จำนวน 15 ตัวเลือก
7) ด้านกระบวนการเรียนการสอน	3 ข้อ จำนวน 15 ตัวเลือก
8) ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา	3 ข้อ จำนวน 15 ตัวเลือก

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เรียงตัวเลือกสลับกัน โดยผู้ตอบจะไม่สามารถทราบได้ว่าตัวเลือกข้อใดแทนความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาสาขาใด ดังรายละเอียดในตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ตัวเลือกที่ใช้แทนความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาแต่ละสาขาในแต่ละข้อ

ปรัชญาการศึกษา	ตัวเลือกที่ใช้แทนความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา					
สารัตถนิยม (Essentialism)	1.1 ก	1.2 ข	1.3 ค	5.1 ข	5.2 ง	5.3 ง
	2.1 ง	2.2 ข	2.3 ค	6.1 ก	6.2 ง	6.3 จ
	3.1 ก	3.2 จ	3.3 ง	7.1 ก	7.2 ค	7.3 ง
	4.1 ง	4.2 ข	4.3 ง	8.1 ก	8.2 ค	8.3 ข
นิรันตรนิยม (Perennialism)	1.1 ข	1.2 ค	1.3 ง	5.1 ก	5.2 ค	5.3 ค
	2.1 ก	2.2 ค	2.3 ง	6.1 ข	6.2 จ	6.3 ก
	3.1 ข	3.2 ก	3.3 จ	7.1 ข	7.2 ง	7.3 จ
	4.1 ก	4.2 ค	4.3 จ	8.1 ข	8.2 ง	8.3 ค
พิพัฒน์นิยม (Progressivism)	1.1 ค	1.2 ง	1.3 จ	5.1 จ	5.2 จ	5.3 จ
	2.1 ข	2.2 ก	2.3 จ	6.1 ค	6.2 ก	6.3 ข
	3.1 ค	3.2 ข	3.3 ก	7.1 ค	7.2 จ	7.3 ก
	4.1 ข	4.2 ง	4.3 ก	8.1 ค	8.2 จ	8.3 ง
ปฏิรูปนิยม (Reconstructionism)	1.1 ง	1.2 จ	1.3 ก	5.1 ง	5.2 ข	5.3 ก
	2.1 จ	2.2 ง	2.3 ก	6.1 ง	6.2 ข	6.3 ค
	3.1 ง	3.2 ค	3.3 ข	7.1 ง	7.2 ก	7.3 ข
	4.1 ค	4.2 จ	4.3 ข	8.1 ง	8.2 ก	8.3 จ
อัตถิภาวนิยม (Existentialism)	1.1 จ	1.2 ก	1.3 ข	5.1 ค	5.2 ก	5.3 ข
	2.1 ค	2.2 ข	2.3 ข	6.1 จ	6.2 ค	6.3 ง
	3.1 จ	3.2 ง	3.3 ค	7.1 จ	7.2 ข	7.3 ค
	4.1 จ	4.2 ก	4.3 ค	8.1 จ	8.2 ข	8.3 ก

ตอนที่ 3 เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา เป็น การสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา มีลักษณะ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบบลิเคิร์ต (Likert) ชนิด 5 ระดับ โดยเป็นการวัดแบบ เรียงลำดับ (Ordinal Scale) ซึ่งสอบถามพฤติกรรมการสอนใน 3 ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านการเตรียมการสอน
- 2) ด้านการจัดการเรียนการสอนและการจัดบรรยากาศในห้องเรียน
- 3) ด้านการวัดผลและการประเมินผล

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและวิธีตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร แนวความคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาและพฤติกรรมการสอน มีการกำหนดนิยามตัวแปรที่ศึกษา
2. ผู้วิจัยได้นำข้อมูลและแนวคิดที่ได้จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องมาสร้างข้อคำถามเกี่ยวกับความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาและพฤติกรรมการสอน จากนั้นนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องของข้อคำถาม แล้วนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาให้คณะผู้เชี่ยวชาญพิจารณากลับกรงทั้งหมด 3 ท่าน ดังแสดงในภาคผนวก ก (หน้า 133) เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมระหว่างเนื้อหาในคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ แนวคิดทฤษฎีของตัวแปร ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา รวมถึงความเหมาะสมของภาษาของแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกผู้ทรงคุณวุฒิเป็นการเลือกแบบเจาะจง เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยตามคุณสมบัติดังนี้
 - 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา จำนวน 1 ท่าน
 - 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านพฤติกรรมการสอน จำนวน 1 ท่าน
 - 3) ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา จำนวน 1 ท่าน

ดังมีรายละเอียดการนำเสนอแบบสอบถามต่อผู้ทรงคุณวุฒิดังนี้

วันที่ 18 เมษายน 2562 ผู้วิจัยได้นำจดหมายขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย จากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่แบบสอบถามเกี่ยวกับความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาและพฤติกรรมการสอนของนิสิตนักศึกษาครูสาขาวิชาประถมศึกษา พร้อมทั้งแบบประเมินความสอดคล้อง เพื่อประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อประเด็นข้อคำถาม

วันที่ 23 - 25 เมษายน 2562 ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามและแบบประเมินความสอดคล้องของข้อคำถามที่ได้รับการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญเรียบร้อยแล้ว โดยสามารถสรุปภาพรวมของข้อเสนอแนะ ดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ประเด็นการปรับแก้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ	สิ่งที่ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไข
ตอนที่ 3 พฤติกรรมการสอนตามแนวความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาพัฒนานิยม	ควรกำหนดจำนวนข้อให้เท่ากับ ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาอื่น	ปรับให้เหลือจำนวน 8 ข้อจากทั้งหมด 10 ข้อ โดยรวมข้อที่มีความคล้ายคลึงกันเข้าด้วยกัน
ตอนที่ 3 ข้อ 15 ตั้งปัญหาขึ้นเพื่อช่วยผู้เรียนได้ใช้ความรู้ ความคิด และสติปัญญาของตนเองให้มากที่สุด	ควรปรับเปลี่ยนจากคำว่า “ช่วย” เป็น “กระตุ้น” เพื่อให้เหมาะสมมากยิ่งขึ้น	ปรับข้อความเป็น ตั้งปัญหาขึ้นเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ ความคิด และสติปัญญาของตนเองให้มากที่สุด
ตอนที่ 3 ข้อ 35 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนคัดค้านหรือเสนอแนะในเรื่องที่เรียน	ควรปรับเปลี่ยนข้อความ	ปรับข้อความเป็น เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะในเรื่องที่เรียน

วันที่ 27 เมษายน 2562 จากนั้นผู้วิจัยนำผลมาพิจารณาคะแนนของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละข้อ แล้วมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยในการตรวจสอบคุณภาพข้อคำถามของผู้เชี่ยวชาญ โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

- +1 หมายถึง ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการ
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการ
- 1 หมายถึง ข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการ

จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมสอดคล้องของข้อคำถาม โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งคำนวณค่าตามสูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

- เมื่อ IOC คือ ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ
- $\sum R$ คือ ผลรวมของคะแนนการตรวจสอบข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ
- N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณาระดับค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามที่ได้จากการคำนวณจากสูตรที่จะมีค่าอยู่ระหว่าง 0.00 ถึง 1.00 มีรายละเอียดของเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

ค่า $IOC \geq 0.50$ จึงสามารถแสดงได้ว่าข้อคำถามนั้นตรงตามนิยามที่ต้องการวัด และมีความถูกต้องเหมาะสมที่จะนำไปใช้เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2552) โดยสามารถสรุปผลการแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อคำถามในแบบสอบถามทั้งหมด 3 ส่วน ดังต่อไปนี้

แบบสอบถามส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านให้ข้อเสนอแนะที่ตรงกันว่าข้อคำถามทุกข้อสามารถนำมาใช้ได้ทั้งหมด มีผลการแสดงความคิดเห็นดังในภาคผนวก ง (หน้า 152)

แบบสอบถามส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา จำนวน 24 ข้อ ผลปรากฏว่าผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ได้พิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา และความเหมาะสมของภาษาในแบบสอบถามมีค่าดัชนี IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1 ในทุกข้อคำถาม ซึ่งหมายความว่า ข้อคำถามสามารถวัดได้และมีความสอดคล้องกับเนื้อหา และมีความเหมาะสมของภาษา รายละเอียดผลการแสดงความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิดังแสดงในภาคผนวก ง (หน้า 153)

แบบสอบถามส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา ซึ่งผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านให้ข้อเสนอแนะที่ตรงกันว่าข้อคำถามทุกข้อสามารถนำมาใช้ได้ทั้งหมด มีผลการแสดงความคิดเห็นดังแสดงในภาคผนวก ง (หน้า 162)

4. ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขข้อคำถาม จากนั้นนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้งจนได้แบบสอบถามที่มีความถูกต้องสมบูรณ์

5. จากนั้นผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยการนำแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาไปทดลองใช้ (try out) กับนิสิตศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต สาขาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เพื่อวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง (reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการทดสอบซ้ำ ซึ่งเว้นระยะการทดสอบครั้งที่ 1 และการทดสอบครั้งที่ 2 ห่างกัน 15 วัน โดยทดสอบครั้งแรกเมื่อวันที่ 29 เมษายน พ.ศ. 2562 และทดสอบครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2562 แล้วนำข้อมูลที่ได้นำมาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) จากสูตรดังต่อไปนี้

$$r = \frac{n \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[n \sum X^2 - (\sum X)^2][n \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ	r	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
	X	แทน	ข้อมูลชุดแรก
	Y	แทน	ข้อมูลชุดหลัง
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนน X
	$\sum Y$	แทน	ผลรวมของคะแนน Y
	$\sum XY$	แทน	ผลรวมของผลคูณระหว่างคะแนน X กับ Y
	$\sum x^2$	แทน	ผลรวมของคะแนน X แต่ละตัวยกกำลังสอง
	$\sum Y^2$	แทน	ผลรวมของคะแนน Y แต่ละตัวยกกำลังสอง
	n	แทน	จำนวนคนหรือจำนวนคู่ของข้อมูล

ผลปรากฏว่าค่าความเที่ยงของแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาแต่ละสาขามีดังนี้

1. ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม เท่ากับ 0.918**
2. ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษานิรันดรนิยม เท่ากับ 0.868**
3. ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาพัฒนานิยม เท่ากับ 0.947**
4. ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยม เท่ากับ 0.802**
5. ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยม เท่ากับ 0.938**

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ส่วนการวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอน ภายหลังจากการนำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยไปทดลองใช้ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาคำนวณโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) จากสูตรดังต่อไปนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
	n	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	S_i^2	แทน	ความแปรปรวนรายข้อ
	S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

ผลปรากฏว่าค่าความเที่ยงของแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.918 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.70 ขึ้นไป ถือว่ามีความเหมาะสมในการนำไปใช้ในการศึกษา (ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ & อัจฉรา ชำนิประศาสน์, 2545)

6. ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วจึงนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ต่อไป

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

แบบสัมภาษณ์ (Interview)

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ได้แก่ ชื่อ-สกุลของผู้ถูกสัมภาษณ์ วัน/เวลา/สถานที่ที่สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับแนวทางการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิต นักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา เป็นแบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) มีลักษณะผสมผสานระหว่างโครงสร้างข้อคำถามและการกำหนดประเด็นคำถามไว้ล่วงหน้า

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและวิธีตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสัมภาษณ์ จากนั้นกำหนดขอบข่ายของข้อมูลที่ต้องการให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดการวิจัย
2. ผู้วิจัยสร้างข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาคู สาขาวิชาประถมศึกษา จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องของข้อคำถาม แล้วนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ
3. ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณากลับกรองทั้งหมด 3 ท่าน เพื่อพิจารณาประเด็นความถูกต้องเหมาะสมทางด้านภาษาและความสอดคล้องของข้อคำถาม โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งสามารถสรุปผลการแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อประเด็นข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์ทั้งหมด 5 ข้อคำถาม ดังแสดงในภาคผนวก ง (หน้า 165)

จากผลการแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อประเด็นข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์ ผลปรากฏว่าผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ได้พิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับจุดประสงค์ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1 ในทุกข้อคำถาม ซึ่งหมายความว่า ข้อคำถามสามารถนำไปใช้ในการสัมภาษณ์ได้

4. ผู้วิจัยจัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.5 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อสถาบันผลิตครูประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 11 สถาบัน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล แล้วจึงจัดส่งหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไปยังผู้บริหารสถาบันผลิตครูประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล โดยการนำแบบสอบถามจำนวนส่งไปรษณีย์พร้อมซองเปล่าปิดผนึกเอกสารแนบฉบับจำหน่ายของถึงผู้วิจัย จำนวน 1 ซอง หลังจากที่ผู้วิจัยนำแบบสอบถามส่งไปรษณีย์แล้ว จึงได้ติดต่อนัดหมายวันส่งแบบสอบถามคืน โดยกำหนดระยะเวลา 2 สัปดาห์

3. เมื่อผ่านไป 1 สัปดาห์ ผู้วิจัยดำเนินการติดตามแบบสอบถามครั้งแรกเมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม พ.ศ. 2562 โดยโทรศัพท์ติดต่อสถาบันผลิตครูประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

4. เมื่อถึงวันนัดส่งคืนแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมแบบสอบถามที่สถาบันผลิตครูประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้ส่งแบบสอบถามคืน รวมแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมดจำนวน 297 ฉบับ ได้รับกลับคืนมาในสภาพที่สมบูรณ์ใช้ได้ 274 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.26 โดยผู้วิจัยสรุปภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างในการส่งแบบสอบถามและการได้รับแบบสอบถามตอบกลับ ดังรายละเอียดตารางที่ 15

ตารางที่ 15 สรุปภาพรวมกลุ่มตัวอย่างในการส่งแบบสอบถามและการได้รับแบบสอบถามตอบกลับ

รายการ	แบบสอบถาม (ฉบับส่งไป)		แบบสอบถาม (ฉบับตอบกลับ)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	27	100.00	24	88.89
2. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	27	100.00	25	92.60
3. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร	27	100.00	27	100
4. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์	27	100.00	26	96.30
5. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	27	100.00	27	100
6. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย	27	100.00	26	96.30
7. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	27	100.00	25	92.60
8. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	27	100.00	24	88.89
9. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	27	100.00	21	77.78
10. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม	27	100.00	24	88.89
11. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	27	100.00	25	92.60
รวม	297	100.00	274	92.26

5. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม SPSS (Statistical Package for the Science for Windows) แล้วนำข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยมาสรุปผลการวิจัย อภิปราย และให้ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยติดต่ออาจารย์มหาวิทยาลัยประจำสาขาวิชาประถมศึกษาหรืออาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรการฝึกหัดครูประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 8 คน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยจัดทำหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยและขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

2. ผู้วิจัยส่งแบบสัมภาษณ์ให้กับอาจารย์มหาวิทยาลัยประจำสาขาวิชา ประถมศึกษาหรืออาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรการฝึกหัดครูประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เป็น เวลาล่วงหน้า 5 วัน ก่อนวันที่ผู้วิจัยนัดสัมภาษณ์

4. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เกี่ยวกับแนวทางการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของ นิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant Interview) เป็นเวลา 30 นาที ต่อ 1 คน

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำหรับ รูปสำหรับการทำวิจัย SPSS ผู้วิจัยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล ดังนี้

1. **วิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 1** เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS แสดงออกมาในรูปแบบของการหาค่าความถี่ (f) และร้อยละ (%) พร้อมนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางความเรียง

ความถี่ (f) การหาค่าความถี่ โดยการนับความถี่ในแต่ละข้อคำถามในแบบสอบถาม

ร้อยละ (%) (Percentage or Percent) คือ การเทียบความถี่ของข้อมูลที่ต้องการกับความถี่ของข้อมูลทั้งหมดที่เทียบเป็น 100 การคำนวณหาร้อยละหรือเปอร์เซ็นต์ สามารถคำนวณได้จากสูตรดังต่อไปนี้

$$P = \frac{f}{N}$$

เมื่อ	P	แทน	ร้อยละ
	f	แทน	ความถี่ที่ต้องการ
	N	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

2. **วิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 2** เกี่ยวกับสภาพความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา ของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา ผู้วิจัยตรวจให้คะแนนโดยแยกออกเป็นความเชื่อเชิง ปรัชญาการศึกษาแต่ละสาขา และแต่ละสาขาแยกให้คะแนนเป็น 8 ด้าน คือ ด้านความหมาย การศึกษา ด้านจุดมุ่งหมายการศึกษา ด้านหลักสูตร ด้านบทบาทครู ด้านบทบาทผู้เรียน ด้านบทบาท โรงเรียน ด้านกระบวนการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา แล้วนำมา

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้จุดทศนิยม 4 ตำแหน่ง เพื่อให้ได้ค่าที่ละเอียดมากกว่าทศนิยม 2 ตำแหน่ง

3. วิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 3 เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของนิสิตนักศึกษา ครู สาขาวิชาประถมศึกษา ผู้วิจัยนำมาแจกแจงความถี่ของคำตอบแต่ละข้อ โดยให้คำตอบตาม อัตราการประมาณค่า เป็นการวัดแบบเรียงลำดับ มีระดับ 5 4 3 2 และ 1 ตามลำดับ มาตรฐานให้ คะแนนแต่ละข้อ แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อให้ทราบถึงระดับพฤติกรรมการปฏิบัติงานของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา พร้อม นำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางความเรียง โดยใช้เกณฑ์ดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 แสดงการแปลความหมายของระดับค่าเฉลี่ยของคะแนน และพฤติกรรมการสอน

ระดับค่าเฉลี่ยของคะแนน	พฤติกรรมการสอน
4.50 – 5.00	ปฏิบัติทุกคาบเรียน
3.50 – 4.49	ปฏิบัติอย่างน้อยสัปดาห์ละ 2 - 3 คาบ
2.50 – 3.49	ปฏิบัติอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 คาบ
1.50 – 2.49	ปฏิบัติอย่างน้อยเดือนละ 1 คาบ
1.00 – 1.49	ไม่ได้ปฏิบัติ

ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) คือ ข้อมูลของผลรวมทั้งหมดหารด้วยจำนวนรายการของข้อมูล การคำนวณหา ค่าเฉลี่ยสามารถคำนวณได้จากสูตรดังต่อไปนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของข้อมูลทุกตัวในชุดนั้น
	N	แทน	จำนวนข้อมูลทั้งหมด

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) (Standard Deviation) คือ รากที่สองของค่าเฉลี่ยของผลรวมทั้งหมดของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง สามารถคำนวณได้จากสูตรดังต่อไปนี้

$$S. D. = \sqrt{\frac{\sum (X - \bar{X})^2}{N - 1}}$$

$$S. D. = \sqrt{\frac{N \sum \bar{X}^2 - (\sum X)^2}{N(N - 1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
	X	แทน	ข้อมูลแต่ละตัว
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของข้อมูลทุกตัวในชุดนั้น
	N	แทน	จำนวนข้อมูลทั้งหมด

4. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ซึ่งหาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา กับพฤติกรรมการสอนของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน พร้อมนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางความเรียง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) คือ การหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล 2 ชุด ที่มาจากกลุ่มเดียวกัน เป็นตัวแปรแบบต่อเนื่อง และอยู่ในมาตราอันดับภาคขึ้นขึ้นไป สามารถคำนวณได้จากสูตรดังต่อไปนี้

$$r = \frac{n \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[n \sum X^2 - (\sum X)^2][n \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

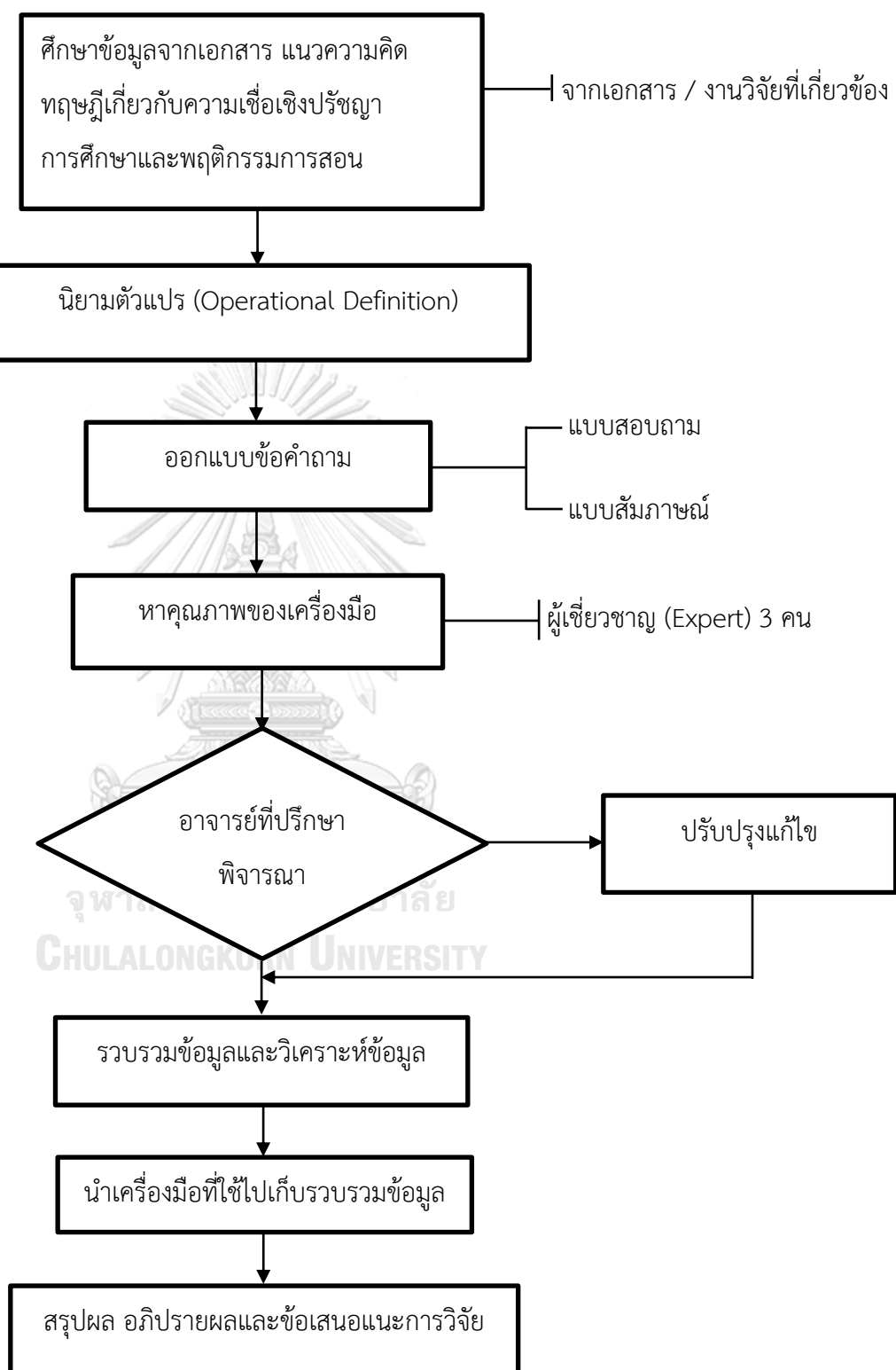
เมื่อ	r	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
	X	แทน	ข้อมูลชุดแรก
	Y	แทน	ข้อมูลชุดหลัง
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนน X
	$\sum Y$	แทน	ผลรวมของคะแนน Y
	$\sum XY$	แทน	ผลรวมของผลคูณระหว่างคะแนน X กับ Y
	$\sum x^2$	แทน	ผลรวมของคะแนน X แต่ละตัวยกกำลังสอง
	$\sum Y^2$	แทน	ผลรวมของคะแนน Y แต่ละตัวยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนคนหรือจำนวนคู่ของข้อมูล

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

1. ผู้วิจัยถอดข้อมูลที่ได้จากการบันทึกเทปมาพิจารณาร่วมกับการจดบันทึกของผู้วิจัย แล้วทำความเข้าใจภาพรวมตามความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลแต่ละคน
2. ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความในรูปของการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) หรือตีความสร้างข้อสรุปแบบอนุมาน (Inductive Method) คือพิจารณาความเหมือนกัน ความแตกต่างกัน และความสัมพันธ์กัน เพื่อมาหาข้อสรุปแล้วบรรยายวิเคราะห์เป็นความเรียง

แผนภาพแสดงขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 3 ขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง แนวทางการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ (1) เพื่อศึกษาความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา และพฤติกรรมการสอนของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา (2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษากับพฤติกรรมการสอนของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา และ (3) เพื่อสังเคราะห์แนวทางการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา มีแบบแผนการวิจัยเป็นวิจัยแบบผสมผสาน ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ

โดยใน ส่วนที่ 1 ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 จำนวน 274 คน มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ SPSS (Statistical Package for the Social Science) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาและพฤติกรรมการสอนของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา ส่วนที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษากับพฤติกรรมการสอนของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางความเรียง และในส่วนที่ 3 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์อาจารย์มหาวิทยาลัยประจำสาขาวิชาประถมศึกษาหรืออาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรการฝึกหัดครูประถมศึกษา มาสังเคราะห์แนวทางการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา แล้วนำเสนอในรูปแบบการบรรยายวิเคราะห์เป็นความเรียง

ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งเป็น 3 ส่วนตามแบบแผนการวิจัยและวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเกี่ยวกับการศึกษาความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา และพฤติกรรมการสอนของนิสิตนักศึกษาครูสาขาวิชาประถมศึกษา

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเกี่ยวกับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษากับพฤติกรรมการสอนของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการสังเคราะห์แนวทางการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเกี่ยวกับการศึกษาความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาและพฤติกรรมการสอนของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับตอนที่ 1 นี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย เพศ ภูมิลำเนา ที่พักของนิสิตนักศึกษาครู วิชาสอนที่ได้รับมอบหมายในกระบวนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ระดับชั้นที่กำลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ประเภทของโรงเรียนที่กำลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวนนักเรียนในห้องที่ได้รับมอบหมายในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และการตัดสินใจในการเลือกรูปแบบหรือวิธีการสอน โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้เป็นการใช้สถิติเชิงบรรยาย สถิติที่ใช้นำเสนอข้อมูลแสดงออกมาในรูปแบบของการหาค่าความถี่และร้อยละ เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 274 คน ซึ่งข้อมูลทั้งหมดเกี่ยวข้องกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามจะแสดงดังตารางที่ 17

เพศ โดยข้อมูลเกี่ยวกับเพศของผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 240 คน คิดเป็นร้อยละ 87.6 และเป็นเพศชาย จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 12.4

ภูมิลำเนา โดยผู้วิจัยจำแนกตามภูมิภาคแบบ 4 ภูมิภาค ซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับภูมิลำเนาของผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 43.8 รองลงมามีภูมิลำเนาอยู่ที่ภาคกลาง จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 23.0 ภาคเหนือ จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 22.3 และภูมิลำเนาของผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ที่น้อยที่สุดมีภูมิลำเนาอยู่ที่ภาคใต้ จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 10.9

ที่พักของนิสิตนักศึกษาครู โดยข้อมูลเกี่ยวกับที่พักของผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ส่วนใหญ่พักที่หอพักหรือห้องเช่า จำนวน 209 คน คิดเป็นร้อยละ 76.3 รองลงมาคือพักที่บ้านพักของตนเอง จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 19.3 พักบ้านญาติ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 4.0 และพักนอกเหนือจากนั้น โดยผู้ตอบแบบสอบถามไม่ได้ระบุเพิ่มเติม จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.4

วิชาสอนที่ได้รับมอบหมายในกระบวนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ได้รับมอบหมายวิชาสอนมากกว่า 1 รายวิชา โดยข้อมูลวิชาสอนที่ได้รับมอบหมายของผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นวิชาภาษาไทย จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 58.8 รองลงมาคือวิชาคณิตศาสตร์ จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 43.8 วิชาสังคมศึกษา จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 24.5 วิชาวิทยาศาสตร์ จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 21.2 วิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 20.8 วิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 13.5 วิชาสุขศึกษาและพลศึกษา จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 10.6 และวิชาศิลปะ จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 10.2 ตามลำดับ

ระดับชั้นที่กำลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยข้อมูลเกี่ยวกับระดับชั้นที่กำลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ส่วนใหญ่สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 38.3 รองลงมาคือ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 32.1 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 29.6 ตามลำดับ

ประเภทของโรงเรียน โดยข้อมูลเกี่ยวกับประเภทของโรงเรียนของผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ส่วนใหญ่กำลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 73.7 รองลงมาคือ สังกัดโรงเรียนสาธิต จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 10.2 สังกัดกรุงเทพมหานคร (กทม.) จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 7.7 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 6.6 และสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.8 ตามลำดับ

จำนวนนักเรียนในห้อง โดยข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนนักเรียนในห้องของผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ส่วนใหญ่มีจำนวนนักเรียนในห้องอยู่ระหว่าง 15 - 30 คน จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 67.5 รองลงมาคือจำนวนนักเรียนในห้องมากกว่า 31 คน จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 25.9 และจำนวนนักเรียนในห้องน้อยกว่า 15 คน จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 6.6 ตามลำดับ

การตัดสินใจในการเลือกรูปแบบหรือวิธีการสอน โดยข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจในการเลือกรูปแบบหรือวิธีการสอนของผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ ส่วนใหญ่ตัดสินใจเลือกมาจากตัวผู้สอนเอง จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 50.4 รองลงมาคือ นักเรียน จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 36.1 ครูพี่เลี้ยง จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 11.7 และตัดสินใจเลือกรูปแบบหรือวิธีการสอนมาจากอาจารย์นิเทศก์น้อยที่สุด จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.8

ตารางที่ 17 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	ความถี่	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	34	12.4
หญิง	240	87.6
ภูมิลำเนา		
ภาคเหนือ	61	22.3
ภาคกลาง	63	23.0
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	120	43.8
ภาคใต้	30	10.9
ที่พักนิตินักศึกษาครู		
บ้านพักของตนเอง	53	19.3
หอพัก / ห้องเช่า	209	76.3
บ้านญาติ	11	4.0
อื่น ๆ	1	0.4
วิชาสอนที่ได้รับมอบหมายในกระบวนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู		
วิชาภาษาไทย	161	58.8
วิชาภาษาอังกฤษ	57	20.8
วิชาคณิตศาสตร์	120	43.8
วิชาวิทยาศาสตร์	58	21.2
วิชาสังคมศึกษา	67	24.5
วิชาสุขศึกษาและพลศึกษา	29	10.6
วิชาศิลปะ	28	10.2
วิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี	37	13.5
ระดับชั้นที่กำลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู		
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2	88	32.1
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4	105	38.3

ตารางที่ 17 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	ความถี่	ร้อยละ
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6	81	29.6
ประเภทของโรงเรียน		
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)	202	73.7
สังกัดกรุงเทพมหานคร (กทม.)	21	7.7
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)	5	1.8
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน	18	6.6
สังกัดโรงเรียนสาธิต	28	10.2
จำนวนนักเรียนในห้อง		
น้อยกว่า 15 คน	18	6.6
15 - 30 คน	185	67.5
มากกว่า 31 คน	71	25.9
การตัดสินใจในการเลือกวิธีการสอนหรือวิธีการสอน		
ตัวผู้สอนเอง	138	50.4
ครูพี่เลี้ยง	32	11.7
อาจารย์นิเทศก์	5	1.8
นักเรียน	99	36.1

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครูชั้นปีที่ 5 สาขาวิชาประถมศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับตอนที่ 2 นี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา โดยจำแนกการวิเคราะห์ข้อมูลความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาโดยภาพรวม และการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายด้าน ทั้ง 8 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความหมายการศึกษา 2) ด้านจุดมุ่งหมายการศึกษา 3) ด้านหลักสูตร 4) ด้านบทบาทครู 5) ด้านบทบาทผู้เรียน 6) ด้านบทบาทโรงเรียน 7) ด้านกระบวนการเรียนการสอน และ 8) ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้เป็นการใช้สถิติเชิงบรรยาย สถิติที่ใช้นำเสนอข้อมูลแสดงออกมาในรูปแบบของการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อศึกษาสภาพความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 274 คน โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา โดยภาพรวมทั้ง 5 สาขา พบว่า ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา โน้มไปทางความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาที่พัฒนนิยม โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.3096 ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาที่นิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษาเลือกเป็นอันดับรองลงมา ได้แก่ ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.2450 ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษานิรันดรนิยม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.1879 ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.1572 และความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาที่เลือกเป็นอันดับสุดท้าย คือ ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.1004

ส่วนความเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลสูงสุด คือ ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาที่พัฒนนิยม มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.1066 ซึ่งหมายความว่า นิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษาเลือกข้อความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาที่พัฒนนิยมตั้งแต่ข้อ ก ข ค ง หรือ จ กระจายกันออกไปมากกว่าความเชื่อปรัชญาการศึกษาสาขาอื่น ๆ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลต่ำสุด คือ ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษานิรันดรนิยม โดยมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.0755 หมายความว่า นิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษาเลือกข้อความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษานิรันดรนิยมใกล้เคียงกันกว่าความเชื่อปรัชญาการศึกษาสาขาอื่น ๆ ซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษาโดยภาพรวม ผู้วิจัยจะได้นำเสนอดังตารางที่ 18

ตารางที่ 18 ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษาภาพรวม

ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา	(\bar{X})	S.D.	ลำดับที่
ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม	0.1004	0.0874	5
ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษานิรันดรนิยม	0.1879	0.0831	3
ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาที่พัฒนนิยม	0.3096	0.1066	1
ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยม	0.1572	0.0755	4
ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยม	0.2450	0.0980	2

2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษาเป็นรายด้านทั้ง 8 ด้าน พบว่า

1) ด้านความหมายการศึกษา นิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา มีความเชื่อปรัชญาการศึกษาในด้านความหมายของการศึกษาโน้มไปทางความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยม โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.3139 อันดับรองลงมาได้แก่ ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาพิพัฒน์นิยม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.2725 ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษานิรันดรนิยม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.2141 ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.1217 และอันดับสุดท้าย คือ ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.0766 ส่วนความเบี่ยงเบนมาตรฐานในด้านความหมายการศึกษาสูงสุด คือ ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาพิพัฒน์นิยม โดยมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.2845 ซึ่งหมายความว่า นิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา เลือกข้อความตอบความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาพิพัฒน์นิยมในด้านความหมายการศึกษาดังแต่ข้อ ก ข ค ง หรือ จ กระจายกันออกไปมากกว่าความเชื่อปรัชญาการศึกษาสาขาอื่น ๆ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลต่ำสุด คือ ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม โดยมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.1543 หมายความว่า นิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา เลือกข้อความตอบความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยมตั้งแต่ข้อ ก ข ค ง หรือ จ ใกล้เคียงกันมากกว่าความเชื่อปรัชญาการศึกษาสาขาอื่น ๆ

2) ด้านจุดมุ่งหมายการศึกษา นิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา มีความเชื่อปรัชญาการศึกษาในด้านจุดมุ่งหมายการศึกษา โนมไปทางความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาพิพัฒน์นิยม โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.3333 อันดับรองลงมาได้แก่ ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.2044 ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.1983 ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษานิรันดรนิยม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.1788 และอันดับสุดท้าย คือ ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.0864 ส่วนความเบี่ยงเบนมาตรฐานในด้านจุดมุ่งหมายการศึกษาสูงสุด คือ ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาพิพัฒน์นิยม โดยมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.2536 ซึ่งหมายความว่า นิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา เลือกข้อความตอบความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาพิพัฒน์นิยมในด้านจุดมุ่งหมายการศึกษาดังแต่ข้อ ก ข ค ง หรือ จ กระจายกันออกไปมากกว่าความเชื่อปรัชญาการศึกษาสาขา และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลต่ำสุด คือ ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม โดยมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.1544 หมายความว่า นิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา เลือกข้อความตอบความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยมตั้งแต่ข้อ ก ข ค ง หรือ จ ใกล้เคียงกันมากกว่าความเชื่อปรัชญาการศึกษาสาขาอื่น ๆ

ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม โดยมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.1875 หมายความว่า นิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษาเลือกข้อความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยมตั้งแต่ข้อ ก ข ค ง หรือ จ ใกล้เคียงกันมากกว่าความเชื่อปรัชญาการศึกษาสาขาอื่น ๆ

8) ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา นิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา มีความเชื่อปรัชญาการศึกษาโน้มไปทางความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.2908 อันดับรองลงมาได้แก่ ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.2263 ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษานิรันดรนิยม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.2092 ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.1484 และอันดับสุดท้าย คือ ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาพิพัฒน์นิยม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.1253 ส่วนความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนสูงสุดคือ ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยม โดยมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.2196 ซึ่งหมายความว่า นิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษาเลือกข้อความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยมในด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาตั้งแต่ข้อ ก ข ค ง หรือ จ กระจายกันออกไปมากกว่าความเชื่อปรัชญาการศึกษาสาขาอื่น ๆ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนต่ำสุด คือ ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม โดยมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.1994 หมายความว่า นิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษาเลือกข้อความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยมตั้งแต่ข้อ ก ข ค ง หรือ จ ใกล้เคียงกันมากกว่าความเชื่อปรัชญาการศึกษาสาขาอื่น ๆ

ซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษารายด้าน ผู้วิจัยจะได้นำเสนอดังตารางที่ 19

ตารางที่ 19 ข้อมูลเกี่ยวกับความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษาสายรายด้าน

ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา	สารัตถนิยม		นිරัณตรนิยม		พิพัณณนิยม		ปฏิรูปนิยม		อัถัณณนิยม	
	(\bar{X})	S.D.	(\bar{X})	S.D.	(\bar{X})	S.D.	(\bar{X})	S.D.	(\bar{X})	S.D.
ด้านความหมายการศึกษา	0.0766	0.1543	0.2141	0.2047	0.2725	0.2845	0.1217	0.1909	0.3139	0.2577
ด้านจุดมุ่งหมายการศึกษา	0.0864	0.1544	0.1788	0.2136	0.3333	0.2536	0.1983	0.2135	0.2044	0.1987
ด้านหลักสูตร	0.0681	0.1463	0.1290	0.2007	0.4185	0.3060	0.1131	0.1821	0.2713	0.2792
ด้านบทบาทครู	0.0888	0.1658	0.1107	0.1768	0.3273	0.2606	0.0779	0.1652	0.3929	0.3021
ด้านบทบาทผู้เรียน	0.1180	0.2044	0.1618	0.2120	0.4185	0.3126	0.1472	0.2169	0.1569	0.1938
ด้านบทบาทโรงเรียน	0.0998	0.1798	0.2214	0.2413	0.3139	0.2715	0.1241	0.1997	0.2409	0.2478
ด้านกระบวนการเรียนการสอน	0.1168	0.1875	0.2676	0.2277	0.2759	0.2516	0.1849	0.2280	0.1533	0.2117
ด้านการวัดและประเมินผล	0.1484	0.1994	0.2092	0.2018	0.1253	0.2020	0.2908	0.2196	0.2263	0.2133
การศึกษา										

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของนิสิตนักศึกษาครูชั้นปีที่ 5 สาขาวิชาประถมศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับตอนที่ 3 นี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอนตามแนวความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้เป็นการใช้สถิติเชิงบรรยาย สถิติที่ใช้นำเสนอข้อมูลแสดงออกมาในรูปแบบของการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า พฤติกรรมการสอนของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาศึกษามีแนวโน้มไปทางความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษานิรันตรนิยม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.2422 รองลงมาได้แก่ พฤติกรรมการสอนตามแนวความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.1126 พฤติกรรมการสอนตามแนวความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาพิพัฒน์นิยม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.0520 พฤติกรรมการสอนตามแนวความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.9206 และอันดับสุดท้ายคือ พฤติกรรมการสอนตามแนวความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.9077 ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำเสนอดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของนิสิตนักศึกษาครูชั้นปีที่ 5 สาขาวิชาประถมศึกษา

พฤติกรรมการสอนตามแนวความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา	(\bar{X})	S.D.	ลำดับที่
ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม	3.9206	0.5113	4
ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษานิรันตรนิยม	4.2422	0.4726	1
ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาพิพัฒน์นิยม	4.0520	0.5280	3
ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยม	4.1126	0.5103	2
ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยม	3.9077	0.5568	5

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเกี่ยวกับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา กับพฤติกรรมการสอนของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับส่วนที่ 2 นี้ ผู้วิจัยจะนำข้อมูลในตอนที่ 2 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครูชั้นปีที่ 5 สาขาวิชาประถมศึกษา และข้อมูลในตอนที่ 3 เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา มาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา กับพฤติกรรมการสอนของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา ซึ่งจากการที่ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ผลปรากฏว่า ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาในแต่ละสาขาปรัชญาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสอนตามแนวความเชื่อเชิงปรัชญา

การศึกษาในสาขาเดียวกัน แต่พบว่า ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยม มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับพฤติกรรมการสอนตามแนวความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.121 ซึ่งหมายความว่า ถ้านิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา มีความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยมเพิ่มมากขึ้นหรือลดน้อยลง การแสดงออกพฤติกรรมการสอนตามแนวความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยมจะเพิ่มขึ้นและลดลงตามไปด้วย และความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยม มีความสัมพันธ์ในทางลบกับพฤติกรรมการสอนตามแนวความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.173 หมายความว่า ถ้านิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา มีความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยมเพิ่มมากขึ้น การแสดงออกพฤติกรรมการสอนตามแนวความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยมจะลดน้อยลง แต่ถ้านิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา มีความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยมลดน้อยลง การแสดงออกพฤติกรรมการสอนตามแนวความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยมจะเพิ่มมากขึ้น โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 21

ตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา กับ พฤติกรรมการสอนของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา

ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา	พฤติกรรมการสอนตามแนวความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา				
	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)				
	สารัตถนิยม	นिरันตรนิยม	พิพัฒน์นิยม	ปฏิรูปนิยม	อัตถิภาวนิยม
สารัตถนิยม	0.044	-0.088	-0.029	-0.069	0.012
นिरันตรนิยม	0.068	0.036	-0.048	0.013	-0.012
พิพัฒน์นิยม	-0.015	0.070	0.003	0.016	-0.090
ปฏิรูปนิยม	0.121*	0.019	0.028	0.074	0.062
อัตถิภาวนิยม	-0.173**	-0.041	0.040	-0.030	0.049

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการสังเคราะห์แนวทางการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับส่วนที่ 3 นี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา โดยผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์อาจารย์มหาวิทยาลัยประจำสาขาวิชาประถมศึกษา และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรการฝึกหัดครูประถมศึกษา จำแนกตามภูมิภาคแบบ 4 ภูมิภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ จำนวน 8 คน มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความในรูปของการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และสรุปตามประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา แล้วนำเสนอในรูปแบบของการบรรยายวิเคราะห์เป็นความเรียง โดยมีรายละเอียดคำสัมภาษณ์ตามประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้

- 1) ปรัชญาของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต / ศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา ของแต่ละสถาบัน
- 2) กิจกรรมส่งเสริมการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู และกระบวนการการวัดและประเมินผลหลังจากการดำเนินกิจกรรม
- 3) ผลที่เกิดขึ้นกับนิสิตนักศึกษาครู หลังจากได้ดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา
- 4) ปัญหาหรืออุปสรรคที่ส่งผลให้ไม่เป็นไปตามกระบวนการต่าง ๆ ในกิจกรรมของหลักสูตรหรือรายวิชาที่ได้วางแผนไว้
- 5) วิธีการและแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้น

1) ปรัชญาของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต / ศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา ของแต่ละสถาบัน

ปรัชญาของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต / ศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา ของแต่ละสถาบัน เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงแนวทางในการผลิตและพัฒนาครู สาขาวิชาประถมศึกษาที่มีความชัดเจน เป็นไปตามมาตรฐานที่คุรุสภากำหนดไว้ และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยได้มีการกำหนดให้สถาบันผลิตครูต้องทำหน้าที่อย่างเข้มข้น เพื่อให้นิสิตนักศึกษาครูทุกคนมีความรู้ความสามารถด้านวิชาการ มีความเชี่ยวชาญด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน และที่สำคัญสถาบันผลิตครูต้องสร้างจิตวิญญาณแห่งความเป็นครูให้กับนิสิตนักศึกษาครู โดยมีรายละเอียดคำสัมภาษณ์ดังนี้

“...ปรัชญาหลักสูตรคือ เข้มแข็ง รอบรู้ บูรณาการ...”

(มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, สัมภาษณ์วันที่ 3 มิถุนายน พ.ศ. 2562)

“...การศึกษาตามหลักสูตรนี้ เป็นการเตรียมครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา สำหรับสังคมโลกในอนาคต ซึ่งมีความเปลี่ยนแปลงเป็นสภาวะ และการเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์ คือ การเป็นสังคมฐานความรู้และสังคมที่มีการพัฒนาที่ยั่งยืน มีการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียง สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพ มีสังคมที่อยู่ดีมีสุข การศึกษาจึงควรเป็นการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง ผู้เรียน และสังคมไปสู่สภาพที่พึงประสงค์ ซึ่งหลักสูตรของสาขาประถมเป็นหลักสูตรแยกมาจาก หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตนี้ ในส่วนของตัวปรัชญาของหลักสูตรสาขาวิชาประถมศึกษาเองคิดว่าเขาใช้หลักการที่ว่า ให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองให้สมบูรณ์ก่อน และในเรื่องที่สองคือต้องมีความรู้ด้าน เนื้อหาวิชา หรือ Content Knowledge ที่เก่ง อันที่สามคือเขาเลือกเฉพาะ 4 วิชาหลัก คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ไทย สังคม เป็นรายวิชาที่จะต้องให้นิสิตมีความเชี่ยวชาญด้านเนื้อหาวิชา มากขึ้น คือเขามองว่าพวกนี้จะเป็นสิ่งสำคัญในการสอนที่จะทำให้สอนประถมปลายได้ และในส่วน ประถมต้นจะเป็นรายวิชาที่เขาสามารถบูรณาการได้ ซึ่งในส่วนของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตเขาก็มี ในส่วนของการพัฒนาบัณฑิตในหลาย ๆ ด้วย และในส่วนของมหาวิทยาลัยเขาจะมีเรื่องของการศึกษาทั่วไปด้วย...”

(จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สัมภาษณ์วันที่ 4 มิถุนายน พ.ศ. 2562)

“...เชี่ยวชาญการจัดการเรียนรู้ประถมศึกษา การพัฒนานวัตกรรม มีคุณธรรมจริยธรรม และนำสู่ชุมชน...”

(มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, สัมภาษณ์วันที่ 6 มิถุนายน พ.ศ. 2562)

“...เนื่องจากหลักสูตรนี้เป็นหลักสูตรที่มีหลายแขนงในหลักสูตร ปรัชญาของหลักสูตรจึง เขียนไว้อย่างกว้าง ๆ ดังนี้ หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิตมุ่งการพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีความเป็น เลิศทางวิชาการและการปฏิบัติกิจกรรมทางการศึกษา เน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีความคิดและ พฤติกรรมที่ดีต่อสังคมและสภาพแวดล้อม มีภาวะความเป็นผู้นำของครอบครัวและชุมชน มี จิตสำนึกแห่งความเป็นครู ทำการสอน การวิจัย การบริการชุมชน และการทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม เพื่อให้บัณฑิตเป็นกำลังสำคัญของชุมชนและสังคมอย่างต่อเนื่อง...”

(มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, สัมภาษณ์วันที่ 6 มิถุนายน พ.ศ. 2562)

“...ตอนนี้เราจะมีหลักสูตร 5 ปี กับหลักสูตร 4 ปี ตัวหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต 5 ปี จะเป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นผลิตครูที่มีคุณธรรมจริยธรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู มีความรู้ ความสามารถมีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ตลอดจนทักษะการจัดการเรียนรู้ระดับ ประถมศึกษาอย่างหลากหลาย รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและก้าวหน้าเทคโนโลยีเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาตน พัฒนาวิชาชีพ และพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนด้วย และก้ตัวหลักสูตร4 ปี

เราจะเน้นการผลิตครูที่มีคุณภาพสูง มีความรู้คู่คุณธรรม สามารถบูรณาการความรู้ ทักษะ เจตคติ คุณธรรม และจริยธรรมแห่งวิชาชีพไปสู่การจัดการศึกษาและพัฒนาครูให้เป็นคนดี มีสติปัญญา ความสามารถและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง และสามารถเผชิญ ปัญหาหรือวิกฤติได้ด้วยสติปัญญา สรุปลก็คือ ประชญาที่เด่น ๆ ของเราคือ ให้นักศึกษาของเราเป็นครู ที่ดี มีความรู้และมีทักษะการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรระดับประถมศึกษา พัฒนา ตนและเติมนักเรียน โดยเท่าทันเทคโนโลยีด้วย...”

(มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, สัมภาษณ์วันที่ 7 มิถุนายน พ.ศ. 2562)

“...มุ่งผลิตบัณฑิตวิชาชีพครูสาขาการประถมศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถด้านการ ประถมศึกษา มีคุณธรรม จริยธรรม สามารถบูรณาการศาสตร์ทางการศึกษาพิเศษ ประยุกต์ใช้ เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับบริบททางการศึกษาของ ท้องถิ่น...”

(มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, สัมภาษณ์วันที่ 11 มิถุนายน พ.ศ. 2562)

“...มุ่งผลิตบัณฑิตสาขาวิชาการประถมศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถทางวิชาการและ วิชาชีพ และมีคุณธรรม ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและภาษาอังกฤษ เพื่อบูรณาการการเรียนรู้อย่างมี ประสิทธิภาพ...”

(มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, สัมภาษณ์วันที่ 13 มิถุนายน พ.ศ. 2562)

“...ปรัชญาหลักสูตรที่อยู่ในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษาของเรา จะ มุ่งผลิตบัณฑิตที่มีความรอบรู้ในศาสตร์ บูรณาการศาสตร์และศิลป์สู่การจัดการเรียนรู้ ดำรงซึ่ง จรรยาบรรณวิชาชีพ และมุ่งนำความรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่น...”

(มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, สัมภาษณ์วันที่ 19 มิถุนายน พ.ศ. 2562)

ปรัชญาของหลักสูตรสาขาวิชาประถมศึกษา ของแต่ละสถาบันยึดตามความเชื่อเชิงปรัชญา การศึกษาแบบผสมผสาน ซึ่งเป็นการนำจุดเด่นของแต่ละปรัชญามาผสมผสานกัน ปรัชญาหลักสูตรจึง ครอบคลุมชีวิตประจำวันทุกรูปแบบที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมในประสบการณ์ การเรียนรู้ทุกรูปแบบ โดยมุ่งให้นิสิตนักศึกษาครูพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ไปพร้อม ๆ กัน และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2) กิจกรรมส่งเสริมการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู และกระบวนการการวัดและประเมินผลหลังจากการดำเนินกิจกรรม

การเลือกเนื้อหาและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รวมทั้งการกำหนดกิจกรรมหรือโครงการในการช่วยหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา ถูกกำหนดไว้อย่างชัดเจนในหลักสูตรการผลิตครู เพื่อให้ได้ครูที่มีคุณภาพตามความต้องการของสังคม โดยมีรายละเอียดคำสัมภาษณ์ดังนี้

“...เข้มแข็ง สาขาและคณะของเรา มีการจัดกิจกรรมค่ายอาสาเป็นประจำทุกภาคการศึกษา ซึ่งนักศึกษาทุกคนต้องเข้าร่วมกิจกรรม เรียนรู้ร่วมกัน ช่วยเหลือ แบ่งปันเรื่องราว ทั้งกับเพื่อน นักเรียน และชุมชน ซึ่งนักศึกษาจะเกิดความเข้มแข็ง ทั้งทางร่างกาย ความคิด และจิตใจในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เราจะประเมินได้จากการสรุปกิจกรรมของนักศึกษา และสอบถามนักเรียนชาวบ้าน คุณครู ที่นักศึกษาไปร่วมกิจกรรมด้วย ส่วนตามปรัชญาที่ว่า รอบรู้ วิชาของสาขาวิชา การประถมศึกษา มีความหลากหลายครบทุกสาระการเรียนรู้ ด้วยเพราะบริบทของสาขาเป็นมาในลักษณะนี้อยู่แล้ว ทำให้นักศึกษาต้องศึกษาในภาคบังคับที่หลากหลายกว่าสาขาวิชาอื่น ๆ ประเมินผลได้จากผลการศึกษาของนักศึกษา แต่ก็เป็นการยากที่ทุกคนจะเรียนในทุก ๆ วิชาได้ดีเท่าเทียมกัน แล้วก็บูรณาการ สาขาเรามีรายวิชาบูรณาการการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมเสริม เช่น กิจกรรมทัศนศึกษา เพื่อเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ นอกห้องเรียน เป้าหมายเพื่อให้นักศึกษาได้เก็บเกี่ยวประสบการณ์และนำมาบูรณาการกับการศึกษา และอนาคตการทำงาน ประเมินได้จาก learning log ภายหลังการจัดกิจกรรม...”

(มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, สัมภาษณ์วันที่ 3 มิถุนายน พ.ศ. 2562)

“...คือจริง ๆ กิจกรรมตรงนี้มีตั้งแต่ระดับมหาวิทยาลัย คือไม่ใช่มีแค่ในเฉพาะหลักสูตรหรือรายวิชาอย่างเดียว แต่มันมีกิจกรรมตั้งแต่ระดับมหาวิทยาลัย ระดับคณะ และตรงรายวิชาด้วย ถ้าพูดถึงตัวมหาวิทยาลัย จะมีกิจกรรมที่จะพัฒนาตัวบัณฑิตหลายอย่าง ในส่วนของคณะก็จะมีอยู่ 2 กิจกรรมที่ส่งเสริมด้านความเป็นครู ซึ่งสาขาวิชาที่ใช้ โดยสาขาวิชาจะมีกิจกรรมที่ให้นิสิตได้ออกไปศึกษาดูงาน กิจกรรมตรงนี้ไม่ได้วัดเป็นเกรดหรือเป็นอะไร แต่จะสังเกตการเข้าร่วม และจะมีอีกอย่างหนึ่งที่สำคัญคือสภาพแวดล้อมในการเรียน ซึ่งคิดว่ามันสำคัญมากกว่ากิจกรรมนะ คือตัวของอาจารย์ในสาขาจะมีการพูดจาทักนินทาอย่างเหมาะสม และเป็นแบบอย่าง ช่วยให้นิสิตสามารถพัฒนาได้ ซึ่งการหล่อหลอมนอกจากจะมาจากหลักสูตรมันจะเกิดได้มาจากพวกนี้ด้วย การมีปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ รวมทั้งสิ่งแวดล้อมในการเรียนด้วย...”

(จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สัมภาษณ์วันที่ 4 มิถุนายน พ.ศ. 2562)

“...เชี่ยวชาญคือเราก็จะมี Micro Teaching ทั้ง 8 กลุ่มสาระเลย และนวัตกรรมเราจะมีวิชาที่เน้นนวัตกรรมโดยเฉพาะ และวิชาต่าง ๆ ก็เน้นให้สร้างนวัตกรรม และกลุ่มชุมชนคือเราจะเอานักศึกษาลงบริการวิชาการที่โรงเรียนทุกปี ไปสอนเด็กและก็ทำกิจกรรมกับเด็กที่โรงเรียนขอมา

และที่คณาจารย์ก็จะส่งเสริมในเรื่องการแต่งกาย การพูดจา กิริยามารยาทเป็นหลัก และในส่วนของมหาวิทยาลัยก็จะมี 3 รายวิชาเอก คือ การศึกษาทั่วไป วิชาชีพครู และวิชาเอกการประถม ในส่วนของวิชาการศึกษาทั่วไปก็จะหล่อหลอมในเชิงของอัตลักษณ์ จะมีอยู่วิชาหนึ่งที่ส่งเสริมอัตลักษณ์ชื่อว่าครูพระนคร ก็จะมีให้เด็กได้ลงโรงเรียน ศึกษาเกี่ยวกับคำขวัญ หรือปรัชญา วิสัยทัศน์ของโรงเรียน ในส่วนของวิชาชีพครูมีวิชาจิตสาธาณะกับวิชาปรัชญาการศึกษา 2 วิชาที่ก็จะมีส่วนเกี่ยวกับการปลูกฝังคุณธรรม และที่เข้าอกเข้าใจผู้อื่น ในส่วนรายวิชาเอกก็จะหล่อหลอมในวิชาการประถมศึกษา วิชาสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ส่วนใหญ่จะใช้ school indicated learning และที่ work-based indicated learning...”

(มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, สัมภาษณ์วันที่ 6 มิถุนายน พ.ศ. 2562)

“...รายวิชาที่เน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง การให้คำปรึกษา การปฏิบัติการสอน โดยการลงพื้นที่จริงเพื่อให้ได้สัมผัสกับสถานการณ์จริง ๆ ตลอดจนกิจกรรมที่ให้มีจิตสำนึกของความเป็นครู ก็จะไปสังเกต สอบถาม สัมภาษณ์ครู หรืออาจารย์ผู้ที่นักศึกษาเห็นว่ามีความเป็นครูอยู่เต็มเปี่ยม ในด้านที่สนใจแล้วมานำเสนอในกลุ่มใหญ่ ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้จะอยู่บนพื้นฐานของคำว่าพหุวัฒนธรรม เนื่องจากมีนักศึกษาหลากหลาย การทำกิจกรรม และการลงพื้นที่ส่วนใหญ่จึงต้องเน้นในส่วนนี้ ส่วนการวัดและประเมินผลนั้น เราจะใช้การจัดนิทรรศการซึ่งเป็นผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติและลงพื้นที่จริง ๆ เป็นการวัดและประเมินได้หลายทางทั้งตัวผู้เรียนเอง อาจารย์ และบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้อง นักศึกษาจากได้รับข้อเสนอแนะกลับมา แล้วนำสิ่งเหล่านั้นมาอภิปรายสรุปอีกครั้งหนึ่ง...”

(มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, สัมภาษณ์วันที่ 6 มิถุนายน พ.ศ. 2562)

“...เนื่องจากรายวิชาในหลักสูตรสาขาการประถมศึกษา ประกอบด้วยการสอนหลากหลายวิชาที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนั้นอาจารย์ผู้สอนจึงมาจากหลายคณะ และหลายสาขาวิชา การสร้างความเข้าใจกับผู้สอนเกี่ยวกับความเชื่อเชิงปรัชญาของสาขาการประถมศึกษาเป็นไปในทิศทางเดียวกัน จึงได้มีการจัดสัมมนาอาจารย์ผู้สอนในแต่ละปี การศึกษาอย่างต่อเนื่อง เช่น การเป็นครูที่ดี วิชาชีพครู ได้แก่อายวิชา ความเป็นครูจะมีกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม โครงการจิตอาสาค่ายพัฒนา หรือมีบรรยายการเป็นครูที่พึงประสงค์โดยศิษย์เก่าของสาขาวิชา ซึ่งกิจกรรมพวกนี้จะมีการวัดประเมินผลโดยการสังเกตพฤติกรรมก่อนและหลังการร่วมโครงการ และสนทนาสะท้อนผลกับนักศึกษาเกี่ยวกับโครงการ มีความรู้พื้นฐานในรายวิชาเนื้อหาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ก็จะมีโครงการปรับพื้นฐานทางคณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษด้วย มีโครงการปฏิบัติการการใช้เครื่องมือในห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ด้วย ทดสอบผลการเรียนรู้ เหมือนกันเราจะมีการวัดประเมินผลโดยสอบประมวลความรู้รายวิชาชีพครู รวมถึงติดตามการปฏิบัติงานของบัณฑิต กิจกรรมส่งเสริมให้นักศึกษามีทักษะการสอน ซึ่งก็จะมีรายวิชาการจัดการเรียนรู้เด็กพิเศษ และการจัดการเรียนรู้บูรณาการให้นักศึกษาด้วย โดยหล่อหลอมผ่านโครงการฝึกปฏิบัติงานร่วมกับครูในโรงเรียนหรือ

ศูนย์การศึกษาพิเศษ แล้วก็ติดตามผลการฝึกประสบการณ์ รวมถึงการสนทนาสะท้อนผลการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อเราจะได้ทราบปัญหาอุปสรรค ให้เรานำมาปรับปรุงการสอน กิจกรรมต่อมาที่สำคัญ ๆ เลยก็คือพัฒนาตน พัฒนานักเรียน โดยเราจะมีการจัดการเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท ผ่านโครงการที่ชื่อว่า พัฒนาตนตามรอยพระยุคลบาท และก็มีการศึกษาเอกเทศทางการประถมศึกษา และพัฒนาการและการเรียนรู้วัยเด็ก กิจกรรมนี้จะเป็นการให้นักศึกษาเขาได้สำรวจตัวเอง แล้วให้ตัดสินใจเลือกศึกษาเรื่องที่น่าสนใจ เรียบเรียงความคิดเป็นรายบุคคล แล้วเขียนเป็นบทความทางวิชาการ พวกนี้จะเป็นกิจกรรมที่เราเตรียมความพร้อมในการฝึกประสบการณ์ให้นักศึกษา ซึ่งก็จะให้เรียนรู้ผ่านโครงการกระบวนการละครเพื่อพัฒนาตนและเตรียมความพร้อมในการฝึกประสบการณ์ด้วย...”

(มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, สัมภาษณ์วันที่ 7 มิถุนายน พ.ศ. 2562)

“...หลักสูตรจะมีรายวิชาที่ให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษาที่ปรากฏในคำอธิบายรายวิชาชัดเจนอยู่ 2 รายวิชาในหมวดวิชาเฉพาะหรือวิชาชีพครูคือ รายวิชาปรัชญาการศึกษาและรายวิชาการพัฒนาหลักสูตร นอกนั้นจะเป็นการสอดแทรกในการจัดการเรียนการสอนของผู้สอนแต่ละรายวิชาตามหลักสูตร ในส่วนของกิจกรรมที่ส่งเสริมการหล่อหลอมและปลูกฝังความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา มีอยู่ 3 ลักษณะ ไม่ว่าจะ เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ เป็นรายวิชาเอกที่ผู้สอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติระหว่างเรียน เช่น รายวิชาพฤติกรรมกรรมการสอนระดับประถมศึกษา และวิชาการจัดการชั้นเรียนที่ให้ผู้เรียนได้เข้าไปสังเกตชั้นเรียนและปรับพฤติกรรมของนักเรียน รายวิชาที่เน้นอัตลักษณ์ของหลักสูตรด้านการศึกษาพิเศษที่ให้นักศึกษาได้ไปจัดกิจกรรมให้กับเด็กพิเศษในสถานศึกษาและวันเด็ก เป็นต้น แล้วก็จะมีกิจกรรมฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถานศึกษาของนักศึกษาชั้นปีที่ 5 ที่ให้นักศึกษาได้มีการเตรียมตัวก่อนปฏิบัติกิจกรรม โดยฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์จะจัดโดยการเชิญวิทยากรทั้งภายในและภายนอกสถาบันมาให้ความรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และฝึกทักษะต่าง ๆ เพื่อบ่มเพาะให้นักศึกษามีความพร้อมที่จะไปเป็นครู รวมถึงกิจกรรมเสริมความเป็นครู ซึ่งคณะจะดำเนินการโดยภาพรวมให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมตลอดหลักสูตร เช่น กิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณ กิจกรรมส่งเสริมวิถีชีวิตประชาธิปไตย กิจกรรมจิตอาสา กิจกรรมตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและศาสตร์พระราชา กิจกรรมครูเจ้าฟ้า เป็นต้น และกิจกรรม Extra Time (เสริมความเป็นครูนอกตารางเรียน) ซึ่งทางมหาวิทยาลัยเพิ่งดำเนินการในปีการศึกษา 2562 โดยการใช้หอพักเป็นฐานในการพัฒนานักศึกษาครู โดยการวัดและประเมินผลจะใช้ในหลากหลายรูปแบบ ถ้าเป็นการเรียนในรายวิชาก็จะใช้การทดสอบ การตรวจผลงานเป็นหลัก แล้วประเมินตามเกณฑ์ของมหาวิทยาลัย แต่ถ้าเป็นกิจกรรม ก็จะใช้การสังเกตพฤติกรรม การแสดงออก การตรวจบันทึก การสัมภาษณ์ สอบถามผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้อง...”

(มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, สัมภาษณ์วันที่ 11 มิถุนายน พ.ศ. 2562)

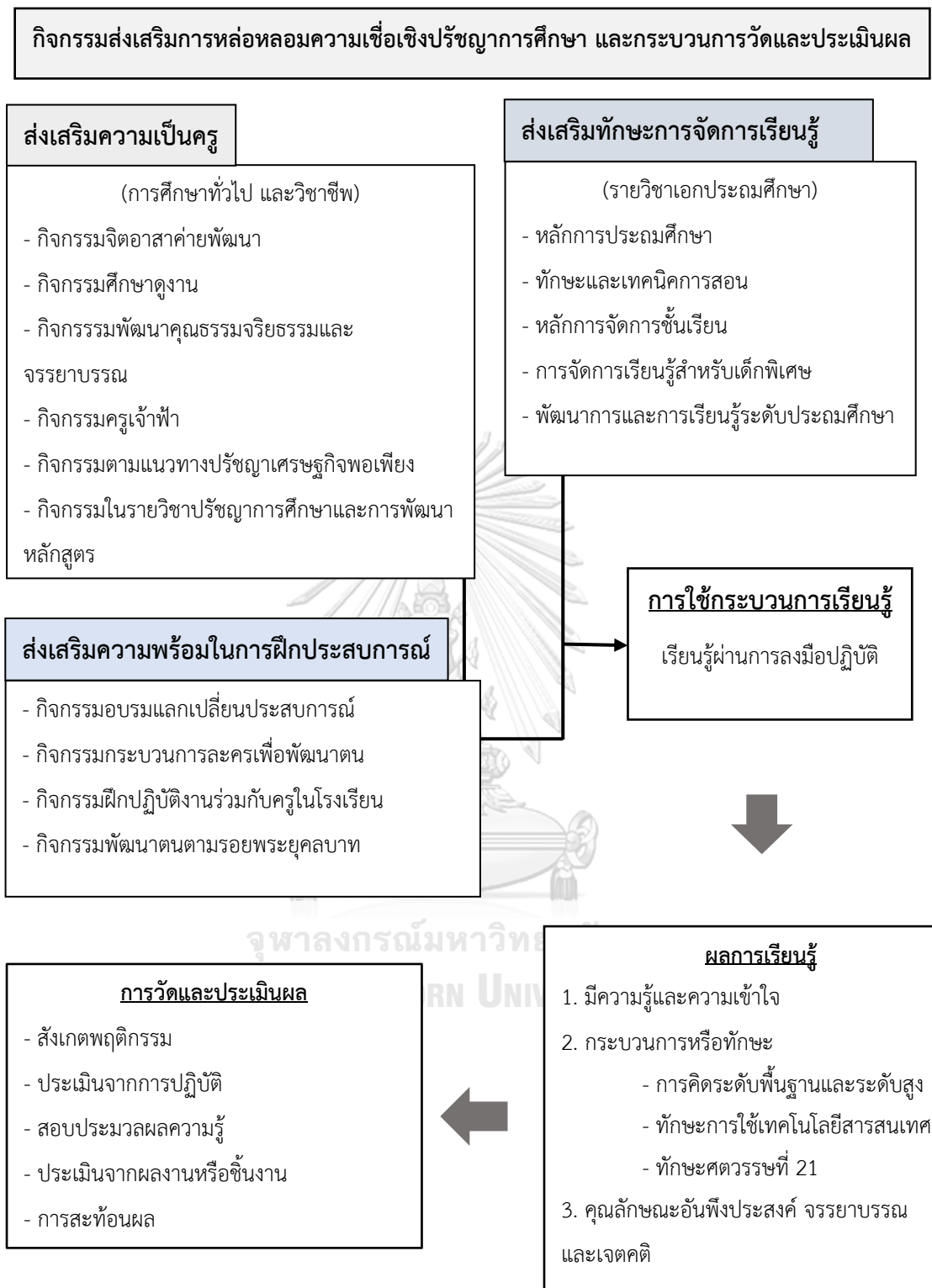
“...เกือบทุกรายวิชาของหลักสูตรที่เป็นรายวิชาเอกเฉพาะ และจัดการเรียนการสอนโดยอาจารย์ประจำหลักสูตร มีการจัดกิจกรรมรูปแบบการบริการวิชาการ โดยบูรณาการในรายวิชา เพื่อส่งเสริมการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา แต่การวัดประเมินผลยังไม่ชัดเจนนัก...”

(มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, สัมภาษณ์วันที่ 13 มิถุนายน พ.ศ. 2562)

“...ในหลักสูตรจะมีตัวรายวิชาที่จะส่งเสริมเกี่ยวกับความเชื่อเชิงปรัชญาของนักศึกษา ซึ่งหากเราดูตามโครงสร้างหลักสูตร จะแบ่งเป็นหมวดวิชาที่สอดคล้องกับที่กำหนดไว้ในเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรีของกระทรวงศึกษาธิการ ก็จะมีรายวิชาในหมวดต่าง ๆ เช่น หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ซึ่งก็แบ่งไปตามกลุ่มวิชาด้วยเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นภาษาและการสื่อสาร วิชาการพัฒนาบุคลิกภาพ จิตตปัญญาศึกษา พฤติกรรมมนุษย์และการพัฒนาตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หรือกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับท้องถิ่น ชุมชน โลกยุคโลกาภิวัตน์ และกลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หมวดที่สองก็จะเป็นหมวดวิชาเฉพาะด้าน กิจกรรมที่เน้นก็จะด้านความเป็นครู ทักษะเทคนิคการสอน หลักการจัดการชั้นเรียน แล้วก็มีหมวดวิชาเอก ที่ครูประถมศึกษาต้องมีความรู้เกี่ยวกับวิชาพื้นฐานต่าง ๆ และที่สำคัญเลยคือคนที่จะเป็นครูประถมศึกษาต้องมีความรู้ในเรื่องของหลักการประถมศึกษาเป็นอย่างดีด้วย ซึ่งถ้าสำหรับปี 5 หลักสูตรจะมีรายวิชาที่เตรียมความพร้อมในการออกไปฝึกประสบการณ์ให้เขา คือจะมีการสอนตั้งแต่ปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 และ 2 เป็นรายวิชาวิธีสอนประถมศึกษา 1 กับ 2 ซึ่งจากปรัชญาตัวสุดท้ายในหลักสูตรจะมีการพูดถึงเรื่องของการพัฒนาท้องถิ่น เราก็จะมีรายวิชาที่เป็นเอกเลือก สอนเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนประถมศึกษากับชุมชน สำหรับการประเมินผล เรา จะดำเนินการทั้งในรูปแบบการประเมินย่อย และประเมินผลรวม ซึ่งแนวทางในการประเมินผลนั้น จะมีลักษณะเป็นการประเมินเพื่อพัฒนาและประเมินเพื่อตัดสินใจคุณภาพของรายวิชาที่เราได้จัดให้ เลยคิดว่ากิจกรรมหรือรายวิชา ต่าง ๆ พวกนี้ น่าจะเป็นส่วนหนึ่งเลยที่จะหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนักศึกษาเราได้...”

(มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, สัมภาษณ์วันที่ 19 มิถุนายน พ.ศ. 2562)

เนื่องจากศาสตร์ด้านครุศาสตร์ / ศึกษาศาสตร์ เป็นศาสตร์ที่เกี่ยวกับศิลปะและจิตวิทยาการ สอน หรือการจัดการเรียนรู้ จึงมีลักษณะเป็นสหวิทยาการ ซึ่งเชื่อมโยงและบูรณาการกับสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ จากผลการสังเคราะห์คำสัมภาษณ์ พบว่า สถาบันผลิตครู ประถมศึกษามุ่งเน้นผลิตครูวิชาเอกประถมศึกษา และเน้นหนักในวิธีการสอนทุก ๆ รายวิชา เพื่อให้ครู ประจำชั้นสามารถสอนได้ทุกวิชา (Self-Contained) โดยได้มีการจัดกิจกรรมและกระบวนการพัฒนา ครู เพื่อเติมเต็มศักยภาพของนิสิตนักศึกษาครูในด้านวิชาการในด้านทักษะ การจัดการเรียนการสอน ประสบการณ์ รวมถึงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ความเป็นครู ซึ่งผู้วิจัยสรุปเป็นแผนภาพได้ ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 4 กิจกรรมที่ส่งเสริมการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา

3) ผลที่เกิดขึ้นกับนิสิตนักศึกษาครู หลังจากได้ดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา

การจัดกิจกรรมและกระบวนการพัฒนาครู เพื่อสนองตอบต่อจุดมุ่งหมายและหลักการ ซึ่งกระบวนการต่าง ๆ ต้องสามารถทำให้คุณลักษณะที่กำหนดเกิดขึ้นกับผู้เรียนได้ โดยมีรายละเอียดคำสัมภาษณ์ดังนี้

“...จากสถิติอัตราการบรรจุของบัณฑิตของสาขาเป็นตัวเลขที่ค่อนข้างสูง เมื่อเทียบกับสาขาอื่น ๆ ในคณะ ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ ที่เราพยายามหล่อหลอม อาจจะไม่ส่งผลทันที ณ ขณะนั้น แต่ทำให้นักศึกษาได้นำความรู้ไปใช้ในการสอบเข้าทำงานได้เป็นอย่างดี ...”

(มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, สัมภาษณ์วันที่ 3 มิถุนายน พ.ศ.2562)

“...จากตัวกิจกรรมที่ได้จัดขึ้นถือว่ามีความครอบคลุมแล้ว ซึ่งผลที่ผ่านมานิสิตเขาก็มีการพัฒนาเพิ่มมากขึ้นในหลาย ๆ เรื่อง แต่ยังคงต้องเพิ่มเติมในเรื่องของ Global Citizenship ซึ่งตอนนี้มันก็มีการเปลี่ยนแปลง มีการเชื่อมโยงโลกกระทบถึงกัน เรื่องพวกนี้จึงควรน่าจะเพิ่ม...”

(จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สัมภาษณ์วันที่ 4 มิถุนายน พ.ศ.2562)

“...ผลที่เกิดขึ้นกับเด็กคือดีมากเลยนะจากพฤติกรรมที่เราสังเกต ด้วยความเคร่งครัดของอาจารย์ในสาขาที่ว่าให้เป็นแบบอย่างเดียวกันนะ จนมันเกิดเป็นอัตลักษณ์ของสาขาประถมศึกษา แล้วก็เมื่อไปถึงโรงเรียนเราก็ได้รับการตอบรับจากผู้ใช้บัณฑิตที่ประเมินมาให้ค่อนข้างสูง เต็ม 5 เราได้ 4.85 ในด้านความพึงพอใจ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านกรอบมาตรฐานอุดมศึกษา 6 ด้าน และรู้สึกดีที่บัณฑิตรุ่นแรกสอบบรรจุได้เกือบหมดทั้งรุ่น แม้จะเป็นราชภัฏ และกิจกรรมรายทงจะเป็นที่แตกต่างจากสาขาอื่น มีอัตลักษณ์ตรงจุดนี้...”

(มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, สัมภาษณ์วันที่ 6 มิถุนายน พ.ศ.2562)

“...นักศึกษามีความเชื่อมั่นและมั่นใจในการเลือกทางเดินแห่งการเป็นครูได้เหมาะสม เพราะได้เรียนรู้จากกิจกรรมต่างๆ การลงพื้นที่จริงจะเป็นการหล่อหลอมให้นักศึกษามีจิตสำนึกแห่งความเป็นครูมากขึ้นทีละนิด ๆ และจะเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับชุมชนด้วย เพราะในพื้นที่นี้จะเน้นพหุวัฒนธรรม...”

(มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, สัมภาษณ์วันที่ 6 มิถุนายน พ.ศ.2562)

“...นักศึกษามีการพัฒนา ความรู้ สติปัญญา ทักษะการสอน และเจตคติของการเป็นครูที่ดี ได้ผลสำเร็จในภาพรวม แต่มีข้อจำกัดของความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคลทำให้นักศึกษาบางคนเด่นบางเรื่อง เช่น นักศึกษาสาขาการประถมศึกษาสามารถเล่นดนตรีพื้นเมืองทั้งวงจากการเรียนในรายวิชาตามหลักสูตร แต่ความแม่นยำในเรื่องเนื้อหายังเป็นข้อด้อยที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างจริงจัง ในด้านเจตคติของการเป็นครูนักศึกษาส่วนใหญ่ได้รับการปลูกฝังจากอาจารย์ผู้สอนในทุกรายวิชา ตามหลักสูตรการประถมศึกษา...”

(มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, สัมภาษณ์วันที่ 7 มิถุนายน พ.ศ.2562)

“...คิดว่านักศึกษาจะสามารถนำความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความเชื่อเชิงปรัชญา การศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการปฏิบัติงานในหน้าที่ครูได้อย่างดี สามารถพัฒนาตนเอง มีอุดมการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ครูอย่างแท้จริง...”

(มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, สัมภาษณ์วันที่ 11 มิถุนายน พ.ศ.2562)

“...ผลที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่สอดคล้องกับปรัชญาของหลักสูตรและความคาดหวังของรายวิชา ประเด็นที่พบส่วนใหญ่จะเป็นด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการและวิชาชีพ คุณธรรมจรรยาบรรณ และเทคโนโลยี...”

(มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, สัมภาษณ์วันที่ 13 มิถุนายน พ.ศ.2562)

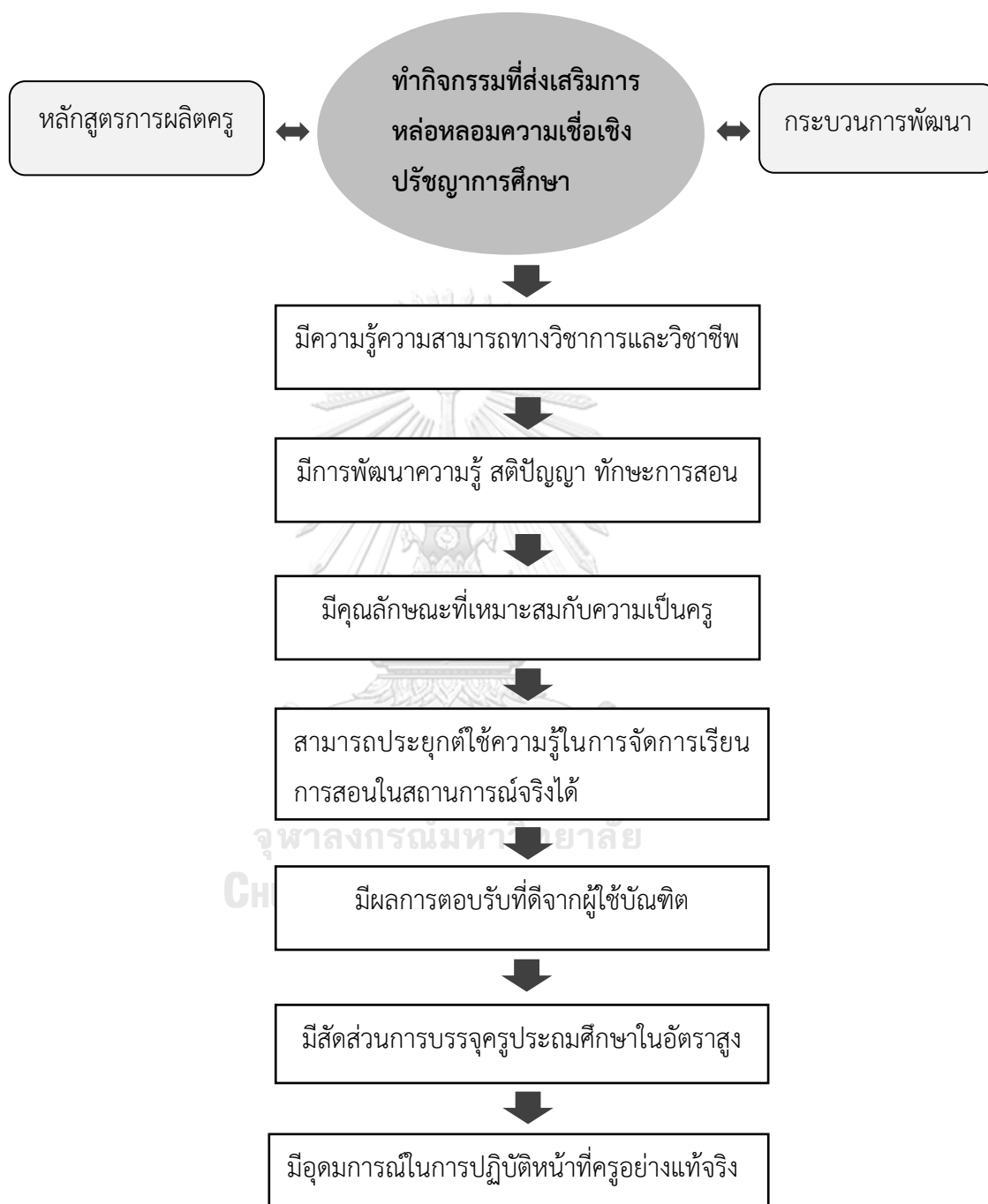
“...จากการที่เราได้ประเมินผลทั้งในรูปแบบประเมินย่อย และประเมินผลรวม พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีคุณลักษณะที่เหมาะสมกับความเป็นครู สามารถประยุกต์ใช้ทฤษฎี ความรู้ใน สาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์จริงได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพครูในสถานศึกษา นักศึกษาครูสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ทั้งหลายที่เรียนมา กับ สถานการณ์การจัดการเรียนการสอนในสภาพจริงได้ดี...”

(มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, สัมภาษณ์วันที่ 19 มิถุนายน พ.ศ.2562)

ผลที่เกิดขึ้นกับนิสิตนักศึกษาครู หลังจากได้ดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมการหล่อหลอมความเชื่อ เชิงปรัชญาการศึกษา เช่น มีสัดส่วนการบรรจุครูประถมศึกษาในอัตราสูง เป็นผลมาจากการผลิตครูที่มี คุณภาพ นิสิตนักศึกษาครูมีคุณลักษณะที่เหมาะสมกับความเป็นครู และมีผลการตอบรับที่ดีจากผู้ ใช้ บัณฑิต ซึ่งเป็นสิ่งบ่งชี้ถึงระบบการผลิตครูที่มีคุณภาพ รวมถึงมีผลต่อระบบประกันและการรับรอง คุณภาพมาตรฐานวิชาชีพครูและสถาบันผลิตครูแต่ละสถาบัน ซึ่งผู้วิจัยสรุปเป็นแผนภาพได้ดังต่อไปนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แผนภาพแสดงผลที่เกิดขึ้นกับนิสิตนักศึกษาครู หลังจากได้ดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา

ภาพที่ 5 ผลที่เกิดขึ้นกับนิสิตนักศึกษาครู หลังจากได้ดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา

4) ปัญหาหรืออุปสรรคที่ส่งผลให้ไม่เป็นไปตามกระบวนการต่าง ๆ ในกิจกรรมของหลักสูตรหรือรายวิชาที่ได้วางแผนไว้

ปัญหาหรืออุปสรรคที่ส่งผลให้ไม่เป็นไปตามกระบวนการต่าง ๆ ในกิจกรรมของหลักสูตร เป็นปัญหาในกระบวนการผลิตครู เป็นหน้าที่สำคัญยิ่งของหน่วยงานที่รับผิดชอบ และสถาบันผลิตครูจะต้องดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นหรือกำลังเป็นปัญหาในปัจจุบัน เพื่อให้กระบวนการผลิตครูเกิดคุณภาพ โดยมีรายละเอียดคำสัมภาษณ์ดังนี้

“...ในบัณฑิตที่จบไปรุ่นแรก ๆ ได้มีการสอบถามความต้องการสิ่งต่าง ๆ เพิ่มเติม พบว่าบัณฑิตต้องการเสริมเรื่องของเทคโนโลยีใหม่ ๆ และทักษะภาษาอังกฤษ ในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเราได้พัฒนาการเรียนการสอนตามคำแนะนำของผู้ใช้บัณฑิต และบัณฑิตเองในจุดนี้ให้ดียิ่งขึ้น...”

(มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, สัมภาษณ์วันที่ 3 มิถุนายน พ.ศ.2562)

“...คือในยุคใหม่ผู้เรียนค่อนข้างจะเปลี่ยนแปลง ก็จะมีคนที่เข้ามาโดยที่ยังไม่รู้จะทำอะไรด้วย คิดว่าเป็นเรื่องที่ต้องพัฒนาเพิ่มเติม และก็ในการรับเข้าน่าจะจะมีโอกาสได้คัดเลือกมากกว่านี้ นอกจากที่จะให้รับอย่างเดียว คือตอนนี้ถ้าส่งรายชื่อมาจาก สกอ. เขาก็บอกว่าถ้าไม่มีอะไรก็เข้าได้ ซึ่งในตรงนี้ก็คิดว่าอาจต้องมีการคัดเลือกให้มากขึ้น...”

(จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สัมภาษณ์วันที่ 4 มิถุนายน พ.ศ.2562)

“...ปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ เราแทบจะไม่พบเลย เพราะด้วยความเคร่งครัดของอาจารย์ในสาขาที่ว่าให้เป็นแบบอย่างเดียวกันนะ จนมันเกิดเป็นอัตลักษณ์ของสาขาประถมศึกษา...”

(มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, สัมภาษณ์วันที่ 6 มิถุนายน พ.ศ.2562)

“...ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นปัญหาจากภายนอกมากกว่า ที่เป็นปัญหาหลักคือจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงทำให้นักศึกษามีข้อจำกัดในการลงพื้นที่ บางพื้นที่ที่เราไม่สามารถที่จะไปได้ และบางอย่างเราไม่สามารถที่จะสอบถาม สัมภาษณ์หรือพูดคุยได้เลย เพราะมันเป็นเรื่องละเอียดอ่อน ส่วนประเด็นที่รองลงมาคือ การไม่ค่อยกล้าคิด กล้าพูด และกล้าทำของนักศึกษาทำให้งิจกรรมบางอย่างไม่ได้เป็นตามที่ได้วางแผนไว้ หรือถ้าเป็นไปตามแผนก็อาจไม่เต็มที่...”

(มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, สัมภาษณ์วันที่ 6 มิถุนายน พ.ศ.2562)

“...ปัญหาที่เป็นอุปสรรคสำคัญของกระบวนการผลิตครูน่าจะเป็นประเด็นการปรับตัวในการครองตนในสังคมยุคดิจิทัล และสังคมในยุควัตุนิยม แม้ว่าในรายวิชาการเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท เป็นรายวิชาที่มุ่งเน้นให้นักศึกษาครองตนทั้งในด้านการปฏิบัติตนตามรอยทศพิธราชธรรม และการดำรงชีวิตด้วยหลักเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวง รัชกาล 9 แต่ไม่สามารถต้านกระแสเศรษฐกิจในยุคดิจิทัลได้ ซึ่งเป็นปัญหาที่แก้ไขได้ยาก...”

(มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, สัมภาษณ์วันที่ 7 มิถุนายน พ.ศ.2562)

“...ประเด็นปัญหาที่ส่งผลก็จะเป็นในเรื่องความคิดระหว่างภาคทฤษฎีที่ได้รับจากการศึกษาไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติหรือนำไปใช้ในสถานการณ์จริง แล้วก็นักศึกษาก็มีความคิดความเชื่อทางศาสนา บางกิจกรรมจึงต้องปรับให้เข้ากับบริบทของพื้นที่ รวมทั้งกิจกรรมมีมาก เพราะแต่ละส่วนมหาวิทยาลัย คณะ และสาขาวิชาจัดโดยขาดการคิดร่วมกัน ส่งผลให้นักศึกษาไม่ให้ความสำคัญในการเข้าร่วมกิจกรรม...”

(มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, สัมภาษณ์วันที่ 11 มิถุนายน พ.ศ.2562)

“...ผลที่เกิดกับนักศึกษา ด้านคุณธรรมจริยธรรม เป็นประเด็นที่เป็นปัญหาในลักษณะของการออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลให้ได้รับความน่าเชื่อถือ ส่วนประเด็นด้านภาษาอังกฤษ ปัญหาส่วนใหญ่เกิดจาก Input คือ คุณสมบัติของนักศึกษาที่สาขาวิชาเข้าศึกษาต่อ...”

(มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, สัมภาษณ์วันที่ 13 มิถุนายน พ.ศ.2562)

“...การพัฒนาผลการเรียนรู้ในด้านคุณธรรม จริยธรรม ยังมีปัญหาในเรื่องของการวางแผนทางในการจัดการเรียนการสอนและการวัดประเมินผลให้เป็นไปในลักษณะที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม และการให้ความสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาผู้เรียนด้านนี้ก็ไม่ค่อยมากนักสำหรับตัวผู้สอนเองด้วย อาจเพราะไม่รู้ว่าจะประเมินไปแนวไหน วัดผลออกมาอย่างไร ปัญหานี้ก็เลยยังแก้ได้ค่อนข้างยาก...”

(มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, สัมภาษณ์วันที่ 19 มิถุนายน พ.ศ.2562)

จากผลการสังเคราะห์คำสัมภาษณ์ สามารถสะท้อนภาพของการผลิตครูได้อย่างชัดเจนว่า หากต้องการผลิตครูที่มีคุณภาพ จะต้องมีการปรับเปลี่ยน พัฒนา หรือเพิ่มเติมกระบวนการผลิต ซึ่งสถาบันผลิตครูต้องทำการศึกษาและนำไปปรับปรุงในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์ เพื่อให้การผลิตครูของสถาบันเป็นไปอย่างมีคุณภาพ และสอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงานที่ใช้ครู

5) วิธีการและแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้น

กระบวนการในการผลิตครู ต้องผลิตครูตามความต้องการของประเทศ มีความเหมาะสมทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีการคิดวางแผนอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การเตรียมนิสิตนักศึกษาครู กระบวนการเรียนการสอน การฝึกประสบการณ์ และทักษะอื่น ๆ ที่เหมาะสมกับความเป็นครู โดยมีรายละเอียดคำสัมภาษณ์ดังนี้

“...เรื่องการปรับการเรียนการสอนให้ทันสมัยนั้นสาขาได้ทำอย่างต่อเนื่อง และมีพัฒนาการที่ดี โดยพยายามเพิ่มเครื่องมือทาง ICT ให้นักศึกษาได้ใช้ให้มากที่สุด และพยายามให้นักศึกษาร่างเครื่องมือเหล่านั้นเอง ส่วนทักษะภาษาอังกฤษ เป็นเรื่องที่พัฒนาได้ลำบาก เราักพยายามสอดแทรกเข้าไปในการเรียนการสอนทุก ๆ วิชา และจัดฝึกอบรมเป็นพิเศษด้วย...”

(มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, สัมภาษณ์วันที่ 3 มิถุนายน พ.ศ. 2562)

“...ก็ต้องมีแนวทางในการคัดเลือกคนที่เข้ามาเรียนให้มากขึ้น เพื่อให้คนที่เขายังไม่สนใจยังไม่ต้องมากก็ได้ เพราะความตั้งใจของตัวผู้เรียนเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้สามารถพัฒนาความเชื่อตรงนี้ได้ดีมากขึ้นด้วย...”

(จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สัมภาษณ์วันที่ 4 มิถุนายน พ.ศ. 2562)

“...คือตั้งแต่ปี 1 เราจะให้เด็กเข้าโรงเรียนไปตั้งแต่ปี 1 เลย เทอม 1 เลย ซึ่งพอเขาได้เข้าไปโรงเรียนตั้งแต่ปี 1 เขาก็จะมี feedback มาว่าเขาได้เจอเด็กจริง ๆ เป็นยังไง ทำให้เขาอยากเป็นครู และอัตราการคงอยู่ในปีต่อไปก็จะไม่มีเด็กออกกลางคัน เพราะเขารู้ว่ามาแนวนี้ถูกต้องแล้ว ประมาณนี้ ซึ่งตัวอาจารย์ผู้สอนจะ role model ให้กับเขา การแต่งกาย การพูดจาไพเราะ การตีพิมพ์ให้เรียบร้อย สวมกระโปรงคลุมเข่า ก็จะเป็นแบบอย่างให้กับเด็ก...”

(มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, สัมภาษณ์วันที่ 6 มิถุนายน พ.ศ. 2562)

“...ประเด็นที่ไม่สามารถแก้ไขได้ก็คือสถานการณ์ความไม่สงบ เนื่องจากเป็นสถานการณ์ภายนอก เราไม่สามารถแก้ไขได้จะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย ประเด็นที่สามารถจะแก้ไขได้คือ ความกล้าคิด กล้าทำ และกล้าพูดของนักศึกษา โดยการฝึกให้มีสิ่งเหล่านี้มากขึ้น โดยจะต้องเริ่มตั้งแต่ที่นักศึกษาเข้ามาเรียนในชั้นปีที่ 1 เลย...”

(มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, สัมภาษณ์วันที่ 6 มิถุนายน พ.ศ. 2562)

“...ประเด็นปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรครูจาก 5 ปี เป็นหลักสูตร 4 ปี แม้ว่าจะเป็นหลักสูตรที่เน้นสมรรถนะ แต่เนื่องจากเวลาในการปลูกฝังคุณธรรมและความรู้ที่ยึดโยงกับหลักสูตรขั้นพื้นฐานลดลงทำให้เกรงว่าความแม่นยำในเนื้อหาจะลดลงไปด้วย รวมถึงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพก็เป็นไปอย่างรวดเร็ว แนวทางแก้ไขควรจะต้องมีการปรับแนวคิดทางการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนทั้งระบบตั้งแต่หลักสูตรขั้นพื้นฐาน ที่เน้นรายวิชามากเกินไป เป็นการปลูกฝังให้นักศึกษาที่จะเป็นครูในอนาคตได้พัฒนาตนเองในทุกด้านด้วยการตระหนักรู้ และใฝ่หาความรู้และพัฒนากระบวนการคิดในการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเองมากยิ่งขึ้น ปัญหาคือเราจะผลิตครูดังกล่าวได้อย่างไร เพราะนักศึกษาครูเป็นผลผลิตจากระบบการศึกษาที่เน้นให้เป็นผู้รับความรู้...”

(มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, สัมภาษณ์วันที่ 7 มิถุนายน พ.ศ. 2562)

“...ประเด็นที่ยังไม่สามารถแก้ไขได้คือ ความคิดระหว่างภาคทฤษฎีที่ได้รับจากการศึกษาไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติหรือนำไปใช้ในสถานการณ์จริง เพราะเป็นส่วนที่ต้องเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาหรือชุมชนที่นักศึกษาต้องลงไปปฏิบัติจริง พื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีบริบทหลากหลาย แต่ทางคณะฯก็ได้จัดให้มีการพบปะ แลกเปลี่ยนพูดคุยและสัมมนาเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน ส่วนปัญหาด้านอื่น ๆ สามารถแก้ไขได้โดยการพูดคุยทำความเข้าใจ ชี้แจงร่วมกันจากทุกส่วน และปรับรูปแบบของกิจกรรมให้เหมาะสม ในความคิดของตนเอง คิดว่าการหล่อหลอมแนวคิดหรือความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาแก่นักศึกษาครู จำเป็นต้องอาศัยต้นแบบที่ดีเพราะเป็น

การสร้างให้นักศึกษามีจิตวิญญาณของความเป็นครู และมีการบ่มเพาะความเป็นครูตลอดหลักสูตร ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน...”

(มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, สัมภาษณ์วันที่ 11 มิถุนายน พ.ศ. 2562)

“...ประเด็นปัญหาที่ยังไม่สามารถแก้ไขได้ คือ คุณสมบัติของนักศึกษา ส่วนประเด็นปัญหาที่แก้ไขได้ คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม แต่ต้องมีการร่วมมือกับเครือข่ายเพิ่มขึ้น เช่น ทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการพัฒนาหลักสูตร นักศึกษาและอาจารย์ร่วมกัน เพื่อช่วยให้บรรลุตามปรัชญาของหลักสูตร ซึ่งคิดว่าควรมีการจัดทำคู่มือหรือกำหนดแนวทางการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาการประถมศึกษา เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาร่วมกัน โดยอาจจัดทำจากส่วนกลาง หรือเครือข่ายความร่วมมือของสถาบันต่าง ๆ ต่อไป...”

(มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, สัมภาษณ์วันที่ 13 มิถุนายน พ.ศ. 2562)

“...อาจจะต้องกำหนดให้เป็นวัฒนธรรมองค์กรที่ปลูกฝังความมีระเบียบวินัย เคารพในกฎระเบียบของมหาวิทยาลัย เช่น การเข้าชั้นเรียนตรงเวลา แต่งกายตามระเบียบของมหาวิทยาลัย การยกย่องผู้ที่ทำดีให้สาธารณชนได้รับรู้หรือให้รางวัลตามโอกาสที่เหมาะสม เป็นต้น หรืออาจกำหนดให้ทุกรายวิชาสอดแทรกสาระและกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักในคุณค่าของคุณธรรม จริยธรรมและลักษณะอันพึงประสงค์ของคนดี จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในคุณธรรมที่ต้องการจะปลูกฝังบ่มเพาะให้ปรากฏในตัวผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม พอมีการกำหนดตัวกิจกรรมอย่างชัดเจนแล้ว ก็จะสามารถประเมินจากพฤติกรรมของผู้เรียน เช่น การเข้าชั้นเรียนตรงเวลา ส่งงานตรงเวลาและครบถ้วน การร่วมกิจกรรมในชั้นเรียนอย่างผู้มีความรับผิดชอบ หรือประเมินจากการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร เราก็จะสามารถทราบผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรมได้...”

(มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, สัมภาษณ์วันที่ 19 มิถุนายน พ.ศ. 2562)

แนวคิด วิธีการและแนวทางต่าง ๆ ที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนำเสนอ ตั้งแต่ปัจจัยนำเข้า (Input) ในการผลิตครู การพัฒนาหลักสูตรในการผลิตครูให้เหมาะสมกับยุคสมัยโดยผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ รวมถึงกระบวนการ (Process) ในการผลิตครู เป็นแนวคิดการผลิตครูเพื่อให้ได้ครูที่มีคุณภาพเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงการศึกษาในยุคใหม่ และสอดคล้องกับความต้องการของสังคมปัจจุบัน ซึ่งผู้วิจัยสรุปได้ดังตารางที่ 22

ตารางที่ 22 ปัญหาหรืออุปสรรคที่ส่งผลให้ไม่เป็นไปตามกระบวนการของหลักสูตร และแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข

ปัญหาหรืออุปสรรคที่ส่งผลให้ไม่เป็นไปตามกระบวนการของหลักสูตร	วิธีการและแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข ปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้น
คุณสมบัติของนักศึกษา	มีแนวทางในการคัดเลือกคนที่จะเข้ามาเรียนให้มากขึ้น
ความคิดระหว่างภาคทฤษฎีที่ได้รับจากการศึกษาไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติหรือนำไปใช้ในสถานการณ์จริง	- บางกิจกรรมจึงต้องปรับให้เข้ากับบริบทของพื้นที่ - แลกเปลี่ยนพูดคุยและสัมมนาเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน
นักศึกษาไม่ให้ความสำคัญในการเข้าร่วมกิจกรรม และไม่ค่อยกล้าคิด กล้าพูด และกล้าทำของนักศึกษา	- ปรับการเรียนการสอนให้ทันสมัย มีความน่าสนใจ - ปรับรูปแบบของกิจกรรมให้เหมาะสม มีความหลากหลาย
ผู้เรียนยุคใหม่ค่อนข้างเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม	ควรจะต้องมีการปรับแนวคิดทางการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนทั้งระบบตั้งแต่หลักสูตรขั้นพื้นฐาน ที่เน้นรายวิชามากเกินไป เป็นการปลูกฝังให้นักศึกษาที่จะเป็นครูในอนาคตได้พัฒนาตนเองในทุกด้านด้วยการตระหนักรู้ และใฝ่หาความรู้และพัฒนากระบวนการคิดในการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเองมากยิ่งขึ้น
ทักษะภาษาอังกฤษ	สอดแทรกเข้าไปในการเรียนการสอนทุก ๆ รายวิชา และจัดฝึกอบรมเป็นพิเศษ
ปัญหาในเรื่องของการวางแนวทางการจัดการเรียนการสอนและการวัดประเมินผลด้านคุณธรรมจริยธรรม	- จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในคุณธรรมที่ต้องการจะปลูกฝังบ่มเพาะให้ปรากฏในตัวผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม - ควรมีการจัดทำคู่มือหรือกำหนดแนวทางการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาการประถมศึกษา เพื่อเป็นแนวทางพัฒนา ร่วมกัน

สรุป

จากการที่ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณจากการตอบแบบสอบถามของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 พบว่า สภาพความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา โดยภาพรวมทั้ง 5 สาขา พบว่า ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา โน้มไปทางความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาที่พัฒนานิยมมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ อัตถิภาวนิยม นิรันดรนิยม ปฏีรูปนิยม สวรรค์นิยม ตามลำดับ และความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาในแต่ละสาขาปรัชญาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสอนตามแนวความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาในสาขาเดียวกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์อาจารย์มหาวิทยาลัยประจำสาขาวิชาประถมศึกษาหรืออาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรการฝึกหัดครูประถมศึกษา พบว่า สถาบันผลิตครูประถมศึกษาได้มีการจัดกิจกรรมและกระบวนการพัฒนาครู เพื่อเติมเต็มศักยภาพของนิสิตนักศึกษาครู โดยมีแนวทางในการผลิตและพัฒนาครู สาขาวิชาประถมศึกษาที่มีความชัดเจน เป็นไปตามมาตรฐานที่คุรุสภากำหนดไว้ และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีกระบวนการในการผลิตครูที่มีความเหมาะสมทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ และสอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงานที่ใช้ครู

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่อง แนวทางการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ (1) เพื่อศึกษาความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา และพฤติกรรมการสอนของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา (2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเชิงปรัชญาศึกษากับพฤติกรรมการสอนของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา และ (3) เพื่อสังเคราะห์แนวทางการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา มีแบบแผนการวิจัยเป็นวิจัยแบบผสมผสาน ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อหลาย ๆ ฝ่ายทั้งนักการศึกษา นักวิชาการหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการผลิตครูประถมศึกษา ซึ่งสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปสู่การวางแผนการพัฒนาหลักสูตรระดับปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษาให้สอดคล้องกับความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษาต่อไป

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณคือ นิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 ที่กำลังอยู่ในกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและกำลังจะก้าวเข้าสู่บทบาทของครูปฏิบัติการสังกัดในสถาบันผลิตครูประถมศึกษาในประเทศไทย แต่เนื่องจากประชากรมีขนาดใหญ่ ผู้วิจัยจึงได้ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เพื่อเป็นกระบวนการให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่มีความเป็นตัวแทนที่ดีของประชากร ซึ่งจากการคำนวณจะได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้รวมทั้งสิ้นจำนวน 274 คน โดยมีอัตราการตอบกลับของแบบสอบถาม คิดเป็นร้อยละ 92.26 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพคือ อาจารย์มหาวิทยาลัยประจำสาขาวิชาประถมศึกษาหรืออาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรการฝึกหัดครูประถมศึกษา จำนวน 8 คน ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเลือกจำเพาะเจาะจง เพื่อให้ครอบคลุมถึงประชากรทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามในเรื่องของความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาและพฤติกรรมการสอนของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เกี่ยวกับความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา และตอนที่ 3 เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา และแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง มีลักษณะผสมผสานระหว่างโครงสร้างข้อคำถามและการกำหนดประเด็นคำถามไว้ล่วงหน้า

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) กับนักศึกษาครูระดับปริญญาบัณฑิต สาขาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เพื่อวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามเกี่ยวกับความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา โดยใช้วิธีการทดสอบซ้ำ ซึ่งผู้วิจัยเว้นระยะในการทดสอบครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 ห่างกัน 15 วัน แล้วคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ส่วนการวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามพฤติกรรมการสอน คำนวณโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค ได้ค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ 0.918

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 3 ส่วนตามแบบแผนการวิจัยและวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ข้อมูลที่ได้จากส่วนนี้ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง สภาพความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา และพฤติกรรมการสอนของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลแสดงออกมาในรูปแบบของการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พร้อมนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางความเรียง

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ข้อมูลที่ได้จากส่วนนี้ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา กับพฤติกรรมการสอนของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พร้อมนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางความเรียง

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ข้อมูลที่ได้จากส่วนนี้ประกอบด้วยข้อมูลที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับแนวทางการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความในรูปของการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และทำความเข้าใจภาพรวมตามความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคน พร้อมนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบการบรรยายเป็นความเรียง

จากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ในข้างต้น รวมทั้งข้อความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาสรุปเป็นผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และจัดทำรายงานการวิจัย โดยผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง สภาพความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา และพฤติกรรมการสอนของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา

1.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศของผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย กล่าวคือ เป็นเพศหญิง ร้อยละ 87.6 และเพศชาย ร้อยละ 12.4 โดยมีภูมิลำเนาอยู่ที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คิดเป็นร้อยละ 43.8 รองลงมาคือ ภาคกลาง คิดเป็นร้อยละ 23.0 ภาคเหนือ คิดเป็นร้อยละ 22.3 และน้อยที่สุดมีภูมิลำเนาอยู่ที่ภาคใต้ คิดเป็นร้อยละ 10.9 ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ ส่วนใหญ่พักที่หอพักหรือห้องเช่า คิดเป็นร้อยละ 76.3 รองลงมาคือพักที่บ้านพักของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 19.3 และพักบ้านญาติ คิดเป็นร้อยละ 4.0 ตามลำดับ วิชาสอนที่ผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ได้รับมอบหมายส่วนใหญ่เป็นวิชาภาษาไทย คิดเป็นร้อยละ 58.8 รองลงมาคือ วิชาคณิตศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 43.8 และวิชาสอนที่กลุ่มตัวอย่างได้รับมอบหมายน้อยที่สุดคือ วิชาศิลปะ คิดเป็นร้อยละ 10.2 ตามลำดับ ส่วนใหญ่สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 คิดเป็นร้อยละ 38.3 รองลงมาคือ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 คิดเป็นร้อยละ 32.1 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 คิดเป็นร้อยละ 29.6 ตามลำดับ

ผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ส่วนใหญ่กำลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) คิดเป็นร้อยละ 73.7 รองลงมาคือ สังกัดโรงเรียนสาธิต คิดเป็นร้อยละ 10.2 และน้อยที่สุดคือ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ร้อยละ 1.8 จำนวนนักเรียนในห้องส่วนใหญ่มีจำนวนนักเรียนในห้องอยู่ระหว่าง 15-30 คน ร้อยละ 67.5 รองลงมาคือ จำนวนนักเรียนในห้องมากกว่า 31 คน คิดเป็นร้อยละ 25.9 และจำนวนนักเรียนในห้องน้อยกว่า 15 คน คิดเป็นร้อยละ 6.6 ตามลำดับ การตัดสินใจในการเลือกรูปแบบหรือวิธีการสอนส่วนใหญ่ตัดสินใจเลือกมาจากตัวผู้สอนเอง คิดเป็นร้อยละ 50.4 รองลงมาคือนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 36.1 และตัดสินใจเลือกรูปแบบหรือวิธีการสอนมาจากอาจารย์นิเทศก์น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.8

1.2 ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา มีแนวโน้มไปทางความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาที่พัฒนานิยม รองลงมาคือ ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยม ความเชื่อเชิงปรัชญาศึกษานิรันดรนิยม ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยม และความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม ตามลำดับ เมื่อแยกวิเคราะห์เป็นรายด้านพบว่า ในด้านความหมายการศึกษา ด้านบทบาทครู และด้านบทบาทโรงเรียน ความเชื่อเชิง

ปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา มีแนวโน้มไปทางความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยม ส่วนด้านจุดมุ่งหมายการศึกษา ด้านหลักสูตร ด้านบทบาทผู้เรียน และด้านกระบวนการเรียนการสอน ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา มีแนวโน้มไปทางความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาพิพัฒน์นิยม และด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา มีแนวโน้มไปทางความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยม

1.3 พฤติกรรมการสอนของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการสอนของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา มีแนวโน้มไปทางความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษานิรันดรนิยม รองลงมาได้แก่ พฤติกรรมการสอนตามแนวความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยม พฤติกรรมการสอนตามแนวความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาพิพัฒน์นิยม พฤติกรรมการสอนตามแนวความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม และอันดับสุดท้ายคือ พฤติกรรมการสอนตามแนวความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยม

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา กับพฤติกรรมการสอนของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาในแต่ละสาขาปรัชญาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสอนตามแนวความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาในสาขาเดียวกัน แต่พบว่า ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยม มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับพฤติกรรมการสอนตามแนวความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยม มีความสัมพันธ์ในทางลบกับพฤติกรรมการสอนตามแนวความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ส่วนที่ 3 ผลการสังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา

ผลจากการสัมภาษณ์อาจารย์มหาวิทยาลัยประจำสาขาวิชาประถมศึกษาหรืออาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรการฝึกหัดครูประถมศึกษา จำนวน 8 คน เกี่ยวกับแนวทางการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา ผลการวิจัยมีข้อค้นในประเด็นดังต่อไปนี้

3.1 ผลการศึกษาเกี่ยวกับปรัชญาหลักสูตรของสถาบันผลิตครูประถมศึกษา

พบว่า ปรัชญาหลักสูตร สาขาวิชาประถมศึกษา มีความสอดคล้องกับ ความมุ่งหมายและหลักการที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 ที่ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559b)

เมื่อพิจารณาจากปรัชญาหลักสูตร สาขาวิชาประถมศึกษาพบว่า มีการนำแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาพัฒนานิยามมาเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา โดยสรุปได้ว่าปรัชญาหลักสูตร สาขาวิชาประถมศึกษา มุ่งเน้นผลิตครูที่มีคุณธรรมจริยธรรม มีความรู้ความสามารถทางวิชาการและวิชาชีพ มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สามารถบูรณาการทักษะการจัดการเรียนรู้ระดับประถมศึกษาอย่างหลากหลายและสอดคล้องกับบริบททางการศึกษาของชุมชน สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิตและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

3.2 ผลการศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมส่งเสริมการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู และการวัดและประเมินผล

พบว่า กิจกรรมที่ส่งเสริมการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะกิจกรรม ได้แก่

1) กิจกรรมที่ส่งเสริมด้านความเป็นครู ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและวิชาชีพ โดยหล่อหลอมผ่านรายวิชาปรัชญาการศึกษาและรายวิชาการพัฒนาหลักสูตรที่เป็นรายวิชาเฉพาะหรือวิชาชีพครู รวมทั้งการหล่อหลอมด้วยกิจกรรม เช่น กิจกรรมส่งเสริมวิถีชีวิตประชาธิปไตย กิจกรรมจิตอาสาค่ายพัฒนา กิจกรรมตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและศาสตร์พระราชา กิจกรรมครูเจ้าฟ้า เป็นต้น โดยการให้นิสิตนักศึกษาใช้วิธีการสังเกต สอบถาม สัมภาษณ์ครูหรืออาจารย์ที่นิสิตนักศึกษาเห็นว่ามีความเป็นครูที่สามารถนำมาเป็นแบบอย่างได้ และฟังการบรรยายการเป็นครูที่พึงประสงค์โดยศิษย์เก่าของสาขาวิชาประถมศึกษา เพื่อปลูกจิตสำนึกของความเป็นครู

วัดและประเมินผลโดยการสังเกตพฤติกรรมก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม สนทนาสะท้อนผลกับนิสิตนักศึกษา และสอบประมวลความรู้รายวิชาชีพครู

2) กิจกรรมที่ส่งเสริมด้านทักษะกระบวนการจัดการเรียนรู้ หล่อหลอมผ่านรายวิชาเอกประถมศึกษา ซึ่งในรายวิชามีเนื้อหาสอดคล้องตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ เช่น วิชาพฤติกรรมการสอนระดับประถมศึกษา วิชาการจัดการชั้นเรียน และวิชาการจัดการเรียนรู้บูรณาการ รายวิชาที่สอนเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับครูประถมศึกษาเลย เป็นต้น โดยการใช้กิจกรรมที่ให้นิสิตนักศึกษาได้เรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เช่น กิจกรรมการสังเกตชั้นเรียน กิจกรรมการศึกษาดูงาน กิจกรรมบริการวิชาการในโรงเรียน เพื่อให้นิสิตนักศึกษาครูสามารถนำประสบการณ์มาบูรณาการกับการจัดการศึกษาและปรับพฤติกรรมของผู้เรียน

โดยการวัดและประเมินผลจะใช้ในหลากหลายรูปแบบ ซึ่งในภาคปฏิบัติจะการใช้การวัดและประเมินผลจากการจัดนิทรรศการ ซึ่งเป็นผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติและลงพื้นที่จริง และการสรุปกิจกรรมของนิสิตนักศึกษา ในภาคทฤษฎีใช้การวัดและประเมินผลจากการตรวจผลงานเป็นหลัก แล้วประเมินตามเกณฑ์ของมหาวิทยาลัย

3) กิจกรรมเตรียมความพร้อมในการฝึกประสบการณ์ เพื่อบ่มเพาะให้นิสิตนักศึกษามีความพร้อมที่จะไปเป็นครู หล่อหลอมผ่านกิจกรรมและโครงการการเรียนรู้ เช่น โครงการกระบวนการละครเพื่อพัฒนาตนและเตรียมความพร้อมในการฝึกประสบการณ์ โดยการเชิญวิทยากรทั้งภายในและภายนอกสถาบันมาอบรมให้ความรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ โครงการฝึกปฏิบัติงานร่วมกับครูในโรงเรียนหรือศูนย์การศึกษาพิเศษ เป็นต้น

วัดและประเมินผลโดยประเมินผลงานหรือชิ้นงานที่ได้จากการอบรม และติดตามการนำไปใช้ในการฝึกประสบการณ์ในห้องเรียน รวมถึงติดตามผลการฝึกประสบการณ์ และสนทนาระหว่างผลการปฏิบัติหน้าที่

3.3 ผลการศึกษาเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นกับนิสิตนักศึกษาครู หลังจากได้ดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา พบว่า ผลที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่สอดคล้องกับปรัชญาของหลักสูตรและความคาดหวังของรายวิชา นิสิตนักศึกษาครูมีการพัฒนาความรู้สติปัญญา ทักษะการสอน สามารถนำความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน และปฏิบัติงานในหน้าที่ครูได้อย่างดี มีอุดมการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ครูอย่างแท้จริง รวมถึงอัตรการบรรจุของบัณฑิตของสาขาเป็นตัวเลขที่ค่อนข้างสูง และได้รับการตอบรับจากผู้ใช้บัณฑิตที่ประเมินในด้านความพึงพอใจ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ด้านกรอบมาตรฐานอุดมศึกษา 6 ด้าน ในเกณฑ์ที่ค่อนข้างสูง ซึ่งถือว่าได้ผลสำเร็จในภาพรวม

3.4 ผลการศึกษาเกี่ยวกับประเด็นที่เป็นปัญหาหรืออุปสรรค ที่ส่งผลให้ไม่เป็นไปตามกระบวนการต่าง ๆ ในกิจกรรมของหลักสูตรหรือรายวิชา พบว่า ปัญหาหลักที่ส่งผลให้ไม่เป็นไปตามกระบวนการต่าง ๆ ในกิจกรรมของหลักสูตรหรือรายวิชา คือ การเปลี่ยนแปลงของผู้เรียนในยุคดิจิทัล ที่

ทำให้บางกิจกรรมไม่เป็นไปตามกระบวนการ เช่น รายวิชาที่มุ่งเน้นให้นิสิตนักศึกษาครองตนทั้งในด้านการปฏิบัติตนตามรอยทศพิธราชธรรม และการดำรงชีวิตด้วยหลักเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวง แต่ไม่สามารถต้านกระแสเศรษฐกิจในยุคดิจิทัลได้ เป็นต้น ปัญหาด้านทักษะภาษาอังกฤษ ในการจัดการเรียนรู้ การไม่ค่อยกล้าคิด กล้าพูด และกล้าทำของนิสิตนักศึกษา ทำให้กิจกรรมบางอย่างไม่ได้เป็นตามที่ได้วางแผนไว้ หรือเป็นไปตามแผนได้ไม่เต็มที่ รวมทั้งเรื่องความคิดระหว่างภาคทฤษฎีที่ได้รับจากการศึกษาไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติหรือนำไปใช้ในสถานการณ์จริง ซึ่งเป็นปัญหาที่แก้ไขได้ยาก

3.5 ผลการศึกษาเกี่ยวกับวิธีการและแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้น พบว่า การล่อหลอมแนวคิดหรือความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาแก่นักศึกษาคูจำเป็นต้องอาศัยต้นแบบที่ดี เพราะเป็นการสร้างให้นักศึกษามีจิตวิญญาณของความเป็นครู และมีการบ่มเพาะความเป็นครูตลอดหลักสูตรผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน และมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบวิธีการเรียนการสอนและการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับผู้เรียนในยุคดิจิทัล รวมทั้งควรมีการจัดทำคู่มือหรือกำหนดแนวทางการล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาคู สาขาวิชาการประถมศึกษา เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาร่วมกัน

ดังนั้น จากการสังเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยสรุปแนวทางการล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาคู สาขาวิชาประถมศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 2 แนวทางหลัก ได้แก่ 1) แนวทางในเชิงนโยบาย 2) แนวทางในเชิงการเรียนการสอน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แนวทางในเชิงนโยบาย

1.1 ด้านหลักสูตรและเนื้อหาการเรียนการสอนในวิชาชีพครูควรเน้นเนื้อหาหรือแนวทางการผลิตครูให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับปรัชญาหลักสูตร สามารถประยุกต์ใช้หรือบูรณาการความรู้ทางทฤษฎีเข้ากับการดำรงชีวิตประจำวันได้ ให้ความสำคัญกับทักษะการใช้ชีวิตในยุคที่สังคมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และที่สำคัญสถาบันผลิตครูต้องสร้างจิตวิญญาณแห่งความเป็นครูให้กับนิสิตนักศึกษาคู

1.2 กำหนดทิศทางในการผลิตครูประถมศึกษา โดยมีการอบรมการจัดการเรียนการสอนให้ผู้บริหาร คณาจารย์และบุคลากรผู้เกี่ยวข้อง เพื่อเพิ่มเติมองค์ความรู้ด้านครุศึกษา ดูแลให้คำแนะนำการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของสถาบันผลิตครู และสร้างความเข้าใจกับผู้สอนเกี่ยวกับความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของสาขาวิชาการประถมศึกษาให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีเหตุผล มีที่มาในการจัดกิจกรรมทางการศึกษาให้มากขึ้น เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนการสอนอย่างเต็มศักยภาพ

1.3 ปรับเปลี่ยนระบบการรับนิสิตนักศึกษาครู โดยกำหนดแนวทางในการคัดเลือกนักเรียนดี เก่ง และศรัทธาในวิชาชีพครูเข้ามาเป็นนิสิตนักศึกษาครู กำหนดเกณฑ์ และวิธีคัดเลือกครูตามความเหมาะสมของพื้นที่และสภาพความต้องการใช้ครู โดยใช้ระบบกลาง โดยผู้ใช้ครู (กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานอื่นที่ใช้ครู) รับผิดชอบการเลือกนิสิตนักศึกษาในพื้นที่ แล้วส่งต่อให้สถาบันผลิตครูได้ดำเนินการคัดเลือกตามกำหนดวิธีการอีกครั้ง เพื่อคัดเลือกคนดี เก่ง และมีแววความเป็นครูเข้าสู่อาชีพครู

1.4 ผู้บริหาร คณาจารย์และบุคลากรผู้เกี่ยวข้องกับการผลิตครูต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริหารและการสอน ต้องทำงานร่วมกันเป็นทีม คณาจารย์ต้องบูรณาการการสอนร่วมกับทุกรายวิชา ตลอดจนเข้าใจการวัดและประเมินผลจากชิ้นงานที่ร่วมกำหนด หากทำไม่ได้จะไม่สามารถทำให้นิสิตนักศึกษาครูสัมฤทธิ์ผลตามปรัชญาหลักสูตร ดังนั้น ผู้บริหาร คณาจารย์และบุคลากรผู้เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการผลิตครูประถมศึกษาทุกฝ่าย จึงควรมุ่งทำงานเพื่อประโยชน์ให้เกิดขึ้นอย่างแท้จริง

2. แนวทางในเชิงการเรียนการสอน

2.1 การจัดการเรียนการสอนในวิชาชีพครูมีความทันสมัยไม่ใช่เพียงการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทโลกที่เปลี่ยนแปลงและผู้เรียนที่เปลี่ยนไปเท่านั้น แต่ต้องปรับวิธีการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาให้นิสิตนักศึกษาครูเป็นครูที่มีความทันสมัยจึงจะสามารถเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนที่จะสามารถดำรงชีวิตอยู่ในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างแท้จริง

2.2 การจัดกิจกรรมควรเน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง โดยการลงพื้นที่จริงเพื่อให้นิสิตนักศึกษาครูได้สัมผัสกับสถานการณ์จริงและนำประสบการณ์มาบูรณาการกับการศึกษา และมุ่งเน้นการจัดกิจกรรมที่ให้นิสิตนักศึกษาครูมีจิตสำนึกของความเป็นครู เพื่อบ่มเพาะให้มีความพร้อมที่จะไปเป็นครู

2.3 การจัดสภาพแวดล้อมในการส่งเสริมการเรียนรู้ โดยการสร้างสถานการณ์การเรียนรู้ที่สร้างความรู้สึทางบวก เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้พื้นที่ในการจัดกิจกรรมได้อย่างเหมาะสมตามเป้าหมายการเรียนรู้

2.4 กำหนดให้ทุกรายวิชาสอดแทรกสาระและกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักในคุณค่าของคุณธรรม จริยธรรมและลักษณะอันพึงประสงค์ของคนดี เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในคุณธรรมที่ต้องการจะปลูกฝังบ่มเพาะให้ปรากฏในตัวผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม

2.5 มีการวัดประเมินผลโดยกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่เชื่อมโยงกับความสามารถในการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา ผู้วิจัยพบประเด็นที่นำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเป็นเพศชาย จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว พิจารณาจากจำนวนประชากรทั้งหมด พบว่า มีความสอดคล้องกันเกี่ยวกับเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 87.6 และเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 12.4 และจากสถิติการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการประจำปี 2559 พบว่า จำนวนนิสิตนักศึกษาครู เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย กล่าวคือ เป็นเพศหญิง ร้อยละ 72.34 และเป็นเพศชาย ร้อยละ 27.65 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559a)

จากผลการวิจัยพบว่า การตัดสินใจในการเลือกรูปแบบหรือวิธีการสอนส่วนใหญ่ ผู้ตอบแบบสอบถามตัดสินใจเลือกมาจากตัวผู้สอนเอง รองลงมาคือนักเรียน และตัดสินใจเลือกรูปแบบหรือวิธีการสอนมาจากอาจารย์นิเทศก์น้อยที่สุด จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว สอดคล้องกับข้อมูลบ่งชี้ที่ว่า ยังมีโรงเรียนไม่ผ่านการประเมินอีกจำนวนมากด้วยเหตุผลในด้านครูผู้สอน ได้แก่ ครูผู้สอนขาดความสามารถในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและขาดการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559) และการที่ครูขาดความรู้ด้านการเลือกรูปแบบและวิธีการสอนที่สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน ส่วนใหญ่ครูจะใช้วิธีการบรรยายในการสอนทุกรายวิชาและทุกระดับชั้น ทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2541)

ผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ส่วนใหญ่ได้รับมอบหมายให้สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 รองลงมาคือ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ตามลำดับ พิจารณาจากทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ที่แบ่งลักษณะการเรียนรู้ของเด็กในช่วงวัยนี้อยู่ในขั้นปฏิบัติการอย่างเป็นรูปธรรม (concrete operational period) ซึ่งเด็กในวัย

นี้สามารถคิดอย่างมีเหตุผล รู้จักการแก้ปัญหาสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นรูปธรรมได้ สามารถที่จะเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องความคงตัวของสิ่งต่าง ๆ ลักษณะเด่นของเด็กวัยนี้คือ ความสามารถในการคิดย้อนกลับ นอกจากนั้นความสามารถในการจำของเด็กในช่วงนี้มีประสิทธิภาพขึ้น สามารถจัดกลุ่มหรือจัดการได้อย่างสมบูรณ์ สามารถสนทนากับบุคคลอื่นและเข้าใจความคิดของผู้อื่นได้ดี (Gredler, 1997) ดังนั้นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียนต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับพัฒนาการทางสติปัญญาและสังคมตามวัย ยกตัวอย่างเช่น ในเด็กระดับประถมควรจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านการสัมผัสรับรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ และกิจกรรมการเล่นประเภทต่าง ๆ โดยใช้สื่อและอุปกรณ์ที่เป็นรูปธรรมเพื่อช่วยให้เด็กมีความเข้าใจได้ชัดเจนขึ้นดีกว่าการบอกเล่า บรรยายด้วยคำพูดเพียงอย่างเดียว ซึ่งการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ดังกล่าวสอดคล้องกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาพิพัฒน์นิยม ด้วยเหตุนี้ ผลการวิจัยที่พบว่าความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษาที่มีแนวโน้มไปทางความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาพิพัฒน์นิยมอาจสืบเนื่องมาจากการนำทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์มาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนในชั้นเรียน

2. ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษาภาพรวม

จากผลการวิจัยพบว่า ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษาที่มีแนวโน้มไปทางความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาพิพัฒน์นิยม รองลงมาคือ ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยม ความเชื่อเชิงปรัชญาศึกษานิรันดรนิยม ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยม และความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุรเดช สำราญจิตต์ and พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์ (2555) ซึ่งวิจัยพบว่า แนวคิดทางปรัชญาการศึกษาในภาพรวมของนักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ โครงการพัฒนาครูทั้งระบบภายใต้แผนการปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง ๒555-๒๕๕๘ มีแนวโน้มไปทางลัทธิพิพัฒน์นิยมนิยมมากที่สุด และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของสมพงษ์ สิงหะพล (2524) ซึ่งวิจัยพบว่า แนวคิดทางด้านปรัชญาการศึกษาของนักศึกษาวิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ชั้นปีสุดท้าย ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาชั้นสูง และระดับปริญญาตรีมีแนวโน้มไปทางลัทธิพิพัฒน์นิยมนิยม รวมถึงสอดคล้องกับผลการวิจัยของจินดา ยัญทิพย์ (2528) ซึ่งวิจัยพบว่า แนวคิดทางปรัชญาการศึกษาของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีแนวโน้มไปทางลัทธิพิพัฒน์นิยมนิยมมากที่สุด นอกจากนี้ผลการวิจัยยังใกล้เคียงกับ Mohamed (1978) ซึ่งวิจัยพบว่า นักศึกษาครูของมหาวิทยาลัยอเล็กซานเดรีย ประเทศอียิปต์ มีแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาโน้มไปทางลัทธิปฏิบัตินิยม และอัตถิภาวนิยมมากกว่าปรัชญาจิตนิยมหรือวัตถุนิยม

การที่ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษาที่มีแนวโน้มไปทางความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาพิพัฒน์นิยม ทั้งนี้อาจเป็นผลเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นพลวัต และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งกระทบต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของมนุษย์ ตลอดจนพัฒนาการของวิทยาการใหม่ที่เป็นศาสตร์บูรณาการและข้ามวัฒนธรรม ส่งผลสืบเนื่องต่อระบบการศึกษา การจัดการเรียนการสอน รวมถึงหลักสูตรการผลิตครูของสถาบันฝึกหัดครูที่ต้องมุ่งเน้นการสร้างหลักสูตรให้มีความทันสมัย ตอบสนองยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ และการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล โดยหลักสูตรการผลิตครูในปัจจุบันได้รับอิทธิพลทางการศึกษา รวมทั้งบทเรียนการผลิตครูของประเทศต่าง ๆ ในสากลที่มีความก้าวหน้าในการผลิตบัณฑิตวิชาศึกษาศาสตร์ ซึ่งประเทศที่มีอิทธิพลทางด้านแนวคิดทางการศึกษาต่อประเทศไทยมากกว่าประเทศอื่น ๆ คือ ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยในปีพ.ศ.2490 ประเทศสหรัฐอเมริกา เริ่มให้ทุนแก่นักศึกษาไทยไปเรียนวิชาศึกษาศาสตร์ 1 ทุน และต่อมาอีกประมาณ 1-2 ปี กระทรวงศึกษาธิการจึงเริ่มส่งนักศึกษาไทยไปศึกษาวิชาศึกษาศาสตร์ที่ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้แนวคิดของความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาพิพัฒน์นิยมได้รับการเผยแพร่มาสู่ประเทศไทยโดยผ่านทางนักการศึกษาที่ไปปฏิบัติงานในขณะนั้น

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะระยะเวลาจะผ่านมาเกือบ 70 ปีแล้ว แต่แนวคิดของความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาพิพัฒน์นิยมในประเทศไทยยังคงมีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษา ทั้งนี้พิจารณาได้จากแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ในด้านวิสัยทัศน์และจุดมุ่งหมายในการศึกษา ดังจะเห็นได้ในข้อความที่ว่า “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” โดยเน้นให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559b) ซึ่งแนวทางการจัดการศึกษาของแผนการศึกษาแห่งชาติดังกล่าว ล้วนเป็นแนวคิดมาจากปรัชญาการศึกษาพิพัฒน์นิยม ทั้งนี้เพราะจุดมุ่งหมายหลักที่ชัดเจนของปรัชญาการศึกษาพิพัฒน์นิยมคือ เน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติหรือเรียนรู้จากประสบการณ์ และเป็นการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เมื่อเป็นเช่นนี้ สถาบันฝึกหัดครูจึงมีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรการผลิตครูให้สอดคล้องกับนโยบายและแนวทางการจัดการศึกษาของแผนการศึกษาแห่งชาติ

ด้วยเหตุนี้ การที่นิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษาที่มีความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษามีแนวโน้มไปทางความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาพิพัฒน์นิยมมากที่สุด จึงอาจจะมีอิทธิพลมาจากแนวทางการศึกษาของต่างประเทศ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 และหลักสูตรการผลิตครูของสถาบันฝึกหัดครู

ส่วนความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษาที่มีแนวโน้มรองลงมาคือ ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยม อาจเป็นผลเนื่องมาจากอิทธิพลคุณค่าของ

สังคมไทย กล่าวคือ สังคมไทยให้ความสำคัญต่อการเคารพสิทธิ เสรีภาพ การมีอิสระภาพ ซึ่งมีลักษณะสอดคล้องกับแนวคิดปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยม รวมถึงความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ และนวัตกรรมสำคัญที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในวงการการศึกษาปัจจุบัน เช่น การเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน (flipped classroom) ซึ่งเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อยกระดับและคุณค่าแห่งวิชาชีพครูที่ปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ให้เกิดผ่านสื่อเทคโนโลยีที่หลากหลาย (วิจารณ์ พานิช, 2556) และการเรียนรู้แบบออนไลน์ ซึ่งเป็นการเข้าถึงข้อมูลความรู้และเรื่องราวต่าง ๆ ในปัจจุบันที่สามารถค้นคว้าเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง รวมถึงการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่มีการปรับเปลี่ยนบทบาทครั้งสำคัญของครู จากครูผู้สอน (teacher) มาเป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ (facilitator) ซึ่งบทบาทและทักษะสำคัญของครูที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก ล้วนเป็นแนวคิดมาจากปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยม ด้วยเหตุนี้ คุณค่าของสังคมไทย ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม และการปรับเปลี่ยนบทบาทของครู อาจเป็นส่วนผลักดันให้นิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษาที่มีความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยมโน้มรองลงมาเป็นอันดับที่ 2

ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ระดับสุดท้ายคือ ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม อาจเป็นผลเนื่องมาจากแนวคิดของการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันที่ก้าวพ้นรูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้ครูเป็นศูนย์กลาง มาเป็นการเรียนรู้ในแบบกระบวนทัศน์ใหม่ ที่เรียกว่า การจัดการศึกษายุคฐานแห่งเทคโนโลยี เนื่องจากในปัจจุบันผู้เรียนสามารถเข้าถึงแหล่งเทคโนโลยีเพื่อใช้ประโยชน์ต่อการศึกษา และสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ด้วยตนเอง โดยไม่จำกัดเวลา และสถานที่ซึ่งแตกต่างจากการศึกษาในอดีต ที่การศึกษาจะถูกจำกัดอยู่ในชั้นเรียนหรือในสถานที่ที่ใช้สำหรับศึกษาหาความรู้เช่นห้องสมุดเท่านั้น โดยการปฏิรูปการศึกษาในปัจจุบันได้เปลี่ยนมายึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child-centered) โดยมีหลักการว่า กระบวนการจัดการเรียนการสอนต้องเน้นให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ และพัฒนาความรู้ได้ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพของตนเอง รวมทั้งสนับสนุนให้มีการฝึกและปฏิบัติในสภาพจริงของการทำงาน มีการเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนกับสังคมและการประยุกต์ใช้ มีการจัดกิจกรรมและกระบวนการให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินและสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ โดยไม่เน้นไปที่การท่องจำเนื้อหาอย่างเดียว ซึ่งกระบวนการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ (Active Learning) จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถรักษาผลการเรียนรู้ให้อยู่คงทนได้มากกว่ากระบวนการเรียนรู้ผ่านการสอนแบบบรรยาย (Passive Learning) (ณัชนัน แก้วชัยเจริญกิจ, 2550) เพราะกระบวนการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจะสอดคล้องกับการทำงานของสมองที่เกี่ยวข้องกับความจำ โดยสามารถเก็บและจำสิ่งที่ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ผู้สอน และสิ่งแวดล้อม ทำให้การเรียนรู้ที่ได้ผ่านการปฏิบัติจริง สามารถเก็บความจำในระบบความจำระยะยาว (Long Term Memory) ทำให้ผลการเรียนรู้ยังคงอยู่ได้ในปริมาณที่มากกว่า และมีระยะยาวกว่า สอดคล้องกับ Raymond and Marilyn (1979) ที่มีความเห็น

ว่า การสอนแบบเก่าทำให้นักเรียนไม่สามารถแก้ปัญหาได้ เพราะเวลาเรียนที่ใช้ในห้องเรียนส่วนมาก จะใช้ในการฟังครูอธิบายมากกว่าการคิด และลงมือทำ ด้วยเหตุนี้ อาจส่งผลให้นักศึกษาคณะ สาขาวิชาประถมศึกษาที่มีความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยมโน้มเป็นลำดับสุดท้าย

3. ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาคณะ สาขาวิชาประถมศึกษารายด้าน

จากผลการวิจัยพบว่า ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา ความเชื่อเชิงปรัชญา การศึกษาของนิสิตนักศึกษาคณะ สาขาวิชาประถมศึกษา มีแนวโน้มไปทางความเชื่อเชิงปรัชญา การศึกษาปฏิรูปนิยม อาจสืบเนื่องมาจากอิทธิพลของการปฏิรูปโครงสร้างของระบบการศึกษา โดยยึดเอาการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนความต้องการของชุมชนหรือท้องถิ่นแต่ละแห่งเป็นหลัก โดยเปิดโอกาสให้แต่ละท้องถิ่นเพิ่มเติมหลักสูตรให้เหมาะสมกับบริบท สภาพท้องถิ่น พิจารณาได้จากการจัดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถและทัศนคติที่จะออกไปปฏิรูปสังคมให้ดีขึ้น สอดคล้องกับ วรากรณ์ สามโกเศศ (2557) ที่ได้นำเสนอแนวคิดที่ว่าด้วยการปฏิรูปการเรียนรู้สู่การปฏิรูปสังคม ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดทางการศึกษาของความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยม รวมทั้งปรับระบบการวัดและประเมินสมรรถนะที่สะท้อนประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนา ผู้เรียนเป็นสำคัญ

4. ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา กับพฤติกรรมการสอนของนิสิต นักศึกษาคณะ สาขาวิชาประถมศึกษา

จากผลการวิจัยพบว่า ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาในแต่ละสาขาปรัชญาของนิสิต นักศึกษาคณะ สาขาวิชาประถมศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสอนตามแนวความเชื่อเชิง ปรัชญาการศึกษาในสาขาเดียวกัน ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยต่างประเทศของ Sue Murrell (1978) ผลการวิจัยของ Veal (1977) และผลการวิจัยของ Townes (1975) ซึ่งผลการวิจัย พบว่า แนวคิดทางปรัชญาการศึกษาและพฤติกรรมการสอนของครูไม่มีความสัมพันธ์กัน ผู้วิจัยอธิบายได้ ว่า การที่นิสิตนักศึกษาคณะ สาขาวิชาประถมศึกษา มีความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาไม่สัมพันธ์กับ พฤติกรรมการสอน อาจเป็นผลสืบเนื่องมาจากหลายปัจจัย อาทิเช่น การแสดงออกของพฤติกรรมที่ ตอบสนองต่อปัจจัยทางกายภาพ ทำให้เกิดการวางตัวที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ซึ่งปัจจัยทาง กายภาพ อาจประกอบด้วย บริบทของโรงเรียน หลักสูตรของสถานศึกษา รวมถึงการสนับสนุนจาก ผู้บริหาร ส่งผลต่อการแสดงออกของพฤติกรรมการสอนที่ไม่สามารถดำเนินการไปตามความเชื่อเชิง ปรัชญาการศึกษาที่มีอยู่ได้ ปัจจัยต่อมาอาจสืบเนื่องมาจากระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอนใน สถานศึกษาที่มีระยะเวลาไม่นาน ทำให้นิสิตนักศึกษาคณะ ยังไม่มีความชำนาญในพฤติกรรมการสอน ทำ ให้นิสิตนักศึกษาคณะอาจจะเลือกใช้วิธีการสอนไปตามที่เคยได้รับการศึกษาเล่าเรียนและฝึกฝนมา โดยไม่

ตระหนักว่า วิธีการสอนนั้นมาจากหลักการหรือฐานความเชื่อใด ทั้ง ๆ ที่นิสิตนักศึกษาครูอาจมีความต้องการที่จะใช้วิธีการสอนที่สอดคล้องกับความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาที่มีอยู่

ปัจจัยด้านข้อจำกัดของเวลาที่ใช้ในการสอน ซึ่งสาเหตุเช่นนี้พบได้มาก เนื่องจากสถาบันการศึกษาในปัจจุบัน มีการจัดกิจกรรมที่นอกเหนือจากการเรียนการสอนในชั้นเรียนมากขึ้น กิจกรรมเหล่านี้ทำให้ต้องหยุดเรียนอยู่เสมอ ทำให้เกิดปัญหาเวลาเรียนไม่พอ อาจส่งผลให้การสอนไม่สามารถดำเนินการไปตามความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาที่มีอยู่ได้ ดังนั้น หากผู้สอนได้มีโอกาสปฏิบัติหน้าที่ตามที่กำหนดไว้อย่างเต็มความสามารถ โดยไม่ต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ไปปฏิบัติงานอื่น ๆ จนต้องทิ้งห้องเรียนเป็นเวลานานในแต่ละปีการศึกษา ผู้สอนจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้เป็นไปตามความมุ่งหมาย และหลักการในการจัดการศึกษา ความสำเร็จของการจัดการศึกษาจะเกิดขึ้นได้ หากผู้สอนทุกคนมีความเข้าใจและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนเพื่อตอบสนองต่อจุดมุ่งหมายและหลักการ อาจกล่าวได้ว่า การที่จะเปลี่ยนแปลงหรือการปฏิรูปการจัดการศึกษาต้องดำเนินการเปลี่ยนแปลงกระบวนการจัดการเรียนการสอนเป็นอันดับแรก เมื่อครูเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามความมุ่งหมาย และหลักการในการจัดการศึกษา ย่อมส่งผลถึงคุณลักษณะของผู้เรียนที่จะเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับจากกระบวนการจัดการเรียนการสอน

ปัจจัยอีกประการหนึ่งอาจกล่าวได้ว่า นิสิตนักศึกษาครูบางคนบอกว่าตนมีความเชื่อ เห็นดีเห็นงามกับความเชื่อใดความเชื่อหนึ่ง และสอนตามความเชื่อนั้น แต่ปรากฏว่า พฤติกรรมการสอนตลอดจนการกระทำหลายอย่างกลับไม่เป็นไปอย่างสอดคล้องกับความเชื่อนั้น ตัวอย่างเช่น นิสิตนักศึกษาครูรู้ว่าครูผู้สอนควรมีคุณสมบัติของความเป็นประชาธิปไตย ควรรับฟังและยอมรับความคิดเห็นของผู้เรียนเคารพในความเป็นมนุษย์ของผู้เรียน และควรฝึกให้ผู้เรียนมีคุณสมบัติดังกล่าว แต่นิสิตนักศึกษาครูมีการกระทำหลายอย่างที่ เป็นไปในทางตรงกันข้าม เช่น เมื่อผู้เรียนเสนอความคิดที่ไม่ตรงกับความคิดเห็นของตน แสดงกิริยาท่าทางไม่พอใจ บางครั้งเผลอใช้วาจาตู่ถูกผู้เรียนที่เรียนอ่อน และแสดงความพอใจสนับสนุนผู้เรียนที่เรียนเก่ง โดยปฏิบัติต่อผู้เรียนอย่างไม่เสมอภาค ยุติธรรม ซึ่งในกรณีทำนองนี้ อาจเกิดจากนิสิตนักศึกษาครูส่วนใหญ่รับความคิด ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาต่าง ๆ มาจากการศึกษา หรือรับรู้มาว่า สิ่งนั้น สิ่งดี ควรกระทำ จนกระทั่งอาจคิดว่าตนมีความเชื่อในแนวนั้นจริง ๆ แต่แท้ที่จริงแล้วมิได้มีความเชื่ออย่างแท้จริงเกิดขึ้น ซึ่งอาจเป็นผลทำให้เกิดการกระทำที่ไม่สอดคล้องกับความเชื่อที่ตนคิดว่าเชื่อ หรืออาจเป็นเพราะสิ่งที่เชื่อนั้นยังไม่เข้มข้น ความเชื่ออื่นหรือความเชื่อเก่าซึ่งแฝงอยู่ในส่วนลึกอาจมีพลังมากกว่า ที่กล่าวมาเช่นนี้ ผู้วิจัยมิได้หมายความว่า นิสิตนักศึกษาครูเหล่านั้นนั้นมีความผิดที่ไม่สามารถปรับหรือพัฒนาตนเองให้มีพฤติกรรมการสอนสอดคล้องตามความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาที่พึงประสงค์ เพียงแต่ผู้วิจัยต้องการอภิปรายให้เห็นว่า ปัญหาในลักษณะนี้ เป็นปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่เกิดขึ้น เนื่องจากการศึกษาเล่าเรียน การรับรู้ในแนวคิด หรือความเชื่อใด ๆ นั้น แม้จะสามารถปลูกฝังความเชื่อนั้นได้อย่างแท้จริง จนกระทั่งพฤติกรรมการสอนต่าง ๆ ของตนมีความสอดคล้องกลมกลืน

เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของตนนั้น ต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่างที่สำคัญ คือ เวลา ประสบการณ์ ผลที่ได้รับ ฯลฯ ซึ่งอาจสามารถช่วยปรับระดับความเชื่อให้มากขึ้นหรือลดลงได้

ด้วยเหตุนี้ การที่นิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษาที่มีความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาไม่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการสอน จึงอาจสืบเนื่องมาจากปัจจัยทางกายภาพ ระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาและข้อจำกัดของเวลาที่ใช้ในการสอน ความเชื่ออื่นหรือความเชื่อเก่าซึ่งแฝงอยู่ในส่วนลึกที่มีพลังมากกว่าก็เป็นได้

อย่างไรก็ตาม จากผลการวิจัยยังพบว่า ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยม มีความสัมพันธ์ในทางลบกับพฤติกรรมการสอนตามแนวความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม ซึ่งหมายความว่า ถ้านิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษาที่มีความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยมลดน้อยลง การแสดงออกพฤติกรรมการสอนตามแนวความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยมจะเพิ่มมากขึ้น อาจเป็นผลสืบเนื่องมาจาก แนวคิดการจัดการศึกษาตามความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยมมีลักษณะให้ความสำคัญกับการให้เสรีภาพแก่ผู้เรียนในการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเป็นตัวของตัวเองมากที่สุด และสนับสนุนส่งเสริมผู้เรียนในการค้นหาความหมายและสาระสำคัญของชีวิต โดยผู้เรียนมีเสรีภาพในการเลือกสิ่งที่เรียนตามที่ตนต้องการ มีเสรีภาพในการเลือกตัดสินใจเมื่อเผชิญกับปัญหาและสถานการณ์ต่าง ๆ และรับผิดชอบในการตัดสินใจหรือการกระทำของตน ซึ่งเป็นแนวคิดที่มีลักษณะค่อนข้างแตกต่างกับแนวคิดการจัดการศึกษาตามความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยมที่ยึดหลักการจัดแบบแยกตามลักษณะและระดับความสามารถที่ใกล้เคียงกันของผู้เรียน (Homogeneous Grouping) เพื่อมิให้ผู้เรียนช้ากว่าผู้ที่สามารถเรียนเร็ว ในการสอนจะเน้นการบรรยายของผู้สอนเป็นหลัก และคำนึงถึงมาตรฐานทางวิชาการมากกว่าคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมทั้งไม่มีการวัดพัฒนาการทางด้านทัศนคติในการแก้ปัญหาหรือปรับปรุงสังคม แต่เน้นพัฒนาการทางด้านสติปัญญา

ด้วยเหตุนี้ ลักษณะแนวคิดของความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาที่มีความแตกต่างกัน อาจเป็นผลทำให้ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยมกับพฤติกรรมการสอนตามแนวความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยมแปรผกผันหรือไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

5. แนวทางการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา

จากผลการวิจัยพบว่า สถาบันผลิตครูประถมศึกษาโดยภาพรวม ได้มีการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา โดยมีการนำแนวคิดทางปรัชญาการศึกษามาเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา ซึ่งหล่อหลอมผ่านกิจกรรมส่งเสริมด้านความเป็นครู กิจกรรมส่งเสริมด้านทักษะกระบวนการจัดการเรียนรู้ และกิจกรรมเตรียมความพร้อมในการฝึกประสบการณ์ เพื่อให้นิสิตนักศึกษาเป็นครูที่ดี มีความรู้ และมีทักษะการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรระดับประถมศึกษา ซึ่งผลที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่สอดคล้องกับปรัชญาของหลักสูตร

และความคาดหวังของรายวิชา นิสิตนักศึกษาครูมีการพัฒนาความรู้ สติปัญญา ทักษะการสอน สามารถนำความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการปฏิบัติงานในหน้าที่ครูได้อย่างดี มีอุดมการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ครูอย่างแท้จริง สอดคล้องกับแนวคิดของสุคนธ์ สรินทร์านนท์ (2554) ที่ได้กล่าวว่า ครูยุคใหม่ในทศวรรษที่มีการปฏิรูปการศึกษารอบที่ 2 ต่างมีความตื่นตัวและตระหนักถึงความจำเป็นที่ต้องมีการพัฒนาตนเองในหลายด้าน เพื่อให้เป็นครูคุณภาพ โดยเฉพาะหัวใจสำคัญของการเป็นครูคือ ต้องพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เป็นไปตามจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับปัจจุบัน สิ่งสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เกิดผลตามเป้าหมายดังกล่าวนี้ ครูต้องปฏิรูปการเรียนการสอนโดยวิธีสอนที่หลากหลายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

นอกจากนี้ หากพิจารณาในภาพรวมของการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา แนวทางที่สำคัญจะต้องดำเนินการตั้งแต่กระบวนการคัดสรรคนที่จะเข้ามาศึกษา โดยใช้วิธีการคัดเลือกที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตครูประถมศึกษาที่ว่า “...ในการรับเข้าน่าจะมมีโอกาสได้คัดเลือกมากกว่านี้ นอกจากที่จะให้รับอย่างเดียว เพื่อให้คนที่เขายังไม่สนใจไม่ต้องมาก็ได้ เพราะความตั้งใจของตัวผู้เรียนเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้สามารถพัฒนาความเชื่อตรงนี้ได้ดีมากขึ้นด้วย...” เพื่อช่วยในการควบคุมคุณภาพการผลิตครู ซึ่งสอดคล้องกับนิวัตต์ น้อยมณี and กัญญา เอี่ยมพญา (2560) ที่ได้กล่าวว่า การพัฒนาวิชาชีพครูจะต้องคำนึงถึงระบบโดยรวมของการได้มาซึ่งบุคลากรที่มีคุณภาพตั้งแต่ต้นคือ สถาบันผลิตครู จนปลายทางคือหน่วยงานที่ใช้ครูว่าต้องร่วมกันอย่างไร เพื่อให้ได้มาซึ่งครูที่มีคุณภาพ และต้องร่วมกันรักษาคุณภาพของครูให้คงอยู่ต่อไป เพราะความเป็นวิชาชีพจะคงอยู่ได้ต้องได้รับการยอมรับจากทุกภาคส่วนในสังคม จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่สถาบันผลิตครูต้องมีการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพ

ด้วยเหตุนี้ การจัดทำคู่มือหรือกำหนดแนวทางการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาการประถมศึกษาที่มีโครงสร้างที่ชัดเจนสะดวก จึงมีความเหมาะสมในการนำมาใช้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาครูร่วมกัน โดยต้องกำหนดรูปแบบของการพัฒนาครูให้มีความต่อเนื่องเชื่อมโยง และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยเริ่มตั้งแต่การพัฒนา นิสิตนักศึกษาครู เพื่อให้ออกไปเป็นครูที่มีคุณภาพเหมาะสมกับยุคสมัย

ข้อเสนอแนะ

1) ข้อเสนอแนะสำหรับการดำเนินงานวิจัยไปใช้

ด้านนโยบาย

จากผลการวิจัยที่พบว่า นิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา มีความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาโน้มไปทางความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาพัฒนานิยมมากที่สุด นักการศึกษา นักวิชาการหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการผลิตครูประถมศึกษาจึงควรทำความเข้าใจโดยนำหลักคิดพื้นฐานและแนวทางการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาการศึกษาดังกล่าวมาใช้เป็นฐานคิดในการวางแผนการพัฒนาหลักสูตรระดับปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษาให้สอดคล้องกับความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา ซึ่งจะทำหน้าที่เป็นครูประถมศึกษาต่อไป

ด้านการเรียนการสอน

จากผลการวิจัยที่พบว่า ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสอน แสดงว่าหลักสูตรการผลิตครูประถมศึกษา ยังไม่สามารถนำความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาไปสู่การสอนได้มากนัก สถาบันฝึกหัดครูจึงควรส่งเสริมและพัฒนาให้มีการนำปรัชญาการศึกษามาสู่กระบวนการเรียนการสอนในห้องเรียนมากยิ่งขึ้น ด้วยการวางแผนกระบวนการในหลักสูตรระดับปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษาที่แสดงให้เห็นถึงแนวทางปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนตามความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้นิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษาที่กำลังจะก้าวเข้าสู่บทบาทของครูปฏิบัติการ สามารถแสดงพฤติกรรมการสอนที่พึงประสงค์สอดคล้องกับหลักสูตรประถมศึกษาในปัจจุบัน

2) ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยและศึกษาต่อไป

2.1 ควรศึกษาในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา กับพฤติกรรมการสอนของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา แต่ใช้เครื่องมือวัดพฤติกรรมการสอนด้วยวิธีการสังเกตแบบระบุพฤติกรรม แล้วเขียนบันทึกพฤติกรรมที่บุคคลนั้นแสดงออก โดยไม่ให้ผู้ถูกสังเกตรู้ตัว ซึ่งจากการสังเกตพฤติกรรมการสอนจะได้ข้อมูลที่ชัดเจนและถูกต้องมากกว่าการให้นิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษาตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของตนเอง แต่วิธีการดังกล่าวอาจมีกระบวนการที่ยุ่งยากและซับซ้อนมากกว่า จึงเหมาะกับขนาดกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนน้อย

2.2 ควรมีการศึกษาความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา ทุกระยะ 3 ปี หรือ 5 ปี และนิสิตนักศึกษาครูในสาขาวิชาประถมศึกษาในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในประเทศไทย รวมทั้งความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครูชั้นปีที่ 1 และความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครูชั้นปีที่ 5 แล้วนำมาเปรียบเทียบความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของแต่ละมหาวิทยาลัย ระดับชั้นปี เพื่อดูแนวโน้มและความแตกต่างของความเชื่อเชิงปรัชญา

การศึกษาในนิสิตนักศึกษาแต่ละมหาวิทยาลัยและระดับชั้นปี ว่ายึดถือในความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาใด และจากแนวทางการหล่อหลอมตลอดหลักสูตรจะทำให้ความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาเป็นอย่างไร

2.3 ควรมีการศึกษาแนวทางการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิต นักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) นอกเหนือจากการใช้แบบสัมภาษณ์ ซึ่งวิธีการสนทนากลุ่มจะทำให้ได้แนวคิดและเกิดการแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นหรือแนวทางการสนทนาอย่างกว้างขวางละเอียดลึกซึ้ง แต่วิธีดังกล่าวผู้วิจัยต้องมีการวางแผนเตรียมการอย่างเหมาะสมในทุก ๆ ขั้นตอน เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกแก่ผู้วิจัย

2.4 ควรศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่อาจส่งผลต่อความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิต นักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา เช่น รูปแบบการเรียนรู้หรือลีลาการเรียนรู้ (Learning style) รูปแบบการสอนหรือลีลาการสอน (Teaching style) เป็นต้น

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2541). รายงานการวิจัย เรื่อง การศึกษาสภาพความหวัง สภาพปัจจุบันและ ปัญหาของกระบวนการเรียนการสอนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในวิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. กรุงเทพฯ: ศุภสภาลาดพร้าว.
- กิติมา ปรีดีดีลก. (2520). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาบริหาร การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- กীরติ บุญเจือ. (2522). สารานุกรมปรัชญา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2543). ครูกับการศึกษา. วารสารวิชาการ, 20(6), 22.
- จิตรกร ตั้งเกษมสุข. (2525). พุทธปรัชญากับปรัชญาการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: เคล็ดไทย.
- จินดา ทับจิ้น. (2546). พฤติกรรมการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโรงเรียนขยายโอกาสทาง การศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กรณีศึกษา กลุ่มกรุงธนเหนือ. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, กรุงเทพฯ.
- จินดา ยัญทิพย์. (2528). ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดทางปรัชญาการศึกษากับการเรียนของนิสิต บัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ณัชชนัน แก้วชัยเจริญกิจ. (2550). บทบาทของครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมและวิธีการปฏิบัติตามแนวทาง ของ Active Learning. สืบค้นจาก <https://parnward8info.wordpress.com/>
- ณัฐพร คำมะสอน. (2531). การเปรียบเทียบแนวคิดทางปรัชญาการศึกษา ระหว่างผู้บริหารโรงเรียน มัธยมศึกษารัฐบาล และผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ ปริญญา มหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ถนอม แสงวงบุญ. (2548). พฤติกรรมการสอนของครูพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาเขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- ทองหล่อ วงษ์ธรรมมา. (2555). พื้นฐานปรัชญาการศึกษา ภูมิปัญญาของตะวันออกและตะวันตก. กรุงเทพฯ: อมรินทร์.
- ทิตนา แคมมณี. (2542). การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. วารสารวิชาการ, 2(5), 3-30.
- ทิตนา แคมมณี. (2558). ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.

- กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชานินทร์ ศิลป์จารุ. (2551). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- นิวัตต์ น้อยมณี, & กัญญา เอี่ยมพญา. (2560). *จิตวิญญาณนคร*. นนทบุรี: 21 เซนจูรี่.
- บรรจง จันทรสภา. (2527). *ปรัชญากับการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ประยูร ศรีประสาธน์. (2544). *หลักการและปรัชญาการศึกษาทางไกล*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมธิราช.
- ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์. (2557). *พื้นฐานและหลักการการศึกษา*. กรุงเทพฯ: มิน เซอร์วิส ซัพพลาย.
- ผุสดี ภูอินทร์. (2551). *แนวคิด ปรัชญาการศึกษา และทฤษฎีการศึกษา*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมธิราช.
- พัฒนา จันทรา. (2542). *พฤติกรรมการสอนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สาขาลังคมศึกษา
ภาควิชามัธยมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต),
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.*
- พิณสุดา สิริธรรค์ศรี. (2560). *ความรู้ ความคิด ทักษะ และคุณธรรมของครู*. ใน ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ & บ.
นักรบ หมี่แสน (บ.ก.), *ความเป็นครูและการพัฒนาครูมืออาชีพ* (น. 15-27). กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์ และคณะ. (2542). *ปรัชญาการศึกษาเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2559). *หลักครูศึกษาและการพัฒนาวิชาชีพ*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2560). *ครูศึกษาและการพัฒนาวิชาชีพครู*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ภราดาวิชษฐ์ ศรีวิชัยรัตน์. (2553). *คุณภาพครูและคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สภาการศึกษา
คาทอลิก.
- ภิญโญ สาธร. (2525). *ปรัชญาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: มส.การพิมพ์.
- เมธี ปิณฑนานนท์. (2523). *ปรัชญาการศึกษาสำหรับครู*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ยนต์ ชุ่มจิต. (2550). *ความเป็นครู* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: โอ เอส พริ้นต์ติ้งเฮาส์.
- ยศวีร์ สายฟ้า. (2559). *ทิศทางการผลิตครูประถมศึกษาของประเทศไทย. เดลินิวส์, 2.*
- โรจน์ งามแมน. (2561). *ปฏิรูปการศึกษา ตระหนักไม่พอ ต้องตระหนักกันทั้งประเทศด้วย. ไทยโพสต์, 5.*
- ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และ อัจฉรา ชำนิประศาสน์. (2545). *ระเบียบวิธีวิจัย*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดีการ
พิมพ์.

- วชิราพร มหาวงศนันท์. (2547). การสร้างแบบประเมินพฤติกรรมการสอนที่ผู้เรียนสำคัญที่สุดของครูผู้สอน วิชาวิทยาศาสตร์ สำนักงานเขตบางกอกน้อย สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, กรุงเทพฯ.
- วรากรณ์ สามโกเศศ. (2557). การศึกษาไทยกับการรับมือการเปลี่ยนแปลงทางสังคม: การสร้างประชาธิปไตยในห้องเรียน. กรุงเทพฯ: สหมิตร พรินต์ติ้ง จำกัด.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). การจัดการความรู้ฉบับนักปฏิบัติ. วารสารการบริหารและพัฒนา, 2 (3), 203-216
- วิจิตร ศรีสอาน. (2525). *ปรัชญาการศึกษาในพื้นฐานการศึกษา*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช.
- วิทย์ วิศทเวทย์. (2522). *ปรัชญาทั่วไป มนุษย์โลกและความหมายของชีวิต* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- วิทย์ วิศทเวทย์. (2523). *ปรัชญาการศึกษาและปรัชญาการศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- ศักดิ์ดา ปรารงค์ประทานพร. (2526). *ปรัชญาการศึกษาระดับพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2552). *ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาพร ศรีสัจจัง. (2533). *การประสมประสานทางสังคม วัฒนธรรมและไทยมุสลิมที่ปรากฏในการเล่นหมั่ง ของอำเภอกันตัง จังหวัดตรัง*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, สงขลา.
- สมพงษ์ จิตระดับ. (2560). การศึกษา การศึกษาไทย กระบวนทัศน์ที่หลงทาง. *มติชนออนไลน์*, 2. สืบค้นจาก https://www.matichon.co.th/education/news_783532
- สมพงษ์ สิงหะพล. (2524). *แนวคิดทางด้านปรัชญาการศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยครู ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- สวามี สัตยานันทบุรี. (2514). *ปาฐกถา*. กรุงเทพฯ: แพร์พิทยา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). *ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด*. กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์ดี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *ตัวบ่งชี้การเรียนการสอนที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2554). *ปีแห่งการพัฒนาคุณภาพครู. อนุสารอุดมศึกษา*, 37(329), 5.

- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2560). *เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรอุดมศึกษา พ.ศ. 2558 และเกณฑ์มาตรฐานที่เกี่ยวข้อง*. กรุงเทพฯ: บริษัท วงศ์สว่างพับลิชชิ่ง แอนด์ พริ้นติ้ง จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2558). *เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูและจรรยาบรรณวิชาชีพครู*. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2559). *มาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ*. กรุงเทพฯ: บริษัท พี.เอ. ลิฟวิ่ง จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559a). (ร่าง) *กรอบทิศทางแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2575*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559b). *สภาวะการศึกษาไทย การปฏิรูปการศึกษาสำหรับคนไทยในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์ดีการพิมพ์ จำกัด.
- สุคนธ์ สินธพานนท์. (2554). *วิธีสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน*. กรุงเทพฯ: 9199 เทคนิควินด์.
- สุดใจ เหล่าสุนทร. (2517). *ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษา*. กรุงเทพฯ: เคล็ดไทย.
- สุนทร มุสิกรังษี. (2535). *การศึกษาพฤติกรรมของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูในทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียนในเขตการศึกษา 2 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์), มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ปัตตานี*.
- สุนทร โคมิน. (2522). *ระบบค่านิยมของคนไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุภา ใจบุญ. (2531). *แนวโน้มปรัชญาการศึกษาไทยในปีพุทธศักราช 2540 ตามความคาดหวังของผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษา (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ*.
- สมิตร คุณานุกร. (2523). *หลักสูตรและการสอน (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กรุงเทพฯ: ขบวนการพิมพ์.
- สุรเดช ส้าราญจิตต์ และ พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์. (2555). *แนวคิดทางปรัชญาการศึกษาของนักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษโครงการพัฒนาครูทั้งระบบภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ*.
- สุลักษณ์ ศิวรักษ์. (2516). *ปรัชญาการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: เคล็ดไทย.
- อรสา สุขเปรม. (2526). *ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาของ อาจารย์วิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานครกับคำรายงานพฤติกรรมการสอน (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ*.
- อุไรพร พานิชกุล. (2539). *พฤติกรรมการสอนและความต้องการพัฒนาตนเองของผู้สอนคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, กรุงเทพฯ*.

ภาษาอังกฤษ

- Anne, M. R. (1997). Inconsistency between a Beginning elementary School Teacher's Mathematics Beliefs and Teaching Practices. *Journal Research in Mathematics Education*, 28(5), 550-576.
- Dale, H. S. (1991). Self-efficacy and academic motivation. *Educational Psychologist*, 26(3-4), 207-231.
- Don Adams. (1968). Education and Social Change: A Study of the Role of the School in a Technically Developing Society in Central Asia. *The Review of Educational Research*, 38(3), 243-263.
- Gary D. Fenstermacher. (1990). A Philosophical Consideration of Recent Research on Teacher Effectiveness. *Review of Research in Education*, 6 (1978), 157-185.
- George, N. P., & Constantinos Christou. (1998). The effects of a preparatory mathematics program in changing prospective teachers' attitudes towards mathematics. *Educational Studies in Mathematics*, 35(2), 189–206.
- Gredler, M. E. (1997). *Learning and instruction: theory into practice* (3rd ed.). Upper Saddle River, NJ: Prentice-Hall.
- Mohamed, A. K. (1978). *A Comparison of Philosophical Orientation between Perspective Teachers in the United States and Egypt*. (Retrospective Theses and Dissertations), Iowa State University, USA. Retrieved from <https://lib.dr.iastate.edu/rtd/6501/>
- Raymond, N., & Marilyn, A. (1979). Long-term memory for a common object. *Cognitive Psychology*, 11(3), 287-307.
- Stephen, D. F. (1969). On territorial behavior and other factors influencing habitat distribution in birds. *Acta Biotheoretica*, 19(1), 45-52.
- Stipek, Givvin, Salmon, & MacGyvers. (2001). Teachers' beliefs and practices related to mathematics instruction. *Teaching and Teacher Education*, 17(2), 213-226.
- Sue Murrell, R. (1978). *Investigation into Relationship between Student Teachers Philosophies of Human Nature and Their Verbal Behaviors in Elementary Classroom*. (Master of Education), Wichita State University Kansas
- Thompson, A. G. (1992). Teachers' beliefs and conceptions: A synthesis of the research. In I. D. A. Grouws (Ed.), *Handbook of research on mathematics teaching and*

learning: A project of the National Council of Teachers of Mathematics (pp. 127-146). New York, NY: England: Macmillan Publishing Co, Inc.

Townes, D. (1975). An Exploratory Study of Relationship between Personality Educational Philosophy and Classroom Behaviors of Selected Teachers in a Comprehensive High School. *Dissertation Abstracts International*, 35(12-A), 7540-7541.

Veal, B. (1977). A study of the relationship among teacher philosophy teacher behavior and organizational climate in developing open educational practices. *Dissertation Abstracts International*, 37(6-A), 3545-3546.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสนอ ภิมจิตรผ่อง
สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
2. อาจารย์ ดร.ฉัตรวรรณ ลัญฉวรรณะกร
ภาควิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาประถมศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. อาจารย์ปิยาพัชญ์ นิธิศักรานนท์
สาขาวิชาการประถมศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างหนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ ขอความร่วมมือในการวิจัย และขอขอบคุณ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ที่ ศธ 0512.6(2791.01)/62-

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

เมษายน 2562

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน ผศ.ดร.เสนอ ภิรมจิตร์ผ่อง

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวอภิญญา สุขช่วย นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวทางการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยศวีร์ สายฟ้า เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี ชีโนกุล)

รองคณบดี

ปฏิบัติกรแทนคณบดี

กลุ่มภารกิจบริการการศึกษา ฝ่ายวิชาการ

โทร. 0-2218-2565-97 ต่อ 6732

เบอร์โทรศัพท์ผู้วิจัย: 08 5314 5199 email: maybelowas@gmail.com

ที่ ศธ 0512.6(2791.01)/62-

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

เมษายน 2562

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน คณบดีวิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวอภิญา สุขช่วย นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวทางการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยศวีร์ สายฟ้า เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม กับ นักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาการศึกษา ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นิสิตได้ทำการเก็บข้อมูลวิจัยดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี ชีโนกุล)

รองคณบดี

ปฏิบัติกรแทนคณบดี

กลุ่มภารกิจบริการการศึกษา ฝ่ายวิชาการ

โทร. 0-2218-2565-97 ต่อ 6732

เบอร์โทรศัพท์ผู้วิจัย: 08 5314 5199 email: maybelowas@gmail.com

ที่ ศธ 0512.6(2791.01)/62-

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

เมษายน 2562

เรื่อง ขอขอบคุณ

เรียน คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

ตามที่ท่านได้กรุณาให้ความร่วมมือในการทำวิจัยวิทยานิพนธ์กับ นางสาวอภิญา สุขช่วย นิสิต
หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน เรื่อง “แนวทางการ
หล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา” โดยมี ผู้ช่วย
ศาสตราจารย์ ดร.ยศวีร์ สายฟ้า เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในความร่วมมือจากท่านครั้งนี้ทำให้นิสิตสามารถ
ดำเนินงานวิจัยให้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ ขอขอบคุณและหวังว่าจะได้รับความร่วมมือด้วยดีในโอกาสต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี ชีโนกุล)

รองคณบดี

ปฏิบัติกรแทนคณบดี

กลุ่มภารกิจบริการการศึกษา ฝ่ายวิชาการ

โทร. 0-2218-2565-97 ต่อ 6732

เบอร์โทรศัพท์ผู้วิจัย: 08 5314 5199 email: maybelowas@gmail.com

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แบบสอบถามการวิจัยเรื่อง

“แนวทางการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา”

คำชี้แจง แบบสอบถาม

1. แบบสอบถามฉบับนี้ทำขึ้นเพื่อศึกษาความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาการประถมศึกษา และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเชิงปรัชญา การศึกษากับพฤติกรรมการสอนของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา

2. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบคำถาม จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาการประถมศึกษา จำนวน 24 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาการประถมศึกษา จำนวน 38 ข้อ

3. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามฉบับนี้ใช้เพื่อการศึกษา วิจัย และมีการวิเคราะห์ ข้อมูลในภาพรวมเท่านั้น ไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น ขอให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบตามสภาพที่เป็นจริง เพื่อประโยชน์ในการช่วยให้ได้มาซึ่งชุดความรู้ไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรระดับปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษาต่อไป

นางสาวอภิญญา สุขช่วย สาขาวิชาประถมศึกษา

ภาคหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เบอร์โทรศัพท์ผู้วิจัย 08 5314 5199

email : apinya.sm37@gmail.com

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบคำถาม (ข้อมูลที่ท่านกรอกจะถูกเก็บเป็นความลับ)

คำชี้แจง : โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน และเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. อายุ _____ ปี
2. เพศ ชาย หญิง
3. ภูมิลำเนา
 - ภาคเหนือ
 - ภาคกลาง
 - ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 - ภาคใต้
4. ที่พักของนิสิตนักศึกษาครู
 - บ้านพักของตนเอง
 - หอพัก/ห้องเช่า
 - บ้านญาติ
 - อื่น ๆ โปรดระบุ.....
5. วิชาสอนที่ได้รับมอบหมายในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์
 - สังคมศึกษา สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพฯ
6. ท่านกำลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในระดับชั้น
 - ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2
 - ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4
 - ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6
7. ประเภทของโรงเรียนที่ท่านกำลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
 - สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)
 - สังกัดกรุงเทพมหานคร (กทม.)
 - สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)
 - สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
 - โรงเรียนสาธิต
8. จำนวนนักเรียนในห้องที่ท่านได้รับมอบหมายในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
 - น้อยกว่า 15 คน 15 - 30 คน มากกว่า 31 คน
9. ปรัชญาของโรงเรียน.....

10. เวลาที่ท่านออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ท่านมีการตัดสินใจเลือกรูปแบบ / วิธีการสอนมาจากผู้ใด

- ตัวท่านเอง
 ครูพี่เลี้ยง
 อาจารย์นิเทศก์
 นักเรียน

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาการประถมศึกษา

คำชี้แจง : โปรดพิจารณาข้อความในแต่ละข้อ แล้วเลือกข้อความที่ตรงมากที่สุดเพียงข้อละ 1 ตัวเลือก โดยเขียนเครื่องหมาย (X) ลงในข้อ ก ข ค ง หรือ จ ที่อยู่หน้าข้อความนั้น

1. ด้านความหมายการศึกษา

1.1 ท่านเชื่อว่าการศึกษามีความหมายถึง

- ก. กระบวนการถ่ายทอดความรู้ ทักษะและวัฒนธรรม
 ข. กระบวนการพัฒนามนุษย์ให้สมบูรณ์ด้วยคุณธรรมและสติปัญญา
 ค. กระบวนการพัฒนาชีวิตเพื่อให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
 ง. กระบวนการพัฒนา เปลี่ยนแปลงชีวิตและสังคมให้ดีขึ้น
 จ. กระบวนการส่งเสริมให้มนุษย์รู้จักเลือกแนวทางในการดำเนินชีวิต

1.2 ท่านเชื่อว่าการศึกษามีหน้าที่อย่างไร

- ก. ส่งเสริมให้มนุษย์ได้เลือกแนวทางชีวิตและรับผิดชอบต่อการตัดสินใจนั้น
 ข. รักษาและสืบทอดขนบธรรมเนียม ประเพณีอันดีงามของสังคม
 ค. ฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมอันดีงามในอดีตมาใช้ในสังคมปัจจุบัน
 ง. ช่วยให้มนุษย์สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้อย่างมีความสุข
 จ. ส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงสังคมให้เป็นสังคมประชาธิปไตย

1.3 ท่านเชื่อว่าการศึกษามีลักษณะอย่างไร

- ก. เป็นการค้นคว้าทดลองเพื่อแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ
 ข. เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความพอใจ
 ค. เป็นการหาความรู้ด้วยการฝึกฝนอย่างหนักและจริงจัง
 ง. เป็นการฝึกฝนใช้สติปัญญา และเหตุผล
 จ. เป็นการแสวงหาประสบการณ์เพื่อการดำเนินชีวิต

2. ด้านจุดมุ่งหมายของการศึกษา

2.1 ท่านเชื่อว่าการศึกษาคควรจะมีจุดมุ่งหมายอย่างไร

- ก. มุ่งสร้างคนให้เป็นคนที่สมบูรณ์ รู้จักและเข้าใจตนเอง มีเหตุผล
- ข. มุ่งให้ผู้เรียนสามารถนำประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม
- ค. มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นตัวของตัวเอง มีอิสระที่จะเป็นในสิ่งที่ตนต้องการได้แต่ต้องรับผิดชอบในสิ่งที่ตนกระทำ
- ง. มุ่งที่จะถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรม ซึ่งจะมีผลต่อการควบคุมพฤติกรรมและเหตุการณ์ต่าง ๆ ของสังคม
- จ. มุ่งให้ผู้เรียนสร้างสรรค์ระบบระเบียบสังคมใหม่ ซึ่งอยู่บนรากฐานของประชาธิปไตย และต้องสอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคมโลกปัจจุบัน

2.2 การศึกษาคควรส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นบุคคลเช่นไร

- ก. เข้าใจปัญหาชีวิต สังคมและสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้
- ข. เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม เห็นคุณค่าของวัฒนธรรมในอดีตและสามารถอยู่ในสังคมได้
- ค. เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ยึดถือในหลักความจริงและความดีงามอันสูงสุดไม่เปลี่ยนแปลง
- ง. เข้าใจสภาพปัญหาสังคม ช่วยขจัดการเอารัดเอาเปรียบและพยายามสร้างความยุติธรรมในสังคม
- จ. มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม มีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะนำไปเลือกทางเดินของตนโดยเสรี

2.3 ท่านเชื่อว่าการศึกษาคควรมุ่งให้ผู้เรียนดำเนินชีวิตอย่างไร

- ก. พร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ เสมอ
- ข. มีชีวิตอิสระ และรับผิดชอบต่อตนเอง
- ค. อยู่ในระเบียบวินัยของสังคม
- ง. มีชีวิตที่สงบสุข และมีคุณธรรม
- จ. ปรับตัวเข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมได้

3. ด้านหลักสูตร

- 3.1 ท่านเชื่อว่าหลักสูตรควรมีลักษณะอย่างไร
- ก. เป็นหลักสูตรแบบสหสัมพันธ์ที่เน้นเนื้อหาวิชาและสร้างระเบียบวินัย
 - ข. เป็นหลักสูตรแบบเนื้อหาวิชาที่เน้นการสร้างเสริมสติปัญญาและคุณธรรม
 - ค. เป็นหลักสูตรประสบการณ์มีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับสภาพสังคม
 - ง. เป็นหลักสูตรแบบแกนที่เน้นกิจกรรมและกระบวนการทางสังคม
 - จ. เป็นหลักสูตรแบบสหวิชาที่เน้นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกตามความพอใจ
- 3.2 ท่านเชื่อว่าการจัดหลักสูตรควรเน้นเนื้อหาในลักษณะใดเป็นสำคัญ
- ก. เน้นเนื้อหาวิชาที่เป็นนิรันดร์ ไม่เปลี่ยนแปลง และมีคุณค่า
 - ข. เน้นเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวกับประสบการณ์ชีวิตและสังคม
 - ค. เน้นเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวกับการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม
 - ง. เน้นเนื้อหาวิชาที่เลือกตามความสนใจของผู้เรียน
 - จ. เน้นเนื้อหาวิชาหลักหรือวิชาพื้นฐานทั่วไป
- 3.3 ท่านเชื่อว่าการจัดหลักสูตรควรให้สอดคล้องกับอะไรเป็นสำคัญ
- ก. สอดคล้องกับสภาพปัญหาต่าง ๆ ของสังคม
 - ข. สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม
 - ค. สอดคล้องกับความต้องการ และความพอใจของผู้เรียน
 - ง. สอดคล้องกับความคิด ค่านิยมอันดีงามของสังคม
 - จ. สอดคล้องกับหลักศีลธรรม และคุณธรรมของสังคม

4. ด้านบทบาทครู

- 4.1 ท่านเชื่อว่าครูควรมีลักษณะอย่างไร
- ก. เป็นผู้นำทางปัญญาและการประพฤติปฏิบัติ
 - ข. มีใจสุขุม รักเด็ก ช่วยเหลือเด็ก เข้าใจธรรมชาติเด็ก
 - ค. เชื่อมั่นในหลักประชาธิปไตย เสียสละเพื่อส่วนรวม รักความยุติธรรม
 - ง. เป็นผู้นำของห้องเรียนและถือว่าเป็นผู้นำที่ฉลาดรอบรู้เนื้อหามากที่สุด
 - จ. มีความเห็นอกเห็นใจ ยอมรับในความแตกต่างและให้ความสำคัญเด็กเท่ากันหมด
- 4.2 ท่านเชื่อว่าครูควรมีหน้าที่อย่างไร
- ก. ครูเป็นผู้กระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจตัวเองดียิ่งขึ้น
 - ข. ครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และทักษะต่าง ๆ ให้กับผู้เรียน
 - ค. ครูเป็นผู้นำทางจิตใจ และสติปัญญา
 - ง. ครูเป็นผู้จัดประสบการณ์และสภาพแวดล้อมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

- จ. ครูเป็นผู้ชี้แนะ ร่วมมือ และเปลี่ยนแปลงข้อบกพร่องต่าง ๆ ของสังคม
- 4.3 ท่านเชื่อว่าครูควรมีบทบาทต่อผู้เรียนอย่างไร
- ก. เป็นผู้คอยให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางและร่วมมือทำงานกับผู้เรียน
- ข. เป็นนักประชาธิปไตยคอยชี้แนะให้ความร่วมมือกับผู้เรียน
- ค. เป็นผู้คอยกระตุ้น ให้กำลังใจ ให้อิสระและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน
- ง. เป็นผู้เสนอความรู้ และเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้เรียน
- จ. เป็นผู้คอยควบคุมความประพฤติและคุณธรรมให้ผู้เรียนอยู่ในระเบียบวินัย

5. ด้านบทบาทผู้เรียน

- 5.1 ท่านเชื่อว่าผู้เรียนควรมีลักษณะอย่างไร
- ก. เป็นผู้ที่มีเหตุผล มีจิตใจบริสุทธิ์ และมีแนวโน้มการใช้ชีวิตในทางที่ดี
- ข. เป็นผู้รักษาและสืบทอดค่านิยมของสังคมให้แก่ชนรุ่นหลัง
- ค. รู้จักตนเอง มีจริยธรรม และเลือกแนวทางจริยธรรมของตนเอง
- ง. มีความคิด ความสำนึก พร้อมที่จะได้รับการชี้แนะเพื่อสังคมส่วนรวม
- จ. ยอมรับความคิดเห็นใหม่ ๆ และเต็มใจที่จะให้มีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น
- 5.2 ท่านเชื่อว่าผู้เรียนควรมีหน้าที่อย่างไร
- ก. รู้จักและเข้าใจตนเอง และพัฒนาศักยภาพของตนเอง
- ข. จะต้องกระตือรือร้นในการเรียนรู้สภาพความเป็นไปของสังคม
- ค. ได้รับความรู้และปฏิบัติตามสิ่งที่ครูสอนเพื่อฝึกความมีวินัยและรู้จักควบคุมความต้องการของตนเอง
- ง. เป็นผู้รับ ผู้ฟังและทำความเข้าใจกับเนื้อหาต่าง ๆ ที่ครูกำหนดเพื่อจดจำและนำไปถ่ายทอดและพัฒนาต่อไปได้
- จ. แสวงหาประสบการณ์ต่าง ๆ ด้วยตนเอง มีอิสระที่จะคิด ทำหรือแสดงออกได้เต็มที่ภายใต้การดูแลเอาใจใส่ของครู
- 5.3 ท่านเชื่อว่าผู้เรียนควรมีบทบาทในการเรียนการสอนอย่างไร
- ก. เรียนรู้วิธีการทำงานร่วมกัน อภิปรายกัน หาข้อยุติที่ยุติธรรม
- ข. เลือกเรียนตามความพอใจ ความสนใจ ครูเพียงแต่คอยให้กำลังใจ
- ค. รับคำแนะนำจากครู แลกเปลี่ยนความคิดและเหตุผลกับเพื่อน
- ง. ได้รับความรู้และจดจำเนื้อหาความรู้ที่ครูถ่ายทอดให้เพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิตในอนาคต
- จ. ทดลอง กระทำด้วยตนเอง ตัดสินใจเลือกสิ่งที่เหมาะสมกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจ ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่ครูจัดเตรียมไว้ให้

6. ด้านบทบาทโรงเรียน

6.1 ท่านเชื่อว่าโรงเรียนคืออะไร

- ก. คือสถานที่สำหรับถ่ายทอดความรู้และวัฒนธรรมให้กับคนรุ่นหลัง
- ข. คือสถานที่สำหรับฝึกฝนและสร้างเสริมปัญญาให้กับผู้เรียน
- ค. คือสถานที่สำหรับสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตให้กับผู้เรียน
- ง. คือสถานที่สำหรับให้ผู้เรียนแสวงหาแนวทาง เพื่อการปรับปรุงสังคมให้ดีขึ้น
- จ. คือสถานที่สำหรับพัฒนาเสรีภาพเพื่อให้ผู้เรียนรู้จักและค้นพบตัวเอง

6.2 ท่านเชื่อว่าโรงเรียนควรมีหน้าตาอย่างไร

- ก. ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุข
- ข. ร่วมมือและวางแผนปรับปรุงสังคมใหม่ โดยร่วมมือกับสมาชิกอื่น ๆ ในสังคม
- ค. จัดสภาพการณ์หลาย ๆ แบบให้ผู้เรียนได้เลือกตามความพอใจ
- ง. อนุรักษ์ สืบทอดความรู้ ศิลปะและวัฒนธรรมให้กับคนรุ่นหลัง
- จ. ช่วยเสริมสร้างคุณธรรมและสติปัญญาให้กับผู้เรียน

6.3 ท่านเชื่อว่าโรงเรียนควรจัดสภาพแวดล้อมอย่างไร

- ก. จัดให้เป็นแหล่งวิชาการสำหรับผู้เรียนฝึกฝนความคิด และสติปัญญา
- ข. จัดสภาพสังคมภายในโรงเรียนให้เหมือนสังคมที่ผู้เรียนอาศัยอยู่
- ค. จัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้เป็นสังคมประชาธิปไตยอย่างแท้จริง
- ง. จัดสภาพแวดล้อมหลาย ๆ แบบเพื่อสนองความต้องการที่หลากหลายของผู้เรียน
- จ. จัดให้เป็นคลังแห่งความรู้และวิชาการสำหรับผู้เรียนให้ต่ักดวงได้ตามความสามารถ

7. ด้านกระบวนการเรียนการสอน

7.1 ท่านเชื่อว่ากระบวนการเรียนการสอนควรเป็นอย่างไร

- ก. การเรียนการสอนเป็นการอบรมสั่งสอน หรือการรับและมอบความรู้ระหว่างผู้เรียนกับครู
- ข. การเรียนการสอนเป็นการพัฒนาความสามารถ และสติปัญญาของผู้เรียน
- ค. การเรียนการสอนเป็นการส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้กับผู้เรียน
- ง. การเรียนการสอนเป็นการแสวงหาแนวทางในการดำเนินชีวิตของผู้เรียน
- จ. การเรียนการสอนเป็นการตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล

7.2 ท่านเชื่อว่าการเรียนการสอนควรดำเนินการอย่างไร

- ก. ครูและผู้เรียนร่วมกันเสนอ วิเคราะห์และสรุปปัญหา
- ข. ครูจัดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความพอใจ

- ค. ครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และทักษะต่าง ๆ ให้กับผู้เรียน
- ง. ครูเป็นผู้เสนอปัญหาให้ผู้เรียนได้คิดฝึกฝนสติปัญญา
- จ. ครูเป็นผู้จัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

7.3 ท่านเชื่อว่าการเรียนการสอนควรเน้นอะไรเป็นสำคัญ

- ก. การเรียนการสอนเน้นการจัดกิจกรรมและการเข้าร่วมกิจกรรม
- ข. การเรียนการสอนเน้นการแสดงออกและการทำงานร่วมกัน
- ค. การเรียนการสอนเน้นการตัดสินใจและความเป็นตัวของตัวเอง
- ง. การเรียนการสอนเน้นการท่องจำเนื้อหาจากตำรา
- จ. การเรียนการสอนเน้นการคิด และการใช้เหตุผล

8. ด้านการวัดและประเมินผล

8.1 ท่านเชื่อว่าการวัดผลการศึกษาคืออะไร

- ก. คือการทดสอบความรู้ ความจำของผู้เรียน
- ข. คือการทดสอบความสามารถในการคิด การใช้เหตุผลของผู้เรียน
- ค. คือการทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาของผู้เรียน
- ง. คือการทดสอบความสามารถในการใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้เรียน
- จ. คือการทดสอบความสามารถในการเลือกและการตัดสินใจของผู้เรียน

8.2 ท่านเชื่อว่าการประเมินผลมีบทบาทต่อกระบวนการเรียนการสอนอย่างไร

- ก. เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน
- ข. เป็นแนวทางในการวางแผนการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น
- ค. เป็นแนวทางในการจัดกระบวนการเรียนการสอนตามที่คุณเรียนต้องการ
- ง. เป็นการตัดสินใจผลการเรียนว่า ได้ หรือ ตก
- จ. เป็นการฝึกฝนความสามารถ และสติปัญญา

8.3 ท่านเชื่อว่าการประเมินผลการศึกษาควรเน้นอะไรเป็นสำคัญ

- ก. เน้นความรับผิดชอบในการกระทำของตนเอง
- ข. เน้นความสามารถในการจำ
- ค. เน้นความสามารถในการคิดหาเหตุผล
- ง. เน้นความสามารถในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้
- จ. เน้นความสามารถในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการวิจัย

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาการประถมศึกษา

คำชี้แจง : โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างท้ายข้อความที่ตรงกับพฤติกรรมการสอนของท่านมากที่สุดตามความเป็นจริง

ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติงาน

- 5 หมายถึง ปฏิบัติทุกคาบเรียน
- 4 หมายถึง ปฏิบัติอย่างน้อยสัปดาห์ละ 2 - 3 คาบ
- 3 หมายถึง ปฏิบัติอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 คาบ
- 2 หมายถึง ปฏิบัติอย่างน้อยเดือนละ 1 คาบ
- 1 หมายถึง ไม่ได้ปฏิบัติ

ร.ที่	ข้อความ	ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติงาน				
		ทุกคาบเรียน	สัปดาห์ละ 2-3 คาบ	สัปดาห์ละ 1 คาบ	เดือนละ 1 คาบ	ไม่ได้ปฏิบัติ
1	ยึดการสอนแบบบรรยายเป็นหลัก					
2	สอนโดยวิธีบรรยาย แต่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถาม เสนอความคิดเห็นภายหลัง					
3	เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น และตรวจสอบความคิดเห็นของครูตามแนวทางประชาธิปไตย					
4	เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้เหตุผลในการตัดสินใจ					
5	เปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดค้น หรือเสนอแนะในเรื่องที่เรียน					
6	เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าด้วยตนเองในสิ่งที่ครูกำหนดเรื่องให้					
7	ส่งเสริมให้ผู้เรียนจด หรือท่องจำเนื้อหาวิชามากกว่าวิธีอื่น					
8	ส่งเสริมให้ผู้เรียนยึดอนาคตเป็นหลักในการศึกษาเรื่องราวต่าง ๆ					
9	ส่งเสริมให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ					
10	ส่งเสริมให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่มในการค้นคว้าและทดลอง					
11	ให้ผู้เรียนศึกษาในสิ่งที่ผู้เรียนเห็นว่าสำคัญ โดยไม่ต้องทำตามครูบอก					
12	ให้ผู้เรียนทดลองปฏิบัติ เพื่อสรุปเป็นนิยาม ทฤษฎี และกฎเกณฑ์					
13	ให้ผู้เรียนมีอิสระในการกระทำต่าง ๆ แต่ต้องรับผิดชอบในการกระทำ					
14	ให้ผู้เรียนเสนอแนวทางในการสร้างสังคมที่เหมาะสมและเป็นไปได้					
15	ให้ผู้เรียนเรียนจากของจริง และลงมือกระทำด้วยตนเอง					
16	ให้คะแนนเกี่ยวกับความประพฤติ และการปฏิบัติตามคำสั่งเพื่อรักษาระเบียบวินัย					

ที่	ข้อความ	ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติงาน				
		ทุกคาบเรียน	สัปดาห์ละ 2-3 คาบ	สัปดาห์ละ 1 คาบ	เดือนละ 1 คาบ	ไม่ได้ปฏิบัติ
17	ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
18	ให้ผู้เรียนเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเองที่มีต่อสังคมส่วนรวม					
19	ให้งานเหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียน					
20	เน้นการฝึกหัดทำโครงการต่าง ๆ เพื่อฝึกการแก้ปัญหา					
21	เน้นเนื้อหาสาระสำคัญขณะทำการสอน					
22	เน้นการถามตอบในห้องเรียนเพื่อทบทวนความเข้าใจ					
23	เน้นการฝึกฝนความสามารถในการคิดและการใช้เหตุผลของผู้เรียน					
24	ใช้วิธีซักถามให้ผู้เรียนคิดไปตามลำดับ จนกระทั่งเกิดการเรียนรู้					
25	อบรมความประพฤติผู้เรียนทุกครั้งที่เข้าสอน					
26	ตั้งปัญหาขึ้นเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ ความคิด และสติปัญญาของตนเองให้มากที่สุด					
27	พยายามสัมพันธ์บทเรียนกับชีวิตประจำวัน หรือสถานการณ์ในสังคม					
28	เชื่อและไว้วางใจผู้เรียนในความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา					
29	ปล่อยให้ผู้เรียนทำกิจกรรมอย่างอื่น ถ้ายังไม่พร้อมที่จะเรียน					
30	อธิบายเนื้อหาวิชาอย่างละเอียดถี่ถ้วนและชัดเจน					
31	ทบทวนความรู้เดิม โดยการซักถามผู้เรียนก่อนเริ่มเรียนชั่วโมงใหม่					
32	ซักจูงให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม					
33	ซักจูงให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว					
34	จัดกิจกรรมการสอนหลายแบบ ให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความพอใจ					
35	ฝึกให้ผู้เรียนได้แสดงความเป็นผู้นำในห้องเรียน					
36	การซักถาม ซักถามเฉพาะเนื้อหาวิชาที่เรียนมาแล้ว เพื่อทดสอบความจำของผู้เรียน					
37	จัดทำแฟ้มบันทึกลักษณะนิสัยของผู้เรียนแต่ละบุคคล					
38	ยอมรับว่า ผู้เรียนทุกคนมีศักยภาพทางด้านความคิด และพยายามให้ผู้เรียนแสดงออกมา					

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยแบบกึ่งโครงสร้าง

“แนวทางการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา”

ชื่อผู้วิจัย

นางสาวอภิญญา สุขช่วย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยศวีร์ สายฟ้า

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....

สถาบันต้นสังกัด.....

ระดับการศึกษาสูงสุด.....

วัน / เดือน / ปีที่สัมภาษณ์.....

เริ่มการสัมภาษณ์เวลา.....น. จบการสัมภาษณ์เวลา.....น.

ตอนที่ 2 แนวประเด็นคำถามสำหรับการสัมภาษณ์

1. ปรัชญาของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต / ศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา สถาบันของท่านคืออะไร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

2. หลักสูตร / รายวิชาที่มีกิจกรรมใดบ้างที่ส่งเสริมการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาของนิสิตนักศึกษาครู และมีการวัดและประเมินผลหลังจากการดำเนินกิจกรรมอย่างไร

3. ท่านคิดว่าผลที่เกิดขึ้นกับนิสิตนักศึกษาครู หลังจากได้ดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาเป็นอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

4. ท่านคิดว่าผลที่เกิดขึ้นกับนิสิตนักศึกษาครู มีประเด็นใดบ้างที่เป็นปัญหาหรืออุปสรรค ที่ส่งผลให้ไม่ปฏิบัติตามกระบวนการต่าง ๆ ในกิจกรรมของหลักสูตรหรือรายวิชาที่ท่านได้วางแผนไว้

.....

.....

.....

5. จากประเด็นปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้น ท่านคิดว่าประเด็นปัญหาใดบ้างที่ยังไม่สามารถแก้ไขได้ และประเด็นปัญหาใดบ้างที่สามารถแก้ไขได้และมีแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

.....

.....

.....

6. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ภาคผนวก ง

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อคำถามในแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

ตารางสรุปผลการแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบสอบถามส่วนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูล
พื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อคำถาม	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม	IOC	แปลผล
1. อายุ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2. เพศ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3. ภูมิลำเนา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4. ที่พักของนิสิตนักศึกษาครู	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5. วิชาสอนที่ได้รับมอบหมายในกระบวนฝึก ประสบการณ์วิชาชีพ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6. กำลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในระดับชั้น	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
7. ประเภทของโรงเรียนที่กำลังฝึกประสบการณ์ วิชาชีพ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
8. จำนวนนักเรียนในห้องที่ได้รับมอบหมายใน การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
9. ปรัชญาของโรงเรียน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
10. เวลาที่ท่านออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การ ตัดสินใจเลือกรูปแบบ / วิธีการสอนมาจากผู้ใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ตารางผลการพิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา และความเหมาะสม
ของภาษาของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อแบบสอบถามส่วนที่ 2 เกี่ยวกับความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษา

ข้อ	ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล
		1	2	3			
1. ด้านความหมายการศึกษา							
1.1	ท่านเชื่อว่าการศึกษามีความหมายถึง ก. กระบวนการถ่ายทอดความรู้ ทักษะและวัฒนธรรม ข. กระบวนการพัฒนามนุษย์ให้สมบูรณ์ด้วยคุณธรรม และสติปัญญา ค. กระบวนการพัฒนาชีวิตเพื่อให้สามารถอยู่ในสังคม อย่างมีความสุข ง. กระบวนการพัฒนา เปลี่ยนแปลงชีวิตและสังคมให้ดีขึ้น จ. กระบวนการส่งเสริมให้มนุษย์รู้จักเลือกแนวทางใน การดำเนินชีวิต	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
1.2	ท่านเชื่อว่าการศึกษามีหน้าตาอย่างไร ก. ส่งเสริมให้มนุษย์ได้เลือกแนวทางชีวิตและรับผิดชอบ ต่อการตัดสินใจนั้น ข. รักษาและสืบทอดขนบธรรมเนียม ประเพณีอันดีงาม ของสังคม ค. พัฒนาศิลปวัฒนธรรมอันดีงามในอดีตมาใช้ในปัจจุบัน ง. ช่วยให้มนุษย์สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้อย่างมี ความสุข จ. ส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงสังคมให้เป็นสังคม ประชาธิปไตย	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
1.3	ท่านเชื่อว่าการศึกษามีลักษณะอย่างไร ก. เป็นการค้นคว้าทดลองเพื่อแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ข. เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความ พอใจ ค. เป็นการหาความรู้ด้วยการฝึกฝนอย่างหนัก	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อ	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล
		1	2	3			
	ง. เป็นการฝึกฝนใช้สติปัญญา และเหตุผล จ. เป็นการแสวงหาประสบการณ์เพื่อการดำเนินชีวิต						

2. ด้านจุดมุ่งหมายของการศึกษา

2.1	ท่านเชื่อว่าการศึกษาคควรมีจุดมุ่งหมายอย่างไร ก. มุ่งสร้างคนให้เป็นคนที่สมบูรณ์ รู้จักและเข้าใจตนเอง มีเหตุผล ข. มุ่งให้ผู้เรียนสามารถนำประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม ค. มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นตัวของตัวเอง มีอิสระที่จะเป็นในสิ่งที่ตนต้องการได้แต่ต้องรับผิดชอบในสิ่งที่ตนกระทำ ง. มุ่งที่จะถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรม ซึ่งจะมีผลต่อการควบคุมพฤติกรรมและเหตุการณ์ต่าง ๆ ของสังคม จ. มุ่งให้ผู้เรียนสร้างสรรค์ระบบระเบียบสังคมใหม่ ซึ่งอยู่บนรากฐานของประชาธิปไตย และต้องสอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคมโลกปัจจุบัน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2.2	ท่านเชื่อว่าการศึกษาคควรมีจุดมุ่งหมายอย่างไร ก. เข้าใจปัญหาชีวิต สังคมและสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ ข. เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม เห็นคุณค่าของวัฒนธรรมในอดีตและสามารถอยู่ในสังคมได้ ค. เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ยึดถือในหลักความจริงและความดีงามอันสูงสุดไม่เปลี่ยนแปลง ง. เข้าใจสภาพปัญหาสังคม ช่วยขจัดการเอารอดเอาเปรียบและพยายามสร้างความยุติธรรมในสังคม จ. มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม มีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะนำไปเลือกทางเดินของตน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อ	ข้อความคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล
		1	2	3			
2.3	ท่านเชื่อว่าการศึกษาคควรมุ่งให้ผู้เรียนดำเนินชีวิตอย่างไร ก. พร้อมทั้งจะรับการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ เสมอ ข. มีชีวิตอิสระ และรับผิดชอบต่อตนเอง ค. อยู่ในระเบียบวินัยของสังคม ง. มีชีวิตที่สงบสุข และมีคุณธรรม จ. ปรับตัวเข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมได้	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3. ด้านหลักสูตร							
3.1	ท่านเชื่อว่าการหลักสูตรควรมีลักษณะอย่างไร ก. เป็นหลักสูตรแบบสหสัมพันธ์ที่เน้นเนื้อหาวิชาและสร้างระเบียบวินัย ข. เป็นหลักสูตรแบบเนื้อหาวิชาที่เน้นการสร้างเสริมสติปัญญาและคุณธรรม ค. เป็นหลักสูตรประสบการณ์มีความยืดหยุ่นเหมาะกับสภาพสังคม ง. เป็นหลักสูตรแบบแกนที่เน้นกิจกรรมและกระบวนการทางสังคม จ. เป็นหลักสูตรแบบสหวิชาที่เน้นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกตามความพอใจ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3.2	ท่านเชื่อว่าการจัดหลักสูตรควรเน้นเนื้อหาในลักษณะใดเป็นสำคัญ ก. เน้นเนื้อหาวิชาที่เป็นงานอมตะ และมีคุณค่า ข. เน้นเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวกับประสบการณ์ชีวิตและสังคม ค. เน้นเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวกับการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ง. เน้นเนื้อหาวิชาที่เลือกตามความสนใจของผู้เรียน จ. เน้นเนื้อหาวิชาหลักหรือวิชาพื้นฐานทั่วไป	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อ	ข้อความคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล
		1	2	3			
3.3	ท่านเชื่อว่าการจัดหลักสูตรควรให้สอดคล้องกับอะไรเป็นสำคัญ ก. สอดคล้องกับสภาพปัญหาต่าง ๆ ของสังคม ข. สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ค. สอดคล้องกับความต้องการ และความพอใจของผู้เรียน ง. สอดคล้องกับความคิด ค่านิยมอันดีงามของสังคม จ. สอดคล้องกับหลักศีลธรรม และคุณธรรมของสังคม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4. ด้านบทบาทครู							
4.1	ท่านเชื่อว่าครูควรมีลักษณะอย่างไร ก. เป็นผู้นำทางปัญญาและการประพฤติปฏิบัติ ข. มีใจสุขุม รักเด็ก ช่วยเหลือเด็ก เข้าใจธรรมชาติเด็ก ค. เชื่อมมั่นในหลักประชาธิปไตย เสียสละเพื่อส่วนรวม รักความยุติธรรม ง. เป็นผู้นำของห้องเรียนและถือว่าเป็นผู้นำที่ฉลาดรอบรู้ เนื้อหามากที่สุด จ. มีความเห็นอกเห็นใจ ยอมรับในความแตกต่างและให้ความสำคัญเด็กเท่ากันหมด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4.2	ท่านเชื่อว่าครูควรมีหน้าที่อย่างไร ก. ครูเป็นผู้กระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจตัวเองดียิ่งขึ้น ข. ครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และทักษะต่าง ๆ ให้กับผู้เรียน ค. ครูเป็นผู้นำทางจิตใจ และสติปัญญา ง. ครูเป็นผู้จัดประสบการณ์และสภาพแวดล้อมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ จ. ครูเป็นผู้ชี้แนะ ร่วมมือและเปลี่ยนแปลงข้อบกพร่องของสังคม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อ	ข้อความคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล
		1	2	3			
4.3	ท่านเชื่อว่าครูควรมีบทบาทต่อผู้เรียนอย่างไร ก. เป็นผู้คอยให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางและร่วมมือทำงานกับผู้เรียน ข. เป็นนักประชาธิปไตยคอยชี้แนะให้ความร่วมมือกับผู้เรียน ค. เป็นผู้คอยกระตุ้น ให้กำลังใจ ให้อิสระและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน ง. เป็นผู้เสนอความรู้ และเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้เรียน จ. เป็นผู้คอยควบคุมความประพฤติและคุณธรรมให้ผู้เรียนอยู่ในระเบียบวินัย	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5. ด้านบทบาทผู้เรียน							
5.1	ท่านเชื่อว่าผู้เรียนควรมีลักษณะอย่างไร ก. เป็นผู้มีเหตุผล มีจิตใจบริสุทธิ์ และมีแนวโน้มการใช้ชีวิตในทางที่ดี ข. เป็นผู้รักษาและสืบทอดค่านิยมของสังคมให้แก่ชนรุ่นหลัง ค. รู้จักตนเอง มีจริยธรรม และเลือกแนวทางจริยธรรมของตนเอง ง. มีความคิด ความสำนึก พร้อมทั้งจะได้รับการชี้นำเพื่อสังคมส่วนรวม จ. ยอมรับความคิดเห็นใหม่ ๆ และเต็มใจที่จะให้มีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5.2	ท่านเชื่อว่าผู้เรียนควรมีหน้าที่อย่างไร ก. รู้จักและเข้าใจตนเอง และพัฒนาศักยภาพของตนเอง ข. จะต้องกระตือรือร้นในการเรียนรู้สภาพความเป็นไปของสังคม						

ข้อ	ข้อความคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล
		1	2	3			
	<p>ค. รับความรู้และปฏิบัติตามสิ่งที่ครูสอนเพื่อฝึกความมีวินัยและรู้จักควบคุมความต้องการของตนเอง</p> <p>ง. เป็นผู้รับ ผู้ฟังและทำความเข้าใจกับเนื้อหาต่าง ๆ ที่ครูกำหนดเพื่อจดจำและนำไปถ่ายทอดและพัฒนาต่อไปได้</p> <p>จ. แสวงหาประสบการณ์ต่าง ๆ ด้วยตนเอง มีอิสระที่จะคิด ทำหรือแสดงออกได้เต็มที่ภายใต้การดูแลเอาใจใส่ของครู</p>	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5.3	<p>ท่านเชื่อว่าผู้เรียนควรมีบทบาทในการเรียนการสอนอย่างไร</p> <p>ก. เรียนรู้วิธีการทำงานร่วมกัน อภิปรายกัน หาข้อยุติที่ยุติธรรม</p> <p>ข. เลือกเรียนตามความพอใจ ความสนใจ ครูเพียงแต่คอยให้กำลังใจ</p> <p>ค. รับคำแนะนำจากครู แลกเปลี่ยนความคิดและเหตุผลกับเพื่อน</p> <p>ง. รับความรู้และจดจำเนื้อหาความรู้ที่ครูถ่ายทอดให้เพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิตในอนาคต</p> <p>จ. ทดลอง กระทำด้วยตนเอง ตัดสินใจเลือกสิ่งที่ดีว่าเหมาะสมกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจ ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่ครูจัดเตรียมไว้ให้</p>	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

6. ด้านบทบาทโรงเรียน

6.1	<p>ท่านเชื่อว่าโรงเรียนคืออะไร</p> <p>ก. คือสถานที่สำหรับถ่ายทอดความรู้ให้กับคนรุ่นหลัง</p> <p>ข. คือสถานที่สำหรับฝึกฝนและสร้างเสริมปัญญา</p> <p>ค. คือสถานที่สำหรับสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต</p> <p>ง. คือสถานที่สำหรับให้ผู้เรียนแสวงหาแนวทางปรับปรุงสังคม</p>	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
-----	--	----	----	----	---	---	--------

ข้อ	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล
		1	2	3			
	จ. คือสถานที่สำหรับพัฒนาเสรีภาพเพื่อให้ผู้เรียนรู้จักและค้นพบตัวเอง						
6.2	ท่านเชื่อว่าโรงเรียนควรมีหน้าตาอย่างไร ก. ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข ข. ร่วมมือและวางแผนปรับปรุงสังคมใหม่ โดยร่วมมือกับสมาชิกอื่น ๆ ในสังคม ค. จัดสภาพการณ์หลาย ๆ แบบให้ผู้เรียนได้เลือกตามความพอใจ ง. อนุรักษ์ สืบทอดความรู้ และวัฒนธรรมให้กับคนรุ่นหลัง จ. ช่วยเสริมสร้างคุณธรรมและสติปัญญาให้กับผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6.3	ท่านเชื่อว่าโรงเรียนควรจัดสภาพแวดล้อมอย่างไร ก. จัดให้เป็นแหล่งวิชาการสำหรับผู้เรียนฝึกฝนความคิดและสติปัญญา ข. จัดสภาพสังคมภายในโรงเรียนให้เหมือนสังคมที่ผู้เรียนอาศัยอยู่ ค. จัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้เป็นสังคมประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ง. จัดสภาพแวดล้อมหลาย ๆ แบบเพื่อสนองความต้องการที่หลากหลายของผู้เรียน จ. จัดให้เป็นคลังแห่งความรู้และวิชาการสำหรับผู้เรียนให้ตักตวงได้ตามความสามารถ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

7. ด้านกระบวนการเรียนการสอน

7.1	ท่านเชื่อว่ากระบวนการเรียนการสอนควรเป็นอย่างไร ก. การเรียนการสอนเป็นการอบรมสั่งสอน หรือการรับและมอบความรู้ระหว่างผู้เรียนกับครู ข. การเรียนการสอนเป็นการพัฒนาความสามารถ และ						
-----	---	--	--	--	--	--	--

ข้อ	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล
		1	2	3			
	สติปัญญาของผู้เรียน ค. การเรียนการสอนเป็นการส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้กับผู้เรียน ง. การเรียนการสอนเป็นการแสวงหาแนวทางในการดำเนินชีวิตของผู้เรียน จ. การเรียนการสอนเป็นการตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
7.2	ท่านเชื่อว่าการเรียนการสอนควรดำเนินการอย่างไร ก. ครูและผู้เรียนร่วมกันเสนอ วิเคราะห์และสรุปปัญหา ข. ครูจัดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความพอใจ ค. ครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และทักษะต่าง ๆ ให้กับผู้เรียน ง. ครูเป็นผู้เสนอปัญหาให้ผู้เรียนได้คิดฝึกฝนสติปัญญา จ. ครูเป็นผู้จัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
7.3	ท่านเชื่อว่าการเรียนการสอนควรเน้นอะไรเป็นสำคัญ ก. การเรียนการสอนเน้นการจัดและการเข้าร่วมกิจกรรม ข. การเรียนการสอนเน้นการแสดงออกและการทำงานร่วมกัน ค. การเรียนการสอนเน้นการตัดสินใจ ความเป็นตัวของตัวเอง ง. การเรียนการสอนเน้นการท่องจำเนื้อหาจากตำรา จ. การเรียนการสอนเน้นการคิด และการใช้เหตุผล	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
8. ด้านการวัดและประเมินผล							
8.1	ท่านเชื่อว่าการวัดผลการศึกษาคืออะไร ก. คือการทดสอบความรู้ ความจำของผู้เรียน ข. คือการทดสอบความสามารถในการคิด การใช้เหตุผล						

ข้อ	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล
		1	2	3			
	ค. คือการทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาของผู้เรียน ง. คือการทดสอบความสามารถในการใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้เรียน จ. คือการทดสอบความสามารถในการเลือกและการตัดสินใจของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
8.2	ท่านเชื่อว่าการวัดผลการศึกษาคืออะไร ก. คือการทดสอบความรู้ ความจำของผู้เรียน ข. คือการทดสอบความสามารถในการคิด การใช้เหตุผลของผู้เรียน ค. คือการทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาของผู้เรียน ง. คือการทดสอบความสามารถในการใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้เรียน จ. คือการทดสอบความสามารถในการเลือกและการตัดสินใจของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
8.3	ท่านเชื่อว่าการประเมินผลการศึกษาควรเน้นอะไรเป็นสำคัญ ก. เน้นความรับผิดชอบในการกระทำของตนเอง ข. เน้นความสามารถในการจำ ค. เน้นความสามารถในการคิดหาเหตุผล ง. เน้นความสามารถในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ จ. เน้นความสามารถในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ตารางสรุปผลการแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบสอบถามส่วนที่ 3 เกี่ยวกับ
พฤติกรรมการสอน

ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล
	1	2	3			
พฤติกรรมการสอนตามแนวความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม						
1. ยึดการสอนแบบบรรยายเป็นหลัก	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนจด หรือท่องจำเนื้อหาวิชา มากกว่าวิธีอื่น	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3. อธิบายเนื้อหาวิชาอย่างละเอียดถี่ถ้วนและชัดเจน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4. อบรมความประพฤติผู้เรียนทุกครั้งที่เข้าสอน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5. ให้คะแนนเกี่ยวกับความประพฤติ และการปฏิบัติ ตามคำสั่งเพื่อรักษาระเบียบวินัย	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6. เน้นการถามตอบในห้องเรียนเพื่อทบทวนความ เข้าใจ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
7. ฝึกให้ผู้เรียนได้แสดงความเป็นผู้นำในห้องเรียน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
8. เน้นเนื้อหาสาระสำคัญขณะทำการสอน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
พฤติกรรมการสอนตามแนวความเชื่อเชิงปรัชญาศึกษานิรันตรนิยม						
9. สอนโดยวิธีบรรยาย แต่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถาม เสนอความคิดเห็นภายหลัง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
10. ทบทวนความรู้เดิม โดยการซักถามผู้เรียนก่อนเริ่ม เรียนชั่วโมงใหม่ทุกครั้ง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
11. ใช้วิธีซักถามให้ผู้เรียนคิดไปตามลำดับ จนกระทั่ง เกิดการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
12. การซักถาม ซักถามเฉพาะเนื้อหาวิชาที่เรียน มาแล้ว เพื่อทดสอบความจำของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
13. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้เหตุผลในการตัดสินใจ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล
	1	2	3			
14. เน้นการฝึกฝนความสามารถในการคิดและการใช้เหตุผลของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
15. ตั้งปัญหาขึ้นเพื่อยั่วให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ ความคิด และสติปัญญาของตนเองให้มากที่สุด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
16. ยอมรับว่า ผู้เรียนทุกคนมีศักยภาพทางด้านความคิด และพยายามให้ผู้เรียนได้แสดงออกมา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
พฤติกรรมการสอนตามแนวความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาพัฒนานิยม						
17. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และค้นคว้าด้วยตนเองในสิ่งที่ครูกำหนดเรื่องให้	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
18. ส่งเสริมให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่มในการค้นคว้าและทดลอง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
19. เน้นการฝึกหัดทำโครงงานต่าง ๆ เพื่อฝึกการแก้ปัญหา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
20. ให้ผู้เรียนทดลองปฏิบัติ หรือรวบรวมข้อมูล เพื่อสรุปเป็นนิยาม ทฤษฎี และกฎเกณฑ์	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
21. ให้ผู้เรียนเรียนจากของจริง และลงมือกระทำด้วยตนเอง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
22. ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
23. ให้งานเหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
24. พยายามสัมพันธ์ทเรียนกับชีวิตประจำวัน หรือสถานการณ์ในสังคมปัจจุบัน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
พฤติกรรมการสอนตามแนวความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยม						
25. ชักจูงให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
26. ชักจูงให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ของผู้เรียนเอง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล
	1	2	3			
27. ส่งเสริมให้ผู้เรียนยึดอนาคตเป็นหลักในการศึกษา เรื่องราวต่าง ๆ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
28. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น และ ตรวจสอบความคิดเห็นของครูตามแนวทางประชาธิปไตย	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
29. เชื่อและไว้วางใจผู้เรียนในความกระตือรือร้นในการ แก้ปัญหา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
30. ให้ผู้เรียนเสนอแนวทางในการสร้างสังคมที่เหมาะสม และเป็นไปได้	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
31. ให้ผู้เรียนเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเองที่มีต่อ สังคมส่วนรวม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
พฤติกรรมการสอนตามแนวความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยม						
32. จัดกิจกรรมการสอนหลาย ๆ แบบ แล้วให้ผู้เรียนเลือก เรียนตามความพอใจ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
33. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนคัดค้าน หรือเสนอแนะในเรื่องที่ เรียน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
34. ปล่อยให้ผู้เรียนทำกิจกรรมอย่างอื่นในห้องเรียนได้ ถ้า ยังไม่พร้อมที่จะเรียน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
35. ส่งเสริมให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
36. จัดทำแฟ้มบันทึกลักษณะนิสัยของผู้เรียนแต่ละบุคคล	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
37. ให้ผู้เรียนศึกษาในสิ่งที่ผู้เรียนเห็นว่าสำคัญ โดยไม่ต้อง ทำตามที่ครูบอก	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
38. ให้ผู้เรียนมีอิสระในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ตามความ พอใจ แต่ต้องรับผิดชอบในการกระทำนั้น	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ตารางสรุปผลการแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญประเด็นความถูกต้องเหมาะสมทางด้านภาษา
และความสอดคล้องของข้อความในแบบสัมภาษณ์

ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล
	1	2	3			
1. ประโยชน์ของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต / ศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา สถาบันของท่านคืออะไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2. หลักสูตร / รายวิชาที่มีกิจกรรมใดบ้างที่ส่งเสริมการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาของนิสิตนักศึกษาครู และมีการวัดและประเมินผลหลังจากการดำเนินกิจกรรมอย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3. ท่านคิดว่าผลที่เกิดขึ้นกับนิสิตนักศึกษาครู หลังจากได้ดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาเป็นอย่างไรบ้าง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4. ท่านคิดว่าผลที่เกิดขึ้นกับนิสิตนักศึกษาครู มีประเด็นใดบ้างที่เป็นปัญหาหรืออุปสรรค ที่ส่งผลให้ไม่เป็นไปตามกระบวนการต่าง ๆ ในกิจกรรมของหลักสูตรหรือรายวิชาที่ท่านได้วางแผนไว้	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5. จากประเด็นปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้น ท่านคิดว่าประเด็นปัญหาใดบ้างที่ยังไม่สามารถแก้ไขได้ และประเด็นปัญหาใดบ้างที่สามารถแก้ไขได้และมีแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขอย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวอภิญญา สุขช่วย
วัน เดือน ปี เกิด	5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2537
สถานที่เกิด	อุบลราชธานี
วุฒิการศึกษา	สำเร็จการศึกษาระดับครุศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับสอง) สาขาวิชาการประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุบลราชธานีในปีการศึกษา 2560 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตร ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาหลักสูตร และการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2560

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY